

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวใน
กลุ่มจังหวัดอีสานใต้
โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

A Distributional Study of Tourism Source in the Group of
The Lower Northeastern Part of Thailand
by Geographic Information System

โดย วีไลรัตน์ ยาทองชัย และคณะ

เมษายน 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

A Distributional Study of Tourism Source in the Group of
The Lower Northeastern Part of Thailand
by Geographic Information System

คณบัญชี	สังกัด
1. วีไลรัตน์ ยาทองไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ชูศักดิ์ ยาทองไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3. พวงเพชร ราชปะโคน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชุดโครงการธนาคารข้อมูลเพื่อการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่
อย่างยั่งยืนกลุ่มอีสานใต้

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี   เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย
 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ นายกองค์กรบริหารส่วน
 จังหวัด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้ง 6 จังหวัด ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล นโยบาย
 การท่องเที่ยวประกอบการวิจัย ขอขอบคุณ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง คณะผู้เชี่ยวชาญจากสกอ.ใน
 การตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ขอขอบคุณ ศศ.ไกวิท เรืองกลาง อธิการบดี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตลอดจนคณะผู้บริหารที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัย
 ขอขอบคุณโปรแกรมวิชาภูมิสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ให้ความอนุเคราะห์เครื่องมือ
 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์
 ต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้พัฒนาขึ้นต่อไป

วีไลรัตน์ ยาทองไชย
 ชูศักดิ์ ยาทองไชย
 พวงเพชร ราชประโคน
 เมษายน 2550

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์วัตถุประสีกของงานวิจัยเพื่อศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และเพื่อหาข้อมูลพื้นที่เพื่อเตรียมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวกับกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีการดำเนินการวิจัย คือ 1) การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อการนิยามจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยว เก็บข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลเชิงคุณลักษณะ 2) จัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้โครงสร้างฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์(Relational Database Model) 3) จัดทำซอฟต์แวร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ 4) การนำเสนอวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ 1) แบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลคุณลักษณะ 2) เทคโนโลยีการหาตำแหน่งบนพื้นโลกจากดาวเทียม(GPS)เพื่อเก็บตำแหน่งข้อมูลเชิงพื้นที่ 3) ซอฟต์แวร์ ArcView 3.2a Microsoft Access Microsoft Visual Basic 6.0 สำหรับพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ 4) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เพื่อแสดงและวิเคราะห์แนวโน้มการกระจายตัว และ 5) การจัดประชุมตัวแทนการท่องเที่ยวทั้ง 6 จังหวัด เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการและวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ทำให้ได้ผลของการวิจัย ดังนี้

1) การนิยามและจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวโดยยึดหลักแหล่งท่องเที่ยวที่มีค่าพิเศษ ที่มีค่าพิเศษ บนพื้นโลก ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทรวมชาติ จำนวน 100 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี จำนวน 120 แห่ง ประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี จำนวน 24 แห่ง และประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชช์รังขึ้น จำนวน 24 แห่ง

2) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สามารถนำเสนอข้อมูลเชิงพื้นที่โดยการแบ่งเป็นชั้นข้อมูลของแผนที่(Layer) เป็น 8 ชั้นข้อมูลดังนี้ ดังนี้ (1) เขตการปกครองในระดับอำเภอและจังหวัด (2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทรวมชาติ (3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ (4) แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี (5) แหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชช์รังขึ้น (6) เส้นทางรถไฟ (7) ถนน (8) ที่ร่าการอำเภอ และมีพังก์ชันในการแสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวใน 4 ลักษณะ คือ การกระจายตัวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตามช่วงเวลาที่ดันพับแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตามประเภทและช่วงเวลาที่ดันพับแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายตัว

ตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว นอกจานนี้ยังมีฟังก์ชันช่วยในการทำงาน คือ ค้นหาแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด ค้นหาแหล่งท่องเที่ยวแยกตามจังหวัด แสดงชื่อแหล่งท่องเที่ยว และการซ่อนชื่อแหล่งท่องเที่ยว

3) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สามารถนำเสนอข้อมูลเชิงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ ชื่อแหล่งท่องเที่ยว ประเภทแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้ง ระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว เวลาในการเดินทางโดยประมาณ ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และรูปภาพแหล่งท่องเที่ยว โดยนำเสนอเป็นหน้าต่างแสดงข้อมูลเมื่อคลิกเดือกด้วยคำแนะนำของแหล่งท่องเที่ยว

4) ลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มี 4 ลักษณะ คือ

- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว พบร้า ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ จำนวนมากที่สุด จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ นครราชสีมา ลักษณะการกระจายตัวไม่มีทิศทางที่แน่นอน

- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ช่วงที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ. 2550 รองลงมาคือ ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 และช่วงพ.ศ. 2501 – พ.ศ.2525 โดยในทุกช่วงลักษณะการกระจายจะไม่มีทิศทางที่แน่นอนกระจายตัวอยู่ทั่วไปในพื้นที่

- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวกับปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พบร้า ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 มีการพับแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ มากที่สุด จังหวัดที่พับแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นที่สุดคือ นครราชสีมา ช่วงพ.ศ. 2501-พ.ศ.2525 พับแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมากที่สุด จังหวัดที่พับแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ นครราชสีมา ช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ. 2550 เป็นช่วงที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมากที่สุด จังหวัดที่พับแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นที่สุดคือ นครราชสีมา ช่วงพ.ศ.2501 – พ.ศ. 2525

อุบลราชธานี

- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งช่วงของระยะทางออกเป็น 6 ช่วง พบร้า ระยะทางที่พับแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ระยะทางมากกว่า 90 กม. จังหวัดที่พับมากที่สุดคือ อุบลราชธานี ระยะทางที่พบร่องลงมาคือ 0-10 กม. จังหวัดที่พับมากที่สุดคือ อุบลราชธานี ระยะทาง 51-70 กม. จังหวัดที่พับมากที่สุดคือ นครราชสีมา ระยะทาง 31-50 กม. จังหวัดที่พับมากที่สุดคือ นครราชสีมา ระยะทาง 11-30 กม.

จังหวัดที่พบรากที่สุด คือ นครราชสีมา และระยะทางที่พบแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ มี 4 ลักษณะตาม จังหวัดที่พบรากที่สุดคือ ชัยภูมิ

5) แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ มี 4 ลักษณะตาม ลักษณะการกระจายตัว คือ

- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเทศของแหล่งท่องเที่ยว
พบว่า ปัจจุบันกลุ่มจังหวัดอีสานได้มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯกระจายตัวอยู่หน้า แนวโน้มที่สุด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นคือ ประเททธรรมาศติ ประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเภทสิ่งก่อสร้างฯ

- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
พบว่า ในช่วงเวลาต่อไปความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากขึ้น

- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเทศของแหล่งท่องเที่ยวกับปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
พบว่า ต่อไปในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมาศติ ประเภทสิ่งก่อสร้างฯ ประเภทศิลปวัฒนธรรม จะมีความหนาแน่นมากขึ้น

- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว
พบว่า ระยะทาง 0 -50 กม. จะมีความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างฯ และประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ

6) แนวทางการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานได้
พบว่า กลุ่มจังหวัดอีสานได้พบแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ จำนวนมากที่สุด ควรได้รับการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นและควรมีการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังพบแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมาศติ ประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ และประเภทสิ่งก่อสร้างฯ ซึ่งอยู่ในลักษณะกระจายตัวที่ไม่มีทิศทางและมีระยะทางที่ใกล้กันในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว หากมีการวางแผนเพื่อจัดเส้นทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสร้างสถานที่แก่พักและห่วงแหล่งจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ดียิ่งขึ้น

ผลการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้จะสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้นหากมีการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว และแปลผลลงในแผนที่ เพื่อที่ผู้วางแผนจะทราบว่าแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีศักยภาพอย่างไร กระจายตัวอย่างไร ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในขั้นตอนต่อไป อีกทั้งระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์นี้จะให้สารสนเทศที่สมบูรณ์และถูกต้องแม่นยำได้มาก

ยิ่งขึ้นหากได้รับความร่วมมือในการนำเสนอข้อมูลจากหลายหน่วยงาน และมีการเชื่อมโยงกันในหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนในด้านของการนำเสนอข้อมูลที่ได้ไปวางแผน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ซึ่งในแต่ละจังหวัดที่หลากหลายทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาแล้ว แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรม และสถานที่ที่ยังไม่ได้มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่สามารถจะพัฒนาไปสู่ตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ เพราะมีจุดเด่นในด้านพื้นที่ที่ติดต่อกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน และการมีศิลปวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น ซึ่งจะถือเป็นจุดขายที่น่าสนใจ

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4950071
 ชื่อโครงการ : การศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
 ชื่อนักวิจัย : วิไลรัตน์ ยาทองไชย, ชูศักดิ์ ยาทองไชย, พวงเพชร ราชประโคน
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวิริย์มหานคร
 E-mail Address : y_wilairat@hotmail.com
 ระยะเวลาโครงการ : 1 มิถุนายน 2549 – 31 พฤษภาคม 2550

การศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และเพื่อหาอุปสรรคที่พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวกับกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีการดำเนินการวิจัย คือ 1) การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อการนิยามจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยว เก็บข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลเชิงคุณลักษณะ 2) จัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้โครงสร้างฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์(Relational Database Model) 3) จัดทำซอฟต์แวร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ 4) การนำเสนอวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ 1)แบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลคุณลักษณะ 2)เทคโนโลยีการหาตำแหน่งบนพื้นโลกจากดาวเทียม(GPS)เพื่อเก็บตำแหน่งข้อมูลเชิงพื้นที่ 3)ซอฟต์แวร์ ArcView 3.2a Microsoft Access Microsoft Visual Basic 6.0 สำหรับพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ 4)ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เพื่อแสดงและวิเคราะห์แนวโน้มการกระจายตัว และ 5) การจัดประชุมตัวแทนการท่องเที่ยวทั้ง 6 จังหวัด เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการและวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ทำให้ได้ผลของการวิจัย ดังนี้

1) การนิยามและจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวโดยยึดหลักแหล่งท่องเที่ยวที่มีค่าพิเศษ พื้นโลก ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทธรรมชาติ จำนวน 100 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี จำนวน 120 แห่ง ประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี จำนวน 24 แห่ง และประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชร์สร้างขึ้น จำนวน 24 แห่ง

2) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สามารถนำเสนอข้อมูลเชิงพื้นที่โดยการแบ่งเป็นชั้นข้อมูลของแผนที่ (Layer) เป็น 8 ชั้นข้อมูลดังนี้ ดังนี้ (1) เขตการปกครองในระดับอำเภอและจังหวัด (2) แหล่งท่องเที่ยวประเพณีรวมชาติ (3) แหล่งท่องเที่ยวประเพณีประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ (4) แหล่งท่องเที่ยวประเพณีศิลปวัฒนธรรมและประเพณี (5) แหล่งท่องเที่ยวประเพณีสิ่งก่อสร้างที่มีนุชช์ย์สร้างขึ้น (6) เส้นทางรถไฟ (7) ถนน (8) ที่ว่าการอำเภอ และมีพังก์ชันในการแสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวใน 4 ลักษณะ คือ การกระจายตัวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตามช่วงเวลาที่คันபบแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตามประเภทและช่วงเวลาที่คันபบแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายตัวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีพังก์ชันช่วยในการทำงาน คือ คันหาแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด คันหาแหล่งท่องเที่ยวแยกตามจังหวัด แสดงซีอีแหล่งท่องเที่ยว และการซ่อนซีอีแหล่งท่องเที่ยว

3) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สามารถนำเสนอข้อมูลเชิงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ ซีอีแหล่งท่องเที่ยว ประเภทแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้ง ระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว เวลาในการเดินทางโดยประมาณ ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และรูปภาพแหล่งท่องเที่ยว โดยนำเสนอเป็นหน้าต่างแสดงข้อมูลเมื่อคลิกเลือกจากตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยว

4) ลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มี 4 ลักษณะ คือ

- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทประวัติศาสตร์ฯ จำนวนมากที่สุด จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ นครราชสีมา ลักษณะการกระจายตัวไม่มีทิศทางที่แน่นอน

- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ช่วงที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ช่วงพ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550 รองลงมาคือ ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 และช่วงพ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525 โดยในทุกช่วงลักษณะการกระจายจะไม่มีทิศทางที่แน่นอนกระจายตัวอยู่ทั่วไปในพื้นที่

- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวกับปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 มีการพับแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ มากที่สุด จังหวัดที่พับแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นที่สุดคือ นครราชสีมา ช่วงพ.ศ. 2501–พ.ศ. 2525 พบแหล่งท่องเที่ยวประเพณีรวมชาติมากที่สุด จังหวัดที่พับแหล่งท่องเที่ยวมาก

ที่สุด คือ นครราชสีมา ช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ. 2550 เป็นช่วงที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมากที่สุด จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นที่สุดคือ อุบลราชธานี

- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งช่วงของระยะทางออกเป็น 6 ช่วง พบว่า ระยะทางที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ระยะทางมากกว่า 90 กม. จังหวัดที่พบมากที่สุดคือ อุบลราชธานี ระยะทางที่พบรองลงมาคือ 0-10 กม. จังหวัดที่พบมากที่สุดคือ อุบลราชธานี ระยะทาง 51-70 กม. จังหวัดที่พบมากที่สุดคือ นครราชสีมา ระยะทาง 31-50 กม. จังหวัดที่พบมากที่สุดคือ นครราชสีมา ระยะทาง 11-30 กม. จังหวัดที่พบมากที่สุด คือ นครราชสีมา และระยะทางที่พบแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุดคือ 71-90 กม. จังหวัดที่พบมากที่สุดคือ ชัยภูมิ

5) แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้ มี 4 ลักษณะตามลักษณะการกระจายตัว คือ

- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ปัจจุบันกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯกระจายตัวอยู่หนาแน่นมากที่สุด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นคือ ประเภทธรรมชาติ ประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเภทสิ่งก่อสร้างฯ

- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ในช่วงเวลาต่อไปความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากขึ้น

- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวกับปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ต่อไปในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทศิลปวัฒนธรรม จะมีความหนาแน่นมากขึ้น

- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ระยะทาง 0 -50 กม. จะมีความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างฯ และประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ

6) แนวทางการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้ พบว่า กลุ่มจังหวัดอีสาน ได้พบแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ จำนวนมากที่สุด ควรได้รับการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นและควรมีการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวต้านประวัติศาสตร์ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังพบแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ และประเภท

สิ่งก่อสร้างฯ ซึ่งอยู่ในลักษณะกระจายตัวที่ไม่มีทิศทางและมีระยะทางที่ใกลกันในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว หากมีการวางแผนเพื่อจัดเส้นทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสร้างสถานที่แวดล้อมท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสร้างสถานที่แวดล้อมท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ให้ดียิ่งขึ้น

คำหลัก : การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ข้อมูลเชิงแผนที่ ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวประเภท สิ่งก่อสร้างที่มีนิยมสร้างขึ้น แนวโน้มการกระจายตัว

ABSTRACT

Project Code : RDG4950071

Project Title : A Distributional Study of Tourism Source in the Group of The Lower Northeastern Part of Thailand by Geographic Information System

Investigators : Yathongchai W. , Yathongcha C. , Rachprakhon P. Buriram Rajabhat University

E-mail Address : y_wilairat@hotmail.com

Project Duration : 1 June 2006 – 31 May 2007

The purposes of this study were to investigate the scattering of tourist attractions in the provinces of the Lower Northeastern region through the geographical information system (GIS). Also to analyze the tendency of the scattering of tourist attractions in the provinces of the Lower Northeastern region, and to find out the dependent strategies which enhance the strengths, development and management of tourism in the provinces of the Lower Northeastern region. The research methodologies employed were: 1) studying and collecting data about types of tourism based on area and characteristic data; 2) constructing the database of tourist attractions using the relational database model; 3) designing the GIS software; 4) presenting the results of data analyzing and conclusions using the following instruments: 1) questionnaire for the characteristic data collecting; 2) global positioning system for the area data collecting; 3) employing ArcView 3.2a Microsoft Access Microsoft Visual Basic 6.0 for developing the GIS; 4) using GIS of tourist attractions in the provinces of the Lower Northeastern region to illustrate and analyze the tendency of the scattering; and 5) arranging focused groups of tourist representatives from 6 provinces to find out the tendency of management administration and strategies of tourism in the provinces in Lower Northeastern region.

The findings were as follows:

- 1) Based on the global positions, there were 4 types of tourist attractions found, i.e. 100 natural sites, 120 historical sites, 24 cultural and festival sites, and 24 human-made sites.
- 2) Based on the GIS of tourist attractions in the provinces of the Lower Northeastern region, there were eight layers of area data, namely, administrative routes, natural sites, historical sites, cultural and festival sites, human-made sites, rail's lines, road, and district offices. The four functions of the scattering of tourist attractions were found. There were the scattering based on types of tourism, duration of tourist attractions' discovery, types and duration of tourist attractions' discovery, and the distance from city to tourist attractions. In addition, the functions in working assistance, including, discovering the tourist attractions as a whole, in each province, by name, and hidden name of tourist attractions were found.
- 3) The GIS of tourist attractions in the provinces of the Lower Northeastern region can be presented as the characteristic data of tourist attractions in the following: names, types, locations, distance from city, approximate time for travel, general information, outstanding points, activities, how to get to that site from city, supporting services, and pictures. These present by choosing and clicking at each tourist attraction.
- 4) There were four types of scattering of tourist attractions in the provinces in Lower Northeastern region as follows:
  - Types of tourism: the historical sites were found most, followed by natural sites, cultural sites, and human-made sites, respectively. The tourist attractions which no directions found most are in Nakhon Ratchasima, followed by Ubon Ratchathani, Chaiyaphum, Sri Sa Ket, Surin and Buriram, respectively.
  - Duration of tourist attractions' discovery and developing to be the tourist attractions: this can be classified into three periods, including, from the ancient times-2500 B.E., from 2501-2525 B.E., and 2526-2550 B.E., respectively. The most period found with 119 tourist attractions was from 2501-2525 B.E., followed by 88 tourist attractions from the ancient times-2500 B.E., and 60 tourist attractions from 2501-2525

B.E., respectively. All these periods have no directions of the scattering of tourist attractions.

- Types and duration of tourist attractions' discovery and developing to be the tourist attractions: the duration from the ancient times-2500 B.E. found the historical sites most at 88 tourist attractions, followed by natural and cultural sites, respectively. There were no human-made sites in this period. The tourist attractions found most were in Nakhon Ratchasima. From 2501-2525 B.E., there were found the most, 60 natural sites, followed by historical, human-made and cultural sites, respectively. The tourist attractions found most were in Nakhon Ratchasima. From 2526-2550 B.E, there the most were, found 119 natural sites, followed by cultural, human-made, and historical sites, respectively. The tourist attractions found most were in Ubon Ratchathani.

- The distance from the city to the tourist attractions: there were six types of distance, namely, from 0-10 km., from 11-30 km., from 31-50 km., from 51-70 km., from 71-90 km., and more than 90 km. The findings prove that 77 tourist attractions were found 90 k.m. away. From the city the highest proportion (28.84%): these were found most in Ubon Ratchathani. There were 47 tourist attractions (17.60%) at 0-10 km. from the city: these were found most in Ubon Ratchathani. There were 45 tourist attractions (16.85%) at 51-70 km. from the city: these were found most in Nakhon Ratchsima. There were 35 tourist attractions (13.11%) at 31-50 km. from the city: these were found most in Nakhon Ratchsima. There were 32 tourist attractions (11.99%) at 11-30 km. from the city: these were found most in Nakhon Ratchsima. There were 31 tourist attractions (11.61%) which were found the least at 71-90 km. from the city: these were found most in Chaiyaphum.

5. There were four aspects of the tendency of the scattering of tourist attractions in the provinces of the Lower Northeastern region as follows:

- Types of tourism: this found that the historical sites were scattered in terms of the density most at present. In addition, the density of the natural, cultural and human-made sites tend to be increased.

- Duration of tourist attractions' discovery and development to be the tourist attractions: this found that the tendency of the density of tourist attractions will be increased in the future.

- Types and duration of tourist attractions' discovery and development to be the tourist attractions: this found that the density of the natural, human-made and cultural sites will be increased in the future.

- The distance from city to tourist attractions: this found that the density of the tourist attractions located which are far from 0-50 km. The city will be increased, especially, the human-made and cultural sites.

6. In terms of the strategy planning for enhancing the strengths in development and management of tourism in the provinces of the Lower Northeastern region, it found that the historical sites which were found most should be supported, developed, improved, and constructed the historical routes between the Lower Northeastern provinces of Thailand and her neighboring countries. In addition, the natural, cultural and human-made sites which have no directions and are far from each other should be developed in terms of building up the resting areas in order to support the tourism in the provinces of the Northeastern region.

Keywords : Scattering of tourist attractions, Geographical Information System (GIS), Area data, Characteristic data, Natural sites, Historical sites, cultural sites, Human-made sites, Tendency of the scattering

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑
บทคัดย่อภาษาไทย	๒
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๓
สารบัญ	๔
สารบัญตาราง	๕
สารบัญภาพ	๖
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
คำถ้ามการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ	4
แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	4
บทสรุป	4
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การทบทวนวรรณกรรม	5
ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	5
ทรัพยากรท่องเที่ยว	8
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	13
ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวภาคลุ่มจังหวัดอีสานใต้	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทสรุป	30
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
กรอบแนวคิด	31
ระเบียบวิธีวิจัย	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขั้นตอนการดำเนินงาน	32
เครื่องมือในการดำเนินงาน	36
การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล	37
บทสรุป	37
บทที่ 4 ผลการศึกษา อภิป่วยผลและข้อเสนอแนะ	
ผลการศึกษา	38
คำถament การวิจัยข้อที่ 1	38
คำถament การวิจัยข้อที่ 2	67
คำถament การวิจัยข้อที่ 3	84
อภิป่วยผล	86
ข้อเสนอแนะ	89
บทสรุป	90
บทที่ 5 บทสรุป	
หลักการเหตุผล	91
วัตถุประสงค์การวิจัย	92
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	92
วิธีการดำเนินการวิจัย	95
เครื่องมือในการดำเนินงาน	97
ผลการวิจัย	97
อภิป่วยผล	100
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	103
บทสรุป	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก บทความ	108
ภาคผนวก ข การนำเสนอข้อมูลคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวฯ	123

សារប័ណ្ណ (ពេល)

អន៉ា

រាជរដ្ឋាភិបាល ក បញ្ជីស្ថាបន្ទុ	126
រាជរដ្ឋាភិបាល ខ រាយចីមនុយោគ	128
រាជរដ្ឋាភិបាល ឈ រាយក្រិករាជរដ្ឋាភិបាល	139
រាជរដ្ឋាភិបាល ញ ប្រធានប្រឈម	148

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ฯ	31
ภาพที่ 3.2 ผังการทำงานการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวฯ	32
ภาพที่ 4.1 แสดงส่วนประกอบของส่วนการแสดงข้อมูลแผนที่	43
ภาพที่ 4.2 เมนูการทำงาน	43
ภาพที่ 4.3 หน้าต่างแสดงการกระจายของแหล่งท่องเที่ยวฯ	44
ภาพที่ 4.4 เมนูการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวฯ	44
ภาพที่ 4.5 หน้าต่างแสดงการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวฯ	45
ภาพที่ 4.6 หน้าต่างส่วนการแสดงข้อมูลเชิงคุณลักษณะ	46
ภาพที่ 4.7 ส่วนการพิมพ์แผนที่	47
ภาพที่ 4.8 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทรวมชาติในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ฯ	48
ภาพที่ 4.9 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯในกลุ่มจังหวัด อีสานใต้ฯ	49
ภาพที่ 4.10 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมฯในกลุ่มจังหวัด อีสานใต้ฯ	50
ภาพที่ 4.11 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ฯ	51
ภาพที่ 4.12 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบและพัฒนาใน ช่วงเวลาอดีต – พ.ศ.2500	52
ภาพที่ 4.13 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบและพัฒนาใน ช่วงพ.ศ.2501 – พ.ศ.2525	53
ภาพที่ 4.14 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบและพัฒนาใน ช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ.2550	54
ภาพที่ 4.15 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่ค้นพบและ พัฒนาในช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ.2550	55

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.16 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานฯ ที่ค้นพบและพัฒนาในช่วงอดีต – พ.ศ.2500	56
ภาพที่ 4.17 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานฯ ที่ค้นพบและพัฒนาในช่วงอดีต – พ.ศ.2500	57
ภาพที่ 4.18 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมฯที่ค้นพบ และพัฒนาในช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ.2550	58
ภาพที่ 4.19 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุษย์สร้างขึ้น ที่ค้นพบและพัฒนาในอดีต – พ.ศ.2500	59
ภาพที่ 4.20 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุษย์สร้างขึ้น ที่ค้นพบและพัฒนาในพ.ศ.2526 – พ.ศ.2550	60
ภาพที่ 4.21 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ ระยะทาง 0-10 กม.	61
ภาพที่ 4.22 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ ระยะทาง 11-30 กม.	62
ภาพที่ 4.23 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ ระยะทาง 31-50 กม.	63
ภาพที่ 4.24 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ ระยะทาง 51-70 กม.	64
ภาพที่ 4.25 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ ระยะทาง 71-90 กม.	65
ภาพที่ 4.26 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ ระยะทางมากกว่า 90 กม.	66
ภาพที่ 4.27 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว	69
ภาพที่ 4.28 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามปีที่พบฯ ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500	72
ภาพที่ 4.29 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามปีที่พบฯ พ.ศ.2501 – พ.ศ. 2525	73

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 4.30 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามปีที่พบฯ	73
พ.ศ.2525 – พ.ศ. 2550	
ภาพที่ 4.31 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทรวมชาติของแต่ละจังหวัด ตามช่วงเวลาที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	78
ภาพที่ 4.32 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ของแต่ละจังหวัด ตามช่วงเวลาที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	79
ภาพที่ 4.33 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมของแต่ละจังหวัด ตามช่วงเวลาที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	80
ภาพที่ 4.34 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างของแต่ละจังหวัด ตามช่วงเวลาที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	81
ภาพที่ 4.35 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึง แหล่งท่องเที่ยว	83
ภาพที่ 4.36 แสดงภาพรวมการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	85

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 รายละเอียดฐานข้อมูลเชิงพื้นที่	40
ตารางที่ 4.2 รายละเอียดฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะ	40
ตารางที่ 4.3 ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	41
ตารางที่ 4.4 อำเภอที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว	41
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	68
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	71
ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แยกตามประเภท ของแหล่งท่องเที่ยวของช่วงเวลา อดีต – พ.ศ. 2500	75
ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แยกตามประเภท ของแหล่งท่องเที่ยวของช่วงเวลาพ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525	76
ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แยกตามประเภท ของแหล่งท่องเที่ยวของช่วงเวลาพ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550	77
ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แยกตามระยะทาง จากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว	82

บทที่ 1

บทนำ

ในการจัดทำโครงการวิจัยการศึกษาการกระจายของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้ในครั้งนี้มีข้อกำหนดของโครงการดังจะน้ำเสนอย下ในบทนำดังนี้

- 1.1 หลักการและเหตุผล
- 1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 1.3 คำนำการวิจัย
- 1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ
- 1.5 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ
- 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ
- 1.7 แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
- 1.8 บทสรุป

ดังนำเสนอยในรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในฐานะเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศไทย พื้นที่ในเขตอีสานได้เป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคที่เป็นที่รับสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเทือกเขาใหญ่น้อยเป็นส่วนประกอบจึงทำให้มีทรัพยากรกราฟท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นมากมาย เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม เป็นต้น ในด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ อารยธรรมของอีสานนับได้ว่าเป็นอารยธรรมที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของโลกเป็นที่สนใจและยอมรับของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติโดยเฉพาะอารยธรรมของเชื้อชาติพื้นเมืองที่มีความหลากหลาย เช่น ปราสาทหินพิมาย ปราสาทพนมรุ้ง วิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรมและงานประเพณีอีสานก็จัดเป็นทรัพยากรกราฟท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งของอีสานได้เชื่อมความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ เช่น ประเพณีขึ้นเขานมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ งานแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี งานดอกคำ劝 จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตอีสานได้พบว่า สภาพพื้นที่ในเขตอีสานได้สามารถติดต่อกับประเทศไทยเพื่อนบ้านได้ดี มีศักยภาพในการเปิดชายแดนกับประเทศไทยเพื่อนบ้านและยังเป็นแหล่งวัฒนธรรมและประเพณีพื้นเมืองมีโบราณสถานจำนวนมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้แต่เมื่อข้อจำกัดในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีภัยคุกคามจัดการจราจรทำให้

ต้องใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่มากอีกทั้งสภาพพื้นที่ยังแห้งแล้งโดยเฉพาะในฤดูร้อนและบริเวณแหล่งท่องเที่ยวขาดเจ้าหน้าที่ในการดูแลและแนะนำนักท่องเที่ยว ทำให้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในเขตอีสานได้ที่มีจำนวนไม่มากนักโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (เพ็ญศรี เจริญวนิช และคณะ, 2543)

จากสถานการณ์ที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มในการเพิ่มบทบาทและความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนพัฒนา การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ด้านการบริการ ด้านการอำนวยความสะดวก และความพร้อมของระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปะ แหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรม หลายแห่งซึ่งมีความหลากหลายในการพัฒนา การศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปวางแผนจัดการรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น จึงถือว่ามีความสำคัญ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) เป็นซอฟต์แวร์ที่มีคุณสมบัติที่สามารถจัดเก็บ แก้ไขเปลี่ยนแปลง และแสดงสารสนเทศของสิ่งที่มีพิกัดตำแหน่งบนผิวโลก จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
- 1.2.2 เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้
- 1.2.3 เพื่อหาอุปสรรคที่พัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานได้เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.3 คำถามการวิจัย

- 1.3.1 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ มีลักษณะอย่างไร
- 1.3.2 แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ ความมีทิศทางไปในทางใด
- 1.3.3 ยุทธศาสตร์พัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดอีสานได้เป็นอย่างไร

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หมายถึง ระบบสารสนเทศที่ออกแบบขึ้นมาเพื่อใช้ รวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลภูมิศาสตร์การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่ และข้อมูลเชิงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลเพื่อ ประโยชน์ในการตัดสินใจ

1.4.2 ชั้นข้อมูล(Layer) หมายถึง การแบ่งชั้นของข้อมูลออกเป็นแต่ละประเภท คือ ข้อมูล ที่ตั้ง ข้อมูลเส้นทางคมนาคม(เส้นทางรถไฟ, ถนน) แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภท ประวัติศาสตร์โบราณสถานโบราณวัตถุ ประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี และแหล่งท่องเที่ยว ประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชร์สร้างขึ้น

1.4.3 ข้อมูลเชิงพื้นที่(Spatial data) หมายถึง ข้อมูลที่ใช้แทนวัตถุต่าง ๆ ที่อาจมีลักษณะ เป็น จุด(point) เส้น(line) และเส้นรูปปีด(polygon) ซึ่งจะถูกข้างต้นของตำแหน่งพิกัดจากพื้นโลกอาจ ประกอบ ด้วยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์

1.4.4 ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ(Attribute data) หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะประจำ ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ

1.4.5 ประเภทแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยว ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและ ประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชร์สร้างขึ้น

1.4.6 กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ หมายถึง พื้นที่ 6 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ชัยภูมิ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี

1.4.7 การกระจายตัว หมายถึง ทิศทางการแสดงตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีพิกัดบน พื้นโลกในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1.5 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)

1.5.1 ได้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและความต้องการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนที่

1.5.2 ได้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่แสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่ม จังหวัดอีสานใต้และข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

1.5.3 ทราบแนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้รวมถึง ทิศทางไปในทางใด

1.5.4 รายงานผลการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ (outcomes)

- 1.6.1 ได้ข้อมูลการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้
- 1.6.2 ได้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้
- 1.6.3 ได้แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้
- 1.6.4 ได้ข้อมูลเพื่อวางแผนการจัดการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้

1.7 แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้ใช้งานวิจัย คือ ผู้บริหาร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ หน่วยงานองค์กรบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นต้น โดยการนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่นำเสนอแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ที่แสดงตำแหน่ง รายละเอียดแหล่งท่องเที่ยว แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ เพื่อใช้ในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวให้พัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อไป

1.8 บทสรุป

ในบทนี้คณะผู้วิจัยได้นำเสนอหลักการและเหตุผลที่เป็นแนวคิดของการทำโครงการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย คำถามการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ และแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้ได้รูถิง เรื่องราวที่น่าเบื้องต้นของโครงการวิจัยว่ามีลักษณะอย่างไรก่อนจะเข้าสู่กระบวนการในการจัดทำโครงการวิจัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการจัดทำโครงการวิจัยการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มีกระบวนการและวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

- 3.1 ครอบแนวคิดของการวิจัย
- 3.2 ระเบียบวิธีวิจัย
- 3.3 บทสรุป

3.1 ครอบแนวคิดของการวิจัย

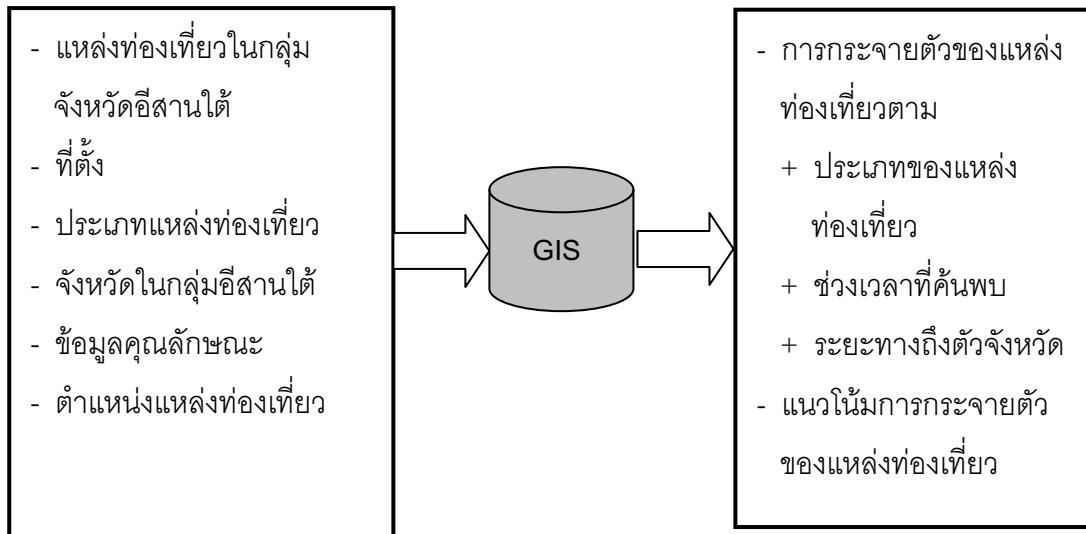
โครงการวิจัยการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ในการนี้จะนำผลการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวมาเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ การวิจัยในครั้งนี้มีการกำหนดครอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ

ตัวแปรต้น

- แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ที่ตั้ง
- ประเภทแหล่งท่องเที่ยว
- จังหวัดในกลุ่มจังหวัดอีสานได้
- ข้อมูลคุณลักษณะ
- ตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยว

ตัวแปรตาม

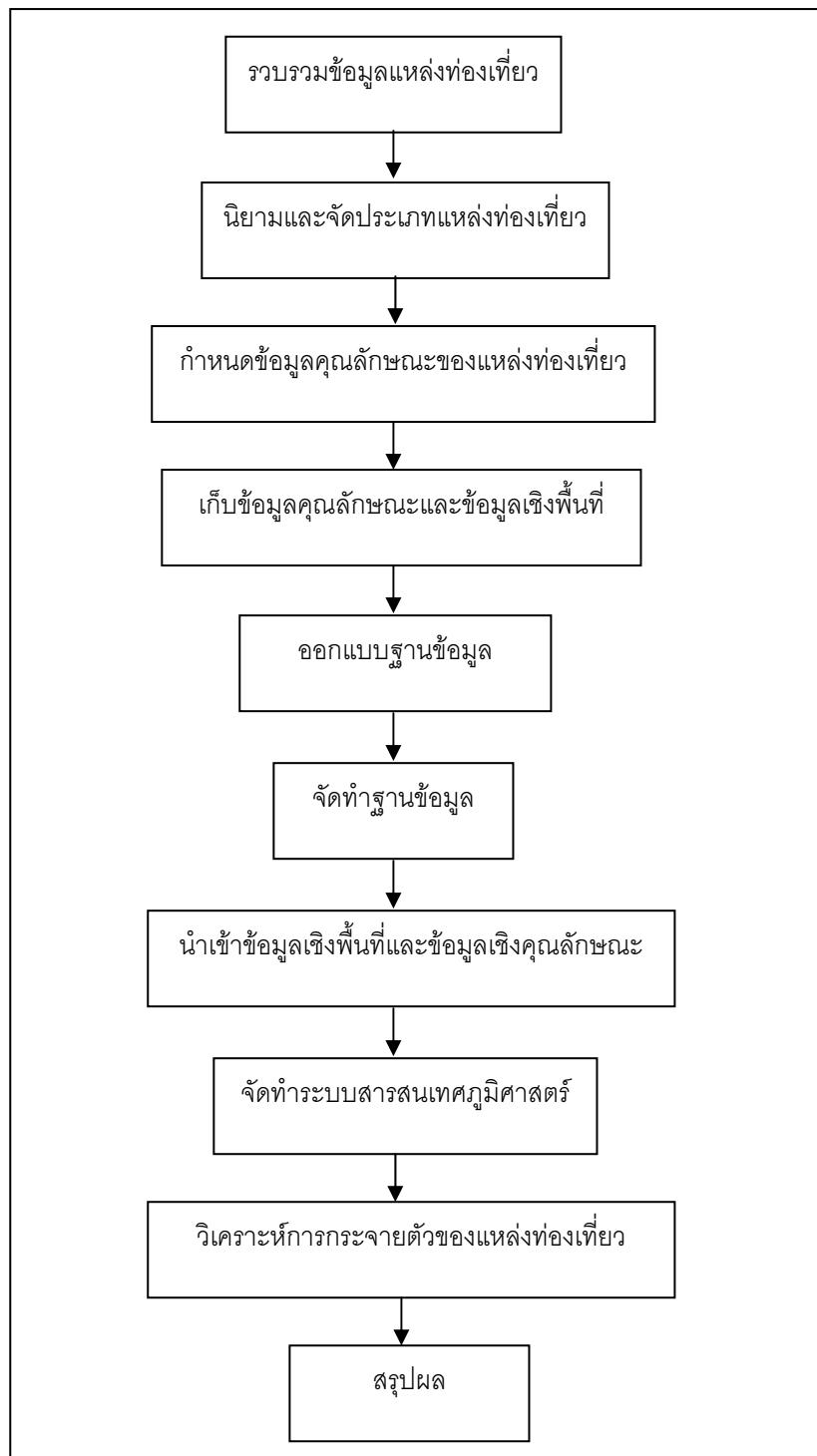
- การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่คั่นพบ ระยะทางถึงตัวจังหวัด
- แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 3.1 ครอบแนวคิดการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ฯ

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

3.2.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน การวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สามารถแสดงโดยผังการทำงานได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.2 ผังการทำงานการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวฯ

การทำงานดังกล่าว มีรายละเอียดของการทำงานในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

3.2.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย มีขั้นตอนของการดำเนินงานดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย และเว็บไซต์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้
- 2) รวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากเว็บไซต์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์ของจังหวัด
- 3) เข้าร่วมประชุม รับฟังการนำเสนอสถานการณ์ของภาครัฐท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัดอีสานได้
- 4) นิยามและจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยว โดยยึดหลักทางกายภาพและแหล่งท่องเที่ยวที่มีพิกัดบนพื้นโลก ซึ่งไม่รวมแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นกิจกรรมการล่าสัตว์ เทศกาลต่าง ๆ ซึ่งจะได้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวดังนี้
  - แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ จำนวน 100 แห่ง
  - แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ จำนวน 120 แห่ง
  - แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี จำนวน 24 แห่ง
  - แหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชน์สร้างขึ้น จำนวน 24 แห่ง
- 5) กำหนดข้อมูลคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงลักษณะ สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว (3As)
- 6) สรุปข้อมูลเชิงคุณลักษณะที่นำเสนอและเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเป็นข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวในการประกอบการตัดสินใจ ท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาจัดทำฐานข้อมูล มีดังนี้
  - ชื่อแหล่งท่องเที่ยว
  - ที่ตั้ง (ตำบล อำเภอ จังหวัด)
  - ประเภทแหล่งท่องเที่ยว
  - ปีที่พับแหล่งท่องเที่ยว

- ลักษณะทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว
- ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว
- กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว
- ระยะทางโดยประมาณจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว
- วิธีการเดินทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว
- ระยะเวลาโดยประมาณในการเดินทาง
- การมีสถานที่อำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว คือ ที่พัก

ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก OTOP ศูนย์บริการข้อมูล/ข่าวสารนักท่องเที่ยว

- ภาพสถานที่ท่องเที่ยว

7) เก็บข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภท ที่ตั้ง เส้นทางคมนาคม ใน การเก็บข้อมูลจะแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท

- ข้อมูลเชิงพื้นที่ เก็บตำแหน่งของข้อมูลเชิงพื้นที่โดยใช้เทคโนโลยี การหาตำแหน่งบนพื้นโลกจากดาวเทียม (Global Positioning System : GPS) โดยเก็บให้อยู่ใน ระบบพิกัด UTM (Universal Transverse Mercator) โซน 48

- ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจ

8) การสำรวจข้อมูลภาคสนามในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้เวลาในการ

สำรวจข้อมูลเป็นระยะเวลา 4 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงพฤษจิกายน 2549

3.2.1.2 การจัดทำฐานข้อมูล

การจัดทำฐานข้อมูลเมื่อได้ข้อมูลจากขั้นตอนการเก็บข้อมูลจะมีการ จัดทำฐานข้อมูลเพื่อนำเสนอ มีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

- 1) จัดประชุมเพื่อร่วมกันออกแบบและจัดทำฐานข้อมูล พร้อมทั้งการ กำหนดคุณลักษณะของข้อมูลที่ต้องการนำเสนอ
- 2) ออกแบบและจัดทำฐานข้อมูล การวิจัยครั้งนี้คุณผู้วิจัยทำการ ออกแบบฐานข้อมูลโดยใช้โครงสร้างฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relational Database Model)
- 3) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทำโดยการอ้างอิงกับแผนที่ ภูมิประเทศ มาตราส่วน 1 : 50,000 ของกรมแผนที่ทหาร ร่วมกับการใช้ GPS
- 4) นำเข้าข้อมูลสถานที่ต่าง ๆ โดยใช้ ArcView 3.2a ข้อมูลที่ใช้ในระบบ จะสามารถเพิ่ม ลบ แก้ไข และค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ได้

3.2.1.3 การจัดทำซอฟท์แวร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ในการจัดทำซอฟท์แวร์ GIS โดยใช้ ArcView 3.2a มีขั้นตอนในการ

ปฏิบัติดังนี้

- 1) นำเข้าข้อมูลแผนที่ (Shape file)
- 2) นำพิกัดตำแหน่งของสถานที่ต่าง ๆ มากำหนดลงบนข้อมูลแผนที่
- 3) นำฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะเข้ามายิงกับข้อมูลเชิงพื้นที่
- 4) จะได้แผนที่ที่มีการแบ่งเป็นชั้นข้อมูลของแผนที่ (Layer) เป็น 8 ชั้น

ข้อมูลดังนี้

- เขตการปกครองในระดับอำเภอและจังหวัด
- แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ
- แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน

โบราณวัตถุ

- แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี
- แหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนิษฐ์สร้างขึ้น
- เส้นทางรถไฟ
- ถนน
- ที่ว่าการอำเภอ

5) การเขียนโปรแกรมประยุกต์ในงานวิจัยนี้ ใช้การปรับแต่งเมนูและการใช้ชุดคำสั่งภาษา Avenue ที่ใช้ในการจัดการกับวัตถุในโปรแกรม Arcview 3.2a และภาษา Microsoft Visual Basic 6.0 ในการนำเสนอด้วยคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว

3.2.1.4 การนำเสนอและสรุปผล

จาก GIS ที่ได้จะนำเสนอสารสนเทศของแหล่งท่องเที่ยว ในลักษณะของ เมนูการเรียกคืนข้อมูลทางภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยนำเสนอทั้งแผนที่ รูปภาพ และ ข้อมูลคุณลักษณะ ให้ผู้ใช้สามารถเรียกดูได้เป็นการลดเวลาที่ต้องเสียไปในการค้นหาข้อมูลทั้งเชิง คุณลักษณะและข้อมูลเชิงพื้นที่ ในส่วนของการกระจายตัวจะแสดงลักษณะการกระจายตัวของ แหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 ลักษณะ คือ การกระจายตัวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว การ กระจายตัวตามช่วงเวลาที่ค้นพบแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตามประเภทและช่วงเวลาที่ค้นพบ

แหล่งท่องเที่ยว และการกระจายตัวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว จางนั้นจะทำ การวิเคราะห์แนวโน้มของการกระจายตัวดังกล่าวตามลักษณะของการกระจายตัว

3.2.2 เครื่องมือในการดำเนินงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัย เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ดังนี้คือ

คำถามการวิจัยข้อที่ 1 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสาน ใต้ มีลักษณะอย่างไร เพื่อตอบคำถามการวิจัยคณานักวิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

- 1) เอกสารงานวิจัย และเว็บไซต์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากเว็บไซต์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แผ่นพับประชาสัมพันธ์ของจังหวัด
- 2) แบบสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
- 3) GPS เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่
- 4) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ที่แสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวใน กลุ่มจังหวัดอีสาน ได้ที่แสดงลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว

คำถามการวิจัยข้อที่ 2 แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่ม จังหวัดอีสาน ใต้ ควรมีทิศทางไปในทางใด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อนี้ คือ

- 1) แผนที่แสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวโดยระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ที่สร้างเงื่อนไขการวิเคราะห์แนวโน้มของการกระจายตัวออกเป็น 4 ลักษณะตาม ลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว คือ การกระจายตัวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตามช่วงเวลาที่คั่นพับแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตามประเภทและช่วงเวลาที่ คั่นพับแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายตัวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว และ วิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการกระจายตัวต่อไปในอนาคต
- 2) ค่าสถิติเบื้องต้นและแผนภูมิลักษณะต่าง ๆ ที่วิเคราะห์แนวโน้มการกระจาย ตัวของแหล่งท่องเที่ยว

คำถามการวิจัยข้อที่ 3 ยุทธศาสตร์พื้นที่เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการ พัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสาน ใต้เป็นอย่างไร เพื่อตอบคำถามการวิจัยดังกล่าว

มีวิธีดำเนินการวิจัย โดยการจัดเวลาที่ปะซุมระดมความคิดเห็นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ถึงแนวโน้มของ การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในรายจังหวัดและภาพรวมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เพื่อหา ยุทธศาสตร์พิ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด อีสานใต้ให้มีประสิทธิภาพ

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การสรุปผลการทำงานมีขั้นตอนดังนี้ คือ

- 1) นำเสนอโปรแกรมประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่แสดงสถานที่ ท่องเที่ยวทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้บริหารใน การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้โดยอาศัยลักษณะการกระจาย ของแหล่งท่องเที่ยว
- 2) จัดประชุมตัวแทนจากการท่องเที่ยวทั้ง 6 จังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการ ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ นายกองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ผู้อำนวยการ สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง และนายกเทศมนตรี เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มและอุปสรรคของการ กระจายตัวจากGIS โดยการเปรียบเทียบจากพื้นที่ทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั้งในราย จังหวัดและภาพรวมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการและวางแผน ยุทธศาสตร์พิ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัด อีสานใต้สู่ความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยจัดขึ้นในวันศุกร์ที่ 30 มีนาคม 2550 ณ ห้องประชุมศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) สรุปผลการวิจัยในรูปของเอกสารรายงานการวิจัย

3.3 บทสรุป

ในบทนี้คณะผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งมีการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งมีขั้นตอนหลัก ๆ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูล การ จัดทำซอฟต์แวร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และขั้นตอนการนำเสนอและสรุปผลซึ่งจะแสดง ลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 ลักษณะ คือ การกระจายตัวตามประเภท ของแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตามช่วงเวลาที่คันபບแหล่งท่องเที่ยว การกระจายตัวตาม ประเภทและช่วงเวลาที่คันபບแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายตัวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึง แหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังนำเสนอถึงเครื่องมือในการดำเนินงานที่นำมาใช้เพื่อตอบคุณภาพการ วิจัยทั้ง 3 ข้อ และการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย การศึกษาการกระจายของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คุณผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1. การทบทวนวรรณกรรม

- 2.1.1. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
- 2.1.2. ทรัพยากรท่องเที่ยว
- 2.1.3. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
- 2.1.4. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

2.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3. บทสรุป

2.1 การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีการศึกษาค้นคว้าเอกสารทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการทำวิจัยดังนี้

2.1.1 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS)

มีผู้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ไว้หลากหลาย ดังจะยกตัวอย่างต่อไปนี้

ศรีสอด ตั้งประเสริฐ (แปลจาก Peter A.Burrough,2537 : 13) ได้แปลความว่า GIS คือ เครื่องมือชุดหนึ่งที่มีความสามารถสูงในการเก็บรวบรวม บันทึก ค้นคืน เปลี่ยนแปลง และแสดงข้อมูลพื้นที่จากโลกที่เป็นจริง เพื่อวัตถุประสงค์เรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ

อุทัย ศุขสิงห์ (2547 : 23) ได้ให้ความหมายว่า ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หมายถึง ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่ทำหน้าที่จัดการข้อมูลของสรรพสิ่งต่าง ๆ บนโลกให้อยู่ในระบบข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยข้อมูลแต่ละชนิดมีการอ้างอิงพิกัดตำแหน่งและอยู่ในรูปแบบข้อมูลดิจิทัล ซึ่งเป็นการแสดงผลผ่านกระบวนการวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ กับระบบข้อมูลแผนที่(geographic information) และระบบฐานข้อมูล(database system)

สรุค์ใจ กลินดาว (2542 : 2) กล่าวว่าระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นระบบสารสนเทศที่ออกแบบมาเพื่อใช้ร่วมกัน จัดเก็บ วิเคราะห์ข้อมูลภูมิศาสตร์ รวมทั้งการค้นคืน

ข้อมูล และการแสดงผลข้อสนเทศ หรืออีกนัยหนึ่ง ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นหัวระบบ
ฐานข้อมูลที่มีความ สามารถในการจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่โดยอยู่ในรูปของแผนที่เชิงเลข ข้อมูลเชิง
คุณลักษณะ และระบบปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นได้ผลลัพธ์เป็นข้อสนเทศ แล้ว
นำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจต่อไป

ฉะนั้นแล้วสรุปได้ว่า ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นกระบวนการทำงานเกี่ยวกับ
ข้อมูลในเชิงพื้นที่ที่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้กำหนดข้อมูลและสารสนเทศที่มีความสัมพันธ์กับ
ตำแหน่งในเชิงพื้นที่ข้อมูลและแผนที่ในGISเป็นสารสนเทศที่อยู่ในรูปของตาราง ข้อมูล และ
ฐานข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลเชิงพื้นที่ อีกทั้งยังมีชุดของเครื่องมือที่มีความสามารถในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและการค้นคืนข้อมูล เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และการแสดงผลข้อมูล
เชิงพื้นที่ให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ข้อมูลเหล่านี้เมื่อประมวลแผนที่จะทำให้
สามารถแปลงและสื่อความหมายนำไปใช้งานได้ง่าย

2.1.1.1 การใช้งานระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานต่าง ๆ ได้
หลากหลายทำให้ได้ข้อสรุปว่า การนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาใช้นั้นเมื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ
2 ประการ ดังนี้ (สรุค์ใจ กลินดาว, 2542: 13-15)

1) เพื่อจัดการกับข้อมูลเชิงพื้นที่ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เปรียบ
เสมือนเป็นเครื่องมือที่มีความสามารถอยอดเยี่ยมในการจัดการกับข้อมูลเชิงพื้นที่ ข้อมูลในระบบจะ
อยู่ในรูปแบบเชิงเลข(Digital format) ตารางสถิติหรือรูปแบบอื่น ๆ ข้อมูลจำนวนมากเหล่านี้ยัง
สามารถแก้ไขและค้นคืนได้ในเวลารวดเร็ว และประการสำคัญการจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบ
สารสนเทศภูมิศาสตร์เสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าหน่วยพื้นที่น้อยกว่าการจัดการด้วยระบบอื่น

2) เพื่อวิเคราะห์และใช้ผลการวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจในการ
ปฏิบัติการหรือละเว้นการปฏิบัติการใด ๆ ผลของการวิเคราะห์จากระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่จะ
นำไปใช้ในการตัดสินใจอย่างถูกต้องจะประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ คือ ชุดข้อมูล การจัดการข้อมูล
แบบจำลอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ชุดข้อมูล ข้อมูลที่จะจัดเก็บในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จะ
แสดงถึงสิ่งที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง และแสดงเพียงส่วนหนึ่งของข้อมูลที่มีอยู่
จริงบนพื้นโลกเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะไม่สามารถรวบรวมข้อมูลทั้งหมดได้เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการ
รวบรวมข้อมูลจะสูงอีกทั้งข้อมูลที่มีมากเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหาในการใช้ข้อมูลได้ ดังนั้นจึง

ควรรวมข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นจริง ๆ และให้ความสนใจกับคุณภาพข้อมูลมากกว่า กล่าวคือ ควรเป็นข้อมูลที่ละเอียด ถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย

(2) การจัดเก็บข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลนับว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพราะถ้ามีการรวบรวมข้อมูลและนำมาจัดเก็บโดยปราศจากการจัดการที่ดีแล้วการค้นคืนหรือเรียกใช้ต้องใช้เวลานานก็เท่ากับข้อมูลนั้นไม่มีค่า และไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันกับเหตุการณ์ แต่ถ้ามีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สามารถค้นคืน เรียกใช้ได้อย่างรวดเร็ว สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้น การจัดเก็บและ การจัดการข้อมูลจึงมีความสำคัญในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การจัดเก็บข้อมูลจะทำอย่างมีระบบโดยใช้ฐานข้อมูล

(3) แบบจำลอง(Model)คือ การสร้างเงื่อนไขขึ้นมาเพื่อคาดการณ์ ว่าจะเกิดเหตุการณ์หรือปัจจัยการณ์อะไรขึ้นบนพื้นผิวโลก แบบจำลองจะมีความถูกต้องเพียงใด ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้คัดเลือกมาจัดเก็บไว้ รวมทั้งวิธีการในการจัดเก็บข้อมูลเหล่านั้นด้วย การจะสร้างระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเราจะต้องรู้ถึงองค์ประกอบของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

2.1.1.2 องค์ประกอบของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4

ประการ คือ การนำเข้าข้อมูล การจัดการข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลข้อมูล (สรุค์ใจ กลินดาว, 2542 : 15 - 16)

1) การนำเข้าข้อมูล (Data input) เป็นองค์ประกอบที่มีหน้าที่ในการแปลงข้อมูลที่มีอยู่แล้วให้อยู่ในรูปที่สามารถใช้กับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้ ข้อมูลภูมิศาสตร์ที่มีอยู่แล้วอาจอยู่ในรูปแบบที่ ตาราง รูปถ่ายทางอากาศ ภาพดาวเทียม เป็นต้น กระบวนการนำเข้าข้อมูลภูมิศาสตร์บางชนิดสามารถทำได้โดยตรง เช่น ข้อมูลภาพดาวเทียม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงเลข เป็นต้น

2) การจัดการข้อมูล (Data management) เป็นองค์ประกอบที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บและแก้ไขข้อมูลจากฐานข้อมูล มีวิธีการหลากหลายที่ใช้ในการจัดการข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์สามารถอ่านได้มีการจัดการโครงสร้างข้อมูล และการเชื่อมโยงแฟ้มข้อมูลอย่าง มีประสิทธิภาพ

3) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) เป็นกระบวนการที่ปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลทาง การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะต้องวิเคราะห์ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่ และข้อมูลเชิง

คุณลักษณะ นอกจากนี้เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ไม่มีซอฟต์แวร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ใดที่มีฟังก์ชันในการวิเคราะห์ครบถ้วน ผู้ใช้จำเป็นต้องออนไลน์ข้อมูลไปสู่โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์อีกโปรแกรมหนึ่งที่มีฟังก์ชันที่ต้องการ ดังนั้น ในองค์ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล จึงควรมีฟังก์ชันที่อำนวยความสะดวกในการออนไลน์ข้อมูลไปสู่ระบบอื่น หรือนำข้อมูลจากซอฟต์แวร์อื่นมาสู่ระบบ

4) การแสดงผล(Data display) เป็นองค์ประกอบที่มีหน้าที่ในการนำเสนอผลต่อผู้ใช้ในรูปของแผนที่ ตาราง คำบรรยาย โดยให้ปรากฏทั้งบนสำเนาการ(hard copy) และภาพบนจอคอมพิวเตอร์และ/หรือเพิ่มข้อมูลในรูปสำเนาชั่วคราว(soft copy)

ปัจจุบันมีการนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในงานหลายด้าน ซึ่งจะเป็นการนำระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยเพื่อแก้ปัญหาหรือเพิ่มความสะดวกสบาย และเตรียมสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจสำหรับงานวิจัยนี้เป็นการนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเตรียมสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจในการวางแผนงานของผู้บริหารต่อไป วรรณกรรมในส่วนต่อไปที่ทำการศึกษาคือในเรื่องของการท่องเที่ยว

2.1.2 ทรัพยากรท่องเที่ยว

ทรัพยากรท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่นค้าหลักที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก การพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวไว้หลากหลายจะขอยกตัวอย่าง ดังนี้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 46) ได้ให้ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวว่า เป็นสถานที่ที่เป็นจุดปลายทางของการท่องเที่ยว อันเป็นพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยว โดยมีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทุกประเภทเข้ามาเยี่ยมเยือน

ยุพดี เสดพวรรณ (2543 : 189) แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมของท้องถิ่น มีความเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเยือน

สุขิทัยธรรมชาติราช (2545 : 5) ให้ความหมายว่าทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้

วรรณฯ วงศ์วนิช (2539 : 58) ทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งรวมสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

กิจกรรม ขันบธรรມเนี่ยมประเพณี และวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ที่มีลักษณะเด่น ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น ประเพณีสงกรานต์ หรือแข่งเรือ เป็นต้น

2.1.2.1 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

การแบ่งประเภทได้มีผู้ให้ความหมายและได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวไว้หลายบุคคลดังจะขอยกตัวอย่างดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติที่มีความสวยงามน่าสนใจ ต่อการเดินทางไปเที่ยวชม ซึ่งรวมถึงบริเวณที่มีน้ำตก แม่น้ำ ลำธาร ภูเขา ป่าไม้ ฯลฯ ต่อไป ซึ่งจะแบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย คือ ประเภทภูมิอากาศ ประเภททิวทัศน์สวยงาม และประเภทสัตว์ป่า

2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีนุชร์ย์สร้างขึ้นตามประวัติของมนุษย์ องค์ทั้งที่เป็นมรดกโลก อดีตและได้สร้างเสริมขึ้นในสมัยปัจจุบัน ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศิลปะ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย คือ ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ โบราณสถานลักษณะแห่งชาติ อนุสาวรีย์แห่งชาติ อาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติ ย่านประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์ ซากโบราณคดี เป็นต้น และ ประเภทโบราณวัตถุ

3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนุชร์ย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม แต่ละกลุ่มชนที่มีความแตกต่างกัน ไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมที่มีผลต่อการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน ได้แบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย คือ ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเภทประเพณี และประเภทกิจกรรม

เกลเดอร์เนอร์ (Goeldner) และคณะ ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ เป็น 5 ประเภทหลัก และให้ภาระของลักษณะองค์ประกอบในแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับสถานที่ทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม สิ่งที่เกี่ยวกับอาหาร เชื้อชาติ หรือศาสนา อนุสาวรีย์ โบราณ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

2) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ภูมิทัศน์ สวนสาธารณะ ภูเขา ดอกไม้ ชายหาด ทะเล เป็นต้น

3) แหล่งกิจกรรม เช่น งานเทศบาลริมเริง งานเทศกาลทางศาสนา การแข่งขันกีฬา งานแสดงสินค้า เป็นต้น

4) แหล่งนันทนาการ เช่น การเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ การเล่นกอล์ฟ การเล่นเทนนิส การขี่จักรยาน การเล่นสกี เป็นต้น

5) แหล่งบันเทิง เช่น สวนสนุกเฉพาะรูปแบบ คาสิโน โรงแรมหรือ ห้างสรรพสินค้า การแสดงเกี่ยวกับศิลปะ เป็นต้น

สุขทัยธรรมชาติ (2545 : 62) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย ออกเป็น 4 ประเภท เพื่อให้ครอบคลุมถึงกิจกรรมลูกจัดขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน คือ

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน

และศาสนา

3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

4) ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ

วรรณฯ วงศ์วนิช (2539 : 58-61) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวตามลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ 2 ประเภท คือ

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural Attractions) ทรัพยากระดับนี้นับว่าเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ อาจจะสวยงามหรือแปลกประหลาด เช่น น้ำตก น้ำพุร้อน ถ้ำ ชายหาด ฝั่งทะเล ปะการัง และอุทยานแห่งชาติ ซึ่งประเทศไทยได้ชื่อว่า เป็นประเทศหนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามมาก ประเทศหนึ่ง ต้องได้รับการดูแลบำรุงรักษาเป็นอย่างดี แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทคือ ทิวทัศน์ สัตว์ป่า สภาพภูมิอากาศ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manufactured Attractions) จะมีลักษณะตรงข้ามกับทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เมืองใหญ่ ๆ ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น สถานเริงรมย์ ศูนย์การค้า สวนสนุก โรงแรม ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่ละแห่งจะมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ต่างกันออกไป บางเมืองจะมีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจ

สถาปัตยกรรมต่าง ๆ พระราชวัง ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ อาคารที่ทำการของรัฐบาล ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขั้นบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งทรัพยากรโบราณนี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวได้มาก สามารถแยกออกได้คือ ประเกทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และด้านศาสนา ประเกทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม กีฬาต่าง ๆ สถานที่เชิงเทคโนโลยี และอุตสาหกรรม กิจกรรมบันเทิง สวนสาธารณะ สวนสนุก และศูนย์การค้าและร้านค้าของที่ระลึก

งานวิจัยนี้ขอแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะทางกายภาพของพื้นที่และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีค่าพิเศษพื้นโลกเท่านั้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวประเกทธรรมชาติ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติโดยอาจจะมีการปรับปรุงเพื่อความสะดวกในการเข้าถึง และให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ เช่น อุทยานแห่งชาติ น้ำตก แม่น้ำ เป็นต้น

2) แหล่งท่องเที่ยวประเกทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา ซึ่งแบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท คือ โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ และศาสนสถาน ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์อนุสาวรีย์ ปราสาท วัด แหล่งโบราณคดี เป็นต้น

3) แหล่งท่องเที่ยวประเกทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และขั้นบธรรมเนียมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ และถ่ายทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำเนินชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ สถานที่ที่เป็นชุมชนมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ เป็นต้น

4) แหล่งท่องเที่ยวประเกทสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ศูนย์กิจกรรมทางการศึกษา สวนสัตว์ สวนสนุกต่าง ๆ สวนสาธารณะ เป็นต้น

2.1.2.2 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

บุญเดช จิตตั้งวัฒนา (2548 : 28-29) แหล่งท่องเที่ยวควรมี องค์ประกอบหลักที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ หรือ 3 A's ดังต่อไปนี้

1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Tourism attractions) หมายถึง สิ่งที่สามารถดึงดูดใจ โน้มน้าวให้เกิดความสนใจ ประธานาธิบดีท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ดังนั้นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจุดเดียวหรือหลายจุดก็ได้ ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

หลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นมักจะมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจและนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันเป็นจำนวนมาก สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ (Natural attractions) คือ ความสวยงาม และความแปลกตาตามธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือน หรือไปท่องเที่ยว yang พื้นที่นั้น เช่น หาดทรายที่สวยงาม สภาพป่า และชีวิตสัตว์ป่า น้ำตก ถ้ำ gele หรือหมู่ gele เป็นต้น

(2) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made attractions) คือ อะไรก็ตามที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วสามารถดึงดูดให้คนไปเยือน หรือไปท่องเที่ยวซึ่งพื้นที่นั้น เช่น สิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัด วัง เมืองโบราณ เป็นต้น วิถีชีวิตจากการประกอบกิจกรรมของคน เช่น ตลาดน้ำ ก็เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นมา ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งเรือ ลอดกระหง ไหลเรือไฟ งานบุญบั้งไฟ แห่เทียน พรรษา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่คนเราสร้างขึ้นมา เช่น การแข่งกีฬา การแสดง นิทรรศการต่าง ๆ การจัดงานเทศกาล เช่น งานเทศกาลอาหาร งานเทศกาลผลไม้ เป็นต้น

2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวนั้นให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากระยะหักท่องเที่ยวในที่นั้นนาน ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก ไม่ว่าจะเป็นที่พักในรูปแบบใด เช่น โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ บังกะโล เป็นต้น ดังนั้นที่พักค้างคืนจึงเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกเบื้องต้นสำหรับนักท่องเที่ยว อาหาร จึงต้องมีร้านอาหารบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวไว้บริการนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้อย่างสะดวกและถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีห้องสุขา ร้านขายของที่ระลึก ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร บริการรถเช่า การแลกเปลี่ยนเงินตรา มัคคุเทศก์ โรงพยาบาลหรือสถานีอนามัย เป็นต้น

3) เส้นทางการเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือเครื่อข่ายคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนต้องมีที่จอดรถหรือสถานีรถทั้งรถไฟ รถยนต์ ท่าเรือ และท่าอากาศยานเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมจึงมักจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังกล่าวอย่างครบถ้วน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวในเขตจังหวัดอีสานได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวให้มีจำนวนของนักท่องเที่ยวที่สูงมากขึ้นทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน จะต้องช่วยกันพัฒนา ปรับปรุงและดูแลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ในงานวิจัยนี้ขอนำเสนอ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 3 สิ่ง คือ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาพ ลักษณะทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ได้แก่ การมีโทรศัพท์สาธารณะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ที่พักแรมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร สถานที่จำหน่ายของที่ระลึก ศูนย์บริการข้อมูล/ข่าวสารนักท่องเที่ยว เป็นต้น และเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ระยะทางโดยประมาณจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางถึงแหล่งท่องเที่ยว การเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น เป็นต้น ซึ่งจะนำเสนอในลักษณะของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อแสดงการกระจายของแหล่งท่องเที่ยวที่มีในกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้แก่ทั้งยังเป็นระบบสนับสนุน การตัดสินใจสำหรับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ หรือสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

2.1.3 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ คือ มีพื้นที่คิดเป็น 1 ใน 3 ของประเทศไทย และเป็นภูมิภาคที่มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง มีสภาพภูมิอากาศที่แห้งแล้ง ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมวัฒนธรรม และประเพณีที่สืบทอดให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่นสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้ไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความได้เปรียบในเรื่องของความหลากหลายของประเภทแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ อันได้แก่ ภูเขา อุทยานแห่งชาติ แม่น้ำ น้ำตก เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ และโบราณสถาน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์ วัด โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ปราสาท เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม ได้แก่ งานประเพณี สินค้าพื้นเมือง ศูนย์วัฒนธรรม เป็นต้น

กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เป็นส่วนหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ครอบคลุมพื้นที่ ใน 6 จังหวัด คือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และชัยภูมิ ซึ่งทุกจังหวัด จะมีแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มากมาย

2.1.3.1 จังหวัดนครราชสีมา

หรือที่เรียกว่า “โคราช” เปรียบเสมือนเป็นจังหวัดประตูสู่อีสาน คำว่า นครราชสีมา เกิดจากการรวมชื่อเมืองโบราณสองเมือง คือ เมืองโคราชและเมืองเสมอ นครราชสีมาเคยเป็นที่ตั้งของชุมชนโบราณหลายแห่งตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงสมัยที่มีการเผยแพร่ของวัฒนธรรมทวารวดีและวัฒนธรรมแบบขอมเข้ามาในดินแดนแถบนี้ เคยมีฐานะเป็นเมือง “เจ้าพระยามหานคร” เช่นเดียวกับเมืองนครศรีธรรมราชทางภาคใต้ มีอำนาจปกครองหัวเมืองน้อยใหญ่ในอีสานหลายแห่ง จนมาถึงปัจจุบันก็ยังคงความสำคัญอย่างต่อเนื่องในฐานะที่เป็นเมืองศูนย์กลางทางด้านคมนาคม เศรษฐกิจของภาคอีสาน

นครราชสีมา มีคำขวัญประจำจังหวัดคือ “เมืองแหงิกล้า ผ้าไหนดี หนึ่งโคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน” มีรูปอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีเป็นตราประจำจังหวัด และมีต้นสาธรเป็นต้นไม้ประจำจังหวัด อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 259 กิโลเมตร มีพื้นที่ 20,494 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 26 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 287 ตำบล สามารถเดินทางจากกรุงเทพฯ ด้วยรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบินได้โดยสะดวก จังหวัดนครราชสีมาเป็นเมืองใหญ่ปั้นดินแคนที่รากฐานที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ผู้มาเยือนจะเพลิดเพลินกับกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายได้เช่นชมความยิ่งใหญ่ของอารยธรรมขอมโบราณและเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้าน อาหารอีสาน สินค้าเกษตรหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีให้เลือกหลากหลาย

2.1.3.2 จังหวัดบุรีรัมย์

บุรีรัมย์ เมืองแห่งความรื่นรมย์ ตามความหมายของชื่อเมือง เป็นเมืองแห่งปราสาทหิน ดินแคนแห่งอารยธรรมขอมโบราณ หลังจากสมัยของวัฒนธรรมขอมหรือเขมรโบราณแล้ว หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของบุรีรัมย์เริ่มมีขึ้นอีกครั้งตอนปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเป็นเมืองขึ้นของนครราชสีมาและปรากฏชื่อต่อมาในสมัยกรุงธนบุรี ถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์โดยบุรีรัมย์มีฐานะเป็นเมือง ๆ หนึ่ง จนถึง พ.ศ. 2476 ได้มีการจัดระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาคใหม่ จึงได้เปลี่ยนเป็นจังหวัดบุรีรัมย์มาจนถึงปัจจุบัน

บุรีรัมย์มีคำขวัญประจำจังหวัด คือ “เมืองปราสาทหิน ถินภูเขาไฟ ผ้าไหม สวาย รายวัฒนธรรม” มีรูปเทวดารำ และปราสาทหินเป็นตราประจำจังหวัด และต้นกาฬพฤกษ์เป็นต้นไม้ประจำจังหวัด มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ประมาณ 410 กิโลเมตร มีพื้นที่ 10,321 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 188 ตำบล การเดินทางสามารถเดินทางจากกรุงเทพโดยรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน จังหวัดบุรีรัมย์เป็นดินแดนแห่งประวัติศาสตร์จะเห็นได้จากที่พับหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญ ปราสาทขอมน้อยใหญ่กว่า 60 แห่ง เตาเผา kazan ดินเผาสมัยขอม ซึ่งพบกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งถือเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน

2.1.3.3 จังหวัดสุรินทร์

สุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานจังหวัดหนึ่งแต่ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่นอนว่ามีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างไร มีเพียงข้อสันนิษฐานของนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี ตลอดจนคำบอกเล่าของผู้สูงอายุที่เล่าต่อ ๆ กันมาเชื่อว่าเมืองสุรินทร์ถูกสร้างขึ้นเมื่อประมาณ 2000 ปีล่วงมาแล้ว ในสมัยที่พากขอมมีอำนาจอยู่ในบริเวณนี้ เมื่อขอมเลื่อมอำนาจลงเมืองสุรินทร์ได้ถูกทิ้งร้างจนกลายเป็นป่าดงอยู่นาน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2306 จังหวัดสุรินทร์กลับมาอีกครั้ง ด้วยการสถาปัตยนิคมที่มีชื่อว่า “เมืองสุรินทร์” ซึ่งเดิมเป็นหัวหน้าหมู่บ้านเมืองที่ได้ขอให้เจ้าเมืองพิมายกราบบังคมทูลขอพระราชทานโปรดเกล้าฯ จากพระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่งสุริยามรินทร์ ร้ายหมู่บ้านจากบ้านเมืองที่มาตั้งอยู่บริเวณบ้านคุปะทายบริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองสุรินทร์ในปัจจุบันนี้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นบริเวณที่มีชัยภูมิเหมาะสม มีกำแพงค่ายคุ้มครอง 2 ขั้น มีน้ำอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพและอยู่อาศัย ต่อมากลางสุรินทร์ก็ได้กระทำการดีความชอบเป็นที่โปรดปราน จึงได้ทรงพระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านคุปะทายเป็น “เมืองประทายสมันต์” และเลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงสุรินทร์ก็เป็นพระสุรินทร์ก็ศรีนรังค์จางวางให้เป็นเจ้าเมืองปกครองในปี พ.ศ. 2329 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงพระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อ “เมืองประทายสมันต์” เป็น “เมืองสุรินทร์” ตามสร้อยบรรดาศักดิ์ของเจ้าเมืองสุรินทร์

สุรินทร์มีคำขวัญประจำจังหวัด คือ “สุรินทร์ถินช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ประคำสาย รำวายปราสาท ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม” มีรูปพระอินทร์ประทับลงบนพระแท่นศีรษะช้าง พระหัตถ์ซ้ายทรงตรีและพระหัตถ์ขวาทรงพระแสงข้อช้าง มีปราสาทหินศรีชรุณมีอยู่เบื้องหลัง เป็นตราประจำจังหวัด และมีต้นกันเกราเป็นต้นไม้ประจำจังหวัด มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ 457 กิโลเมตร มีพื้นที่ 8,124 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครอง

ออกเป็น 13 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ 158 ตำบล สามารถเดินทางเข้าถึงได้ทั้งทางรถยนต์ และรถไฟ เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมากนายกระจายอยู่ในจังหวัด

2.1.3.4 จังหวัดศรีสะเกษ

เป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาอย่างนาน เคยเป็นชุมชนที่มีอารยธรรมรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยขอมเรืองอำนาจ และมีชนเผ่าต่าง ๆ ได้แก่ ส่วย ลาว เขมร และเยอ อพยพมาตั้งรกรากในบริเวณนี้ ศรีสะเกษเดิมเรียกกันว่าเมืองขุขันธ์ เมืองเก่าตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านปราสาทสี่เหลี่ยมดงลำดวน ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหินในปัจจุบัน ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเมืองเมื่อ พ.ศ. 2302 สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีหลวงแก้วสุวรรณซึ่งได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยาไกรภักดีเป็นเจ้าเมืองคนแรก ล่วงถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ย้ายเมืองขุขันธ์มาอยู่ที่บ้านเมืองเก่า ตำบลเมืองเหนือ อำเภอเมืองศรีสะเกษในปัจจุบัน แต่ยังคงใช้ชื่อว่าเมืองขุขันธ์มาจนถึงพ.ศ. 2481 จึงเปลี่ยนเป็นจังหวัดศรีสะเกษตั้งแต่นั้นมา

ศรีสะเกษามีคำขวัญประจำจังหวัด คือ “แคนปราสาทขอม หอมกระเทียม ดี มีสวนสมเด็จ เขตดงลำดวน หลักลั่วนวัฒนธรรม เลิศล้ำสามัคคี” มีสัญญลักษณ์รูปปรางค์กู่ ดอกลำดวนและใบ 6 ใบ เป็นตราประจำจังหวัด และมีต้นลำดวนเป็นต้นไม้ประจำจังหวัด มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ 571 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 8,839 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 204 ตำบล สามารถเดินทางเข้าถึงได้ทั้งทางรถยนต์ และรถไฟ เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวและอารยธรรมขอมให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสมากมาย

2.1.3.5 จังหวัดอุบลราชธานี

เป็นเมืองใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำมูล มีประวัติความเป็นมากว่า 200 ปี เเล่กันว่า ท้าวคำ旁 ท้าวทิดพرحم และท้าวกำ ซึ่งเป็นบุตรหลาน พระวอ พระตา หนีภัยลงความจากพระเจ้าสิริบุญ-สาร เจ้าแห่งนครเวียงจันทน์เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระเจ้าตากสินมหาราชและต่อมามาได้สร้างเมืองขึ้นที่บริเวณดงอุ้งไกลักษณะแม่น้ำมูล เมื่อพ.ศ. 2323 พระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาชาชสุภารดี เชิญตราพระราชนิสัยมาพระราชนามเมื่อว่า “อุบลราชธานี” ทรงให้ท้าวคำ旁เป็นเจ้าเมืองคนแรกซึ่งต่อมามาได้พระราชนบวรดาศักดิ์เป็น “พระปฐมวงศ์” เมืองอุบลราชธานี มีเจ้าเมืองสืบกันมาถึง 4 คน ตราบจนถึงปี พ.ศ. 2425 จึงได้มีการแต่งตั้งข้าหลวง และผู้ว่าราชการจังหวัดมาปกครองดูแลจนถึงทุกวันนี้

อุบลราชธานีมีคำขวัญประจำจังหวัดคือ “เมืองแห่งดอกบัวงาม แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน ถินไทยนกปราชญ์ ทวยราชภูรีไฝ่รวม งามล้ำเทียน

2.1.3.6 จังหวัดชัยภูมิ

เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บนเส้นขอบที่ร้าบสูงอีสาน ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับภาค
กลางและภาคเหนือ มีอาชญากรรมซ่อนทับกันหลายสมัย ตั้งแต่สมัยทวารวดี สมัยขอม จนถึง
อิทธิพลลาว ล้านช้าง มีการค้าพับโภรานสถาน โบราณวัตถุมากมายในหลายพื้นที่ของจังหวัด
ต่อมาปรากฏชื่อเป็นเมืองหน้าด่านในสมัยกรุงศรีอยุธยาในรัชกาลสมเด็จพระนราภัยณ์มหาราช
ภายหลังจึงร้างไป และมาปรากฏชื่ออีกครั้งในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ โดยมีชาวเวียงจันทน์เข้ามา
สร้างบ้านแปงเมือง มีผู้นำชื่อ แล ซึ่งต่อมามาได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองคนแรกของชัยภูมิ

ชัยภูมิมีคำขวัญประจำจังหวัดคือ “ชัยภูมิ เมืองผู้กล้า พญาแล” มีสัญลักษณ์ป้องسامชายเป็นตราประจำจังหวัด ต้นไม้ประจำจังหวัดคือ ต้นขี้เหล็ก มีริมแม่น้ำห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 342 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,778 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ สามารถเดินทางจากกรุงเทพฯ ได้โดยทางรถยนต์ ชัยภูมิเป็นดินแดนแห่งทุ่งดอกกระเจียวเสนางาม และสายน้ำตก เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่ามากที่สุดจังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน จึงมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามมากมาย

(<http://WWW.tat.or.th> : 20 June 2006)

2.1.4 ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

จากการวิเคราะห์ SWOT การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่สืบสานประเพณี
อีสาน สามารถสรุปได้ดังนี้ (เอกสารสรุปการประชุมกงท. กลุ่มจังหวัดอีสานใต้)

2.1.4.1 ຈຸດແຂງ (strength)

1) แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดประตุสุวิธานมีความหลากหลาย (Resources Diversity) คือมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็นธรรมชาติอันโดดเด่น สวยงาม แหล่ง

ท่องเที่ยวที่เป็นประวัติศาสตร์ โบราณสถานนับพันปี และเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม งานประเพณี และวิถีชีวิตชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีถนนที่สะดวกและห้องน้ำที่ทันสมัย ส่งผลให้นักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจมีความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวใน กลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสาน รวมทั้งการมีความพร้อมในการอำนวยความสะดวกความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านกีฬา มีโรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ (HOME STAY) ที่ได้มาตรฐาน

3) ไม่มีเหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่ เช่น สินามิ หรือแผ่นดินไหว รวมทั้ง ประชาชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว มีการดูแลความปลอดภัย นักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจ และมีความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจ

4) กลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสานมีการพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐาน ค่อนข้างดีมีทางหลวงแผ่นดินเป็นระยะทางกว่า 10,000 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 20-30 ของ ประเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับจังหวัด จำพวก และภาคอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี และมีถนนเชื่อมต่อไป ยังประเทศกัมพูชา และประเทศไทยได้ ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจเข้ามาในพื้นที่ในช่วงปี 2544-2547 มากกว่าปีละ 3 ล้านคน โดยมียอดเพิ่มขึ้นทุกปีคือ ปี 2544 เท่ากับ 3,111,030 คน ปี 2547 เท่ากับ 3,386,050 คน ปี 2546 เท่ากับ 4,318,322 คน และปี 2547 เท่ากับ 6,152,516 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงปี 2544-2547 ดังนี้ ปี 2544 เท่ากับ 4,289 ล้านบาท ปี 2545 เท่ากับ 4,666 ล้านบาท ปี 2546 เท่ากับ 7,256.05 ล้านบาท และปี 2547 เท่ากับ 8,104.17 ล้านบาท

5) ในกลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสาน มีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอน หลักสูตร ปวช. ปวส. และบริณญาติรีด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมทั้งในระดับอาชีวะ 5 แห่ง และระดับมหาวิทยาลัย 7 แห่ง (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา วิทยาลัยการท่องเที่ยววังช์ ชวิติกุล วิทยาลัยนราธิราษฎร์สีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี) ซึ่งมากพอต่อการผลิตบุคลากรในสาขาวิชาท่องเที่ยว และ สาขาวิชาโรงแรม นอกจากนี้สถาบันการศึกษาเหล่านี้ยังจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวแก่ผู้ที่สนใจ เช่น การอบรมมัคคุเทศก์ การอบรมภาษาอังกฤษแก่มัคคุเทศก์รุ่นเยาว์ และการอบรมภาษาอังกฤษแก่ตำรวจท่องเที่ยว เป็นต้น

6) ในจังหวัดกลุ่มประตุสู่อีสานมีสินค้า OTOP หลากหลายชนิดที่ได้ มาตรฐานไว้บริการให้แก่นักท่องเที่ยวเลือกซื้อ ได้ตามความชอบ รวมทั้งร้านอาหารที่มีชื่อเสียงอยู่ จำนวนมาก ไว้ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจทั่วชาติไทย และชาติต่างด้าว

7) ในกลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสานมีพื้นที่ภูเขาและที่ราบซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น กีฬาขี่ม้า การเดินป่า การขี่จักรยานเสือภูเขา การเล่นล้มบิน การเล่นกอล์ฟ และการเล่นเจ็ตสกีที่บึงหนองตาหัวลัว(อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา) เป็นต้น

8) ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีสนามกอล์ฟ ไว้บริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศจำนวนมาก ทั้งนี้นักท่องเที่ยวใช้เวลาเดินทางจากกรุงเทพฯ เพียง 1 1/2 ชั่วโมง ก็ถึงสนามกอล์ฟ

2.1.4.2 จุดอ่อน (Weakness)

1) กลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสาน มีพื้นที่โดยรวม 51,226 กิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่กว้างใหญ่ แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่กระจัดกระจายห่างไกลกัน ดังนั้นนักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจจะต้องเดินทางไกล จึงต้องเสียเวลาในการเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่ง

2) กลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสานมีกำหนดมาตรฐานการบริการในธุรกิจ คุณภาพรวมท่องเที่ยว แต่การบังคับใช้มาตรฐานบริการไม่เข้มงวด และไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ส่งผลให้สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ห้องน้ำ-ห้องสุขา ไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ ยังขาดข้อมูลระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ให้แก่นักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจชาวต่างชาติ

3) แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีสภาพเสื่อมโทรม แหล่งท่องเที่ยวไม่ว่า จะเป็นของรัฐหรือเอกชนถูกควบคุมโดยกฎหมายและได้รับอนุญาตเป็นรายปี และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นของรัฐบาลจะถูกจำกัดโดยงบประมาณในการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

4) แหล่งท่องเที่ยวขาดการสร้างมูลค่าเพิ่มและขาดการสร้างเป็นเอกลักษณ์ส่งผลให้นักท่องเที่ยว นักท่องน้ำใจ มองเห็นจุดเด่นและแหล่งท่องเที่ยวไม่ชัดเจน

5) คุณภาพของธุรกิจอุสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก มีความแตกต่างกันอย่างมากในพื้นที่

6) บริษัทที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคมีจำนวนน้อย และยังทำหน้าที่เป็น Tour Operator ไม่ครบวงจร กล่าวคือบริษัทนำเที่ยวที่มีอยู่จะทำหน้าที่เพียงเป็นตัวแทนการจ้างนำ (Travel Agent)

7) นักศึกษาที่จบการศึกษาในสาขาท่องเที่ยวนี้ส่วนใหญ่จะเดินทางไปทำงานพื้นที่อื่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวใหญ่ ๆ ในประเทศมากกว่า ทำให้เกิดขาดแคลนแรงงานด้านการท่องเที่ยว และขาดแคลนมัคคุเทศก์ในพื้นที่

8) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และเอกชน ยังขาดการประสานความร่วมมือกัน และการวางแผนการตลาดในเชิงรุก และการวางแผนการพัฒนาในระยะยาว

9) กรรมการมีความเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังไม่สะดวก รวมทั้งการเดินทางมายังจังหวัดนราธิวาสima สุรินทร์ และชัยภูมิ มีกรรมการมีความทางบกเพียงอย่างเดียว สำหรับการเดินทางมายังจังหวัดบุรีรัมย์ นักท่องเที่ยวสามารถใช้ในกรรมการทางภาคเพิ่มได้จำนวนเที่ยบินจำกัดทำให้การเดินทางมาท่องเที่ยวไม่สะดวกกับนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวต้องเดินทางกลับบ้าน

10) การจำกัดขยะและสิ่งปฏิกูลในสถานที่ท่องเที่ยวยังไม่ได้มาตรฐาน

11) ขาดแผนการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักในเวทีโลก

12) ผู้ประกอบการในอุสาหกรรมการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการรวมกลุ่มและจัดประชุมกันบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง

13) ผู้ประกอบการในอุสาหกรรมการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อจำกัดในการจัดการทรัพยากรน้ำไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวต้องเดินทางกลับบ้าน

14) ผู้ประกอบการอุสาหกรรมการท่องเที่ยวมีประสบการณ์ในการจัดหาแนวทางการตลาดเชิงรุกเพียงเล็กน้อย โดยเฉพาะตลาดชาวต่างประเทศ

2.1.4.3 อุปสรรค (Threat)

1) สภาพภูมิอากาศของโลก และของไทย มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ความแห้งแล้งมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการตัดไม้ทำลายป่า การทำลายสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศนวิทยา ซึ่งมีผลชัดเจนต่อความแห้งแล้งที่กำลังจะปรากฏเด่นชัดในอนาคตอันใกล้

2) การแพร่ระบาดของโรมามาลาเรีย โรคไข้เลือดออก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลกระทบบุนwarenมากในเขตพื้นที่กลุ่มจังหวัดประตุสูอีสาน โดยเฉพาะที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนราธิวาสima

3) ปัญหาขั้นตอนการติดต่อในหน่วยราชการในการจัดกิจกรรมของเอกชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ภาคเอกชนจะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เขื่อนลำตะคลองจะต้องไปติดต่อส่วนราชการจำนวนมากหลายส่วนงานทำให้มีการซับซ้อนยุ่งยากภาครัฐควรมีส่วนงานเป็น One Stop Service

4) การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเกิดวิกฤต Over Demand เป็นช่วงเวลาโดยเฉพาะงานเทศกาลที่สำคัญ ๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว สวนใหญ่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและมีการกระจุกตัวเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยว

5) ขาดเส้นทางการคมนาคมทางอากาศที่จะเชื่อมต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่กับลุ่มประตุสู่อีสานไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต หรือ การเชื่อมออกไปยังต่างประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น ฯลฯ

6) นักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึกในการร่วมดูแลรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

7) นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมไปท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้นโดยในปี 2547 มีชาวไทยเดินทางออกท่องเที่ยวในต่างประเทศทั้งสิ้น 2,595,021 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2546 มากถึง 21.17% โดยไปมาเลเซียสูงอันดับหนึ่ง 858,231 คน รองลงมาคือ จีน 292,462 คน (เดลินิวส์, 27 มิ.ย. 2547)

8) บริษัทนำเที่ยวได้รับแรงจูงใจน้อยในการจัดทัวร์มาเที่ยวแบบกลุ่ม จังหวัดประตุสู่อีสาน

2.1.4.4 โอกาสทางการตลาด (Opportunity)

1) กลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสานเป็นกลุ่มจังหวัดใหญ่ การสร้างฐานของกลุ่มนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และผู้เล่นกีฬาสามารถทำได้ด้วย นอกจากนี้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้

2) ที่ตั้งของกลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสานเป็นสันทางสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วย 19 จังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาจากกรุงเทพฯ ภาคกลาง และภาคอื่น ๆ ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องผ่านหรือแวะพักรถยนต์

3) กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน พื้นที่ป่า ภูเขา ทวายภารหรือแม่น้ำ ที่มีความเพียบพร้อมต่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4) รัฐบาลมีนโยบายแผนงานและงบประมาณสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถทำรายได้ให้แก่กลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสานได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนธุรกิจ MICE ในภูมิภาคนี้

5) รัฐบาลมีนโยบายแผนงานและงบประมาณ การกำหนดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไว้ทั้งระดับจังหวัดและระดับกลุ่มจังหวัดของกลุ่มจังหวัดประตุสู่อีสาน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสรี วังส์เพจิตรและคณะ(2546:บทคัดย่อ) การศึกษาวิจัยโครงการสร้างของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษานโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และระดับความสำเร็จของนโยบายที่ได้รับการนำไปปฏิบัติ ศึกษาโครงการสร้างการบริหารจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย (2) ศึกษาโครงการสร้างการบริหาร การจัดการธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสาขาวิชาธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (3) ศึกษาความเป็นเอกภาพและความเชื่อมโยงการบริหารการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (4) ศึกษาภูมายາและลักษณะการบริหารของหน่วยงานที่รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยตรงและโดยอ้อม (5) ศึกษาเบรียบเทียบฐานแบบการบริหารจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีความก้าวหน้าในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างน้อย 5 ประเทศ รวมทั้งเพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยราชการไทยในต่างประเทศ สมาคม ชุมชน และธุรกิจของคนไทยในต่างประเทศที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดำเนินการศึกษาวิจัยโดย (1) วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาความข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจุบันและทุติยภูมิ เกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดบทบาทและแนวทางการบริหารจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (2) การศึกษาเชิงปริมาณโดยการสังแบบสอบถาม การสุ่มสำรวจ และการสัมภาษณ์จากกลุ่มต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อทราบทัศนคติความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (3) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจุบันและอุปสรรคขององค์ประกอบต่างๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะใช้วิธีการ Swot Analysis (4) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาวิจัย โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีส่วนแสดงทัศนะความคิดเห็น แนวทางและข้อเสนอแนะผ่านทางการประชุมกลุ่มย่อยการสัมมนาหรือสัมมนาที่สาธารณะ และการสัมภาษณ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยตรงทั้งเป็นส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่สนใจ เช่น เจ้าหน้าที่ ข้าราชการ พนักงาน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำองค์กรปักครองส่วนท้องถิ่น เจ้าของกิจการโรงแรม เป็นต้น

จากการศึกษาวิจัยโครงการสร้างการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย สรุปผลการวิเคราะห์ได้ 4 เรื่อง ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์การจัดทำแผนและยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวในระดับต่างๆ พบว่า องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นองค์กรภาครัฐใน

ส่วนกลางทั้งสิ้นและข้าดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ยังขาดความเป็นเอกภาพและขาดความเข้มข้นและขาดแผนการบริหารที่ชัดเจน

2) การวิเคราะห์สถานะและบทบาทขององค์กรภาครัฐในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในภาพรวมขององค์กรภาครัฐทั้งในระบบหลักและระบบรอง พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความชัดเจนของอำนาจหน้าที่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ และปัญหาอำนาจหน้าที่ของภาครัฐในระบบรองในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่มีผลต่อสถานะและบทบาทขององค์กรภาครัฐในการบริหารการท่องเที่ยว พบว่า นโยบาย ผู้ว่าราชการจังหวัดบูรณาการฯ มีปัญหาที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อาจมีบทบาทในการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ทั่วจังหวัดได้อย่างสมบูรณ์และส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายการปฏิรูประบบราชการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ส่งผลให้การกิจในการจัดการด้านการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งถูกโอนจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงฯ ซึ่งปัจจุบันกระทรวงยังขาดความพร้อม มีปัญหาการทำนองทั้งในเชิงความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวและความพร้อมของบุคลากร เมื่อพิจารณาบทบาทขององค์กรภาครัฐในการประสานงานด้านการท่องเที่ยวพบว่า รัฐบาลต้องบริหารนโยบายบูรณาการความหลากหลายขององค์กร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และองค์กรมหาชน แต่ละองค์กรมีระบบและวิธีการการบริหารที่แตกต่างหลากหลายทำให้การประสานงานภายในองค์กรภาครัฐผ่านกลไกระบบราชการต่างๆ ค่อนข้างมีปัญหาและมีความยุ่งยากมากขึ้น

3) การวิเคราะห์สถานะและบทบาทขององค์กรภาครัฐในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่า

3.1 สภาพทั่วไป องค์กรภาครัฐมีลักษณะการทำงานและมีความมุ่งหมายในการแสวงหากำไรสูงสุด

3.2 โครงสร้างการบริหารแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ องค์กรธุรกิจที่แสวงหากำไร องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และสภากุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3.3 การประสานงานภายในองค์กรภาครัฐที่แสวงหากำไร มีค่อนข้างน้อย นอกจากการรวมตัวกันในบางโอกาสในกรณีวิกฤติทางธุรกิจซึ่งมีการร่วมมือกันเพื่อรับรับส่งเสริมการขายและแบ่งผลประโยชน์กัน

3.4 ปัญหาการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวพบว่า บทบาท

การมีส่วนร่วมค่อนข้างจำกัด การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระดับต่างๆ ภาคเอกชนปรากฏบทบาทไม่เด่นชัด สภาพอุตสาหกรรมฯ เองมีบทบาทเพียงสะท้อนปัญหาและให้คำปรึกษาแก่ภาคธุรกิจที่นั่น รวมทั้ง

3.5 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสภาพอุตสาหกรรมฯ ยังคงมีปัญหา

4) การวิเคราะห์สถานะและบทบาทของชุมชนท้องถิ่นในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว องค์กรบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่างๆ มีความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนค่อนข้างจำกัด ลักษณะการก่อตัวของสิทธิชุมชนมีความหลากหลายแตกต่างไปตามสภาพชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ จึงมีความยากลำบากต่อการบริหารตามแนวยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบใหม่ๆ และจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการวางแผนการบริหารให้สามารถสอดรับกับลักษณะขั้นเป็นธรรมชาติของภาคส่วนนี้ให้ได้

จากผลการศึกษาวิจัยที่ได้ คณะกรรมการบริการและการท่องเที่ยว สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีข้อเสนอแนะและข้อสังเกต ดังนี้

1) เสนอให้จัดตั้ง “สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ” เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

2) ให้มีการจัดทำ “แผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว” โดยเน้นให้ภาคส่วนต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการท่องเที่ยว และให้ความสำคัญในทุกมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3) ให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งชาติ” “คณะกรรมการการท่องเที่ยกลุ่มจังหวัด” และ “คณะกรรมการการท่องเที่ยวจังหวัด” ขึ้น เพื่อให้มีโครงสร้างองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสม ควรจัดโครงสร้างการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เหมาะสมเพื่อให้การบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีการบูรณาการ และสามารถนำแผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง ในช่วงระหว่างที่รอการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามรูปแบบใหม่ ควรมีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ “แนวทางการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค”

4) มีข้อสังเกตว่า การจัดตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวระดับชาติคณะกรรมการท่องเที่ยวระดับอนุภาค และระดับพื้นที่ (Are Based) ซึ่งจำเป็นต้องตรากฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบและอำนาจหน้าที่ หรือลูกท้องที่จะให้สภาพอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสามารถจัดระเบียบและระบบการดำเนินงานเพื่อประสานกิจกรรมของภาคเอกชน และเชื่อมภาพกิจกรรมระหว่าง

องค์กรภาคครรภ์กับองค์กรภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยวได้อย่างจริงจัง รวมทั้งการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงการบริหารงานไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นด้วยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สามารถจัดตั้ง สถาบันอุดมศึกษาท่องเที่ยวจังหวัดขึ้นมา หรือแนวทางการพัฒนาภาคประชาชน หรือชุมชนใน ท้องถิ่นเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมและรับบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้มากขึ้น

เช่าว ใจนั้นแสง และเพิ่ม อินเป้า(2546:บพคดย่อ) การศึกษาวิจัยการพัฒนาตลาด อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิง คุณภาพ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสำรวจสถานที่ และประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในแต่ละจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาแล้ว แหล่งท่องเที่ยวที่ มีสภาพเดื่อมท่อง และสถานที่ที่ยังไม่ได้มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งครอบคลุมถึงด้านที่ พักร อาหาร และกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ตลอดจนผลิตภัณฑ์ในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่สามารถพัฒนาไปสู่ตลาดอุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยว (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในส่วนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง (3) ศึกษาผลกระทบด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับ จังหวัดและระดับภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยรวม และ(4) ศึกษาการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประชาชนในท้องถิ่น และภาคธุรกิจ โดยคณะผู้วิจัย ได้ศึกษาข้อมูลทุกด้านจากเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลในทุกจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด รวม ประชากรเป้าหมายทั้งสิ้น 1,663 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มี พื้นที่ครอบคลุม 8 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทุกจังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็น แหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาแล้ว แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเดื่อมท่อง และสถานที่ที่ยังไม่ได้มีการ พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาไปสู่ตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ ซึ่งมีทั้งสถานที่ ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งธรรมชาติ โบราณสถาน บริการและกิจกรรมท้องถิ่น บางจังหวัดมีพื้นที่ติดต่อ กับประเทศไทย เช่น บางจังหวัดอยู่ใกล้เคียงกับประเทศไทย เช่น ชั่งสามารถพัฒนาให้มีการ ท่องเที่ยวต่อเนื่องเข้าไปยังประเทศไทย เช่น ได้สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะเดินทางเข้าไป ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเป็นแหล่งท่อง เที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะของตน เช่น ความแตกต่างกันซึ่งความแตกต่างกันนั้นเป็นจุดขายใน ตลาดการท่องเที่ยว (2) พื้นที่ระดับท้องถิ่นในทุกจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ส่วนใหญ่มีแนวทางการพัฒนาสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นของตนเอง แต่ก้าวบริหารระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่มีนโยบายและแผนงานการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม (3) มีเพียงบางท้องถิ่นเท่านั้นที่ได้กำหนดกลยุทธ์ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (4) ประชาชน ในระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาที่สำคัญที่สุดของทุกท้องถิ่นคือ ขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค

เพ็ญศรี เจริญวนิช และคณะ(2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ:กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในอีสานใต้ คือ บุรีรัมย์ นครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี เป็นการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยว โอกาสทางการตลาดของการท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาและการสำรวจภาคสนาม โดยศึกษาจากประชากร 3 กลุ่ม คือเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวในหน่วยงานของภาครัฐ ผู้บริหารหรือตัวแทนของสถานประกอบการที่ทำธุรกิจนำเที่ยวและนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมดเคยเดินทางการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้ จำนวนวันที่เดินทางโดยเฉลี่ย 1 วัน ใช้จ่ายรวมโดยเฉลี่ย ต่ำกว่า 1000 บาท ต่อครั้งต่อคน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน ให้ร่างวัลตันเอง ส่วนใหญ่เดินทางในช่วงสุดสัปดาห์ โดยเลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว และรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร ภัตตาคารและโรงแรม มีโอกาสทางการตลาดของการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้ มีโอกาสทางการตลาดดีขึ้น แหล่งท่องเที่ยวที่จะได้รับความนิยมและสนใจในการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวมาก คือ โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ควรเป็นจุดเด่นในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนา นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมประเพณี วิธีการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้ ควรดำเนินการโดยการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ และควรปรับปรุงการคมนาคมและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้อง ปลอดภัย ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมในระดับปานกลาง ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ การขาดเจ้าหน้าที่ในการดูแลและนักท่องเที่ยว ขาดมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เฉพาะทาง และขาดการสนับสนุนจากองค์กรของรัฐ วิธีการในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค คือ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่

คดีความคุมครองให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว ภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือให้การสนับสนุนส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกละให้ความรู้แก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติท่องเที่ยว และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิงขรรษ์ความหลากหลาย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้แก่ชุมชน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว สิงขรรษ์ความหลากหลาย สร้างรายได้แก่ชุมชน สร้างความมั่นคง ต่อไป

ต่าง ๆ นั้น มีความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยว ประการสุดท้าย ในการดำเนินการวิจัยโดยการสำรวจภาคสนามของนักวิจัยร่วมด้วยผู้นำท้องถิ่น อุปกรณ์ในการสำรวจ ได้แก่ ข้อมูลแปลสภาพถ่ายดาวเทียมและภาพถ่ายทางอากาศ เครื่องมือสำรวจหาตำแหน่งพื้นโลก และแผนที่ภูมิประเทศ ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานและผลิตแผนที่การท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

การศึกษาของรถสิที อินทร์พิบูลย์ (2538) เรื่องระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แบบได้ตوب สำหรับการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบฐานข้อมูล การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีโดยใช้ ซอฟแวร์พีซีอิร์คคินไฟและดิเบสไฟร์พร้อมทั้งวีไฟให้สามารถสอบถามเป็นภาษาไทยได้ โครงสร้างฐานข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลกราฟิกและข้อมูลลักษณะประจำชั้นเชื่อมโยงกันได้ มีการออกแบบให้นักท่องเที่ยวสามารถสอบถามข้อมูลเทคโนโลยี ตามที่ต้องการโดยผ่านระบบเมนู และมีการแสดงผลในรูปของแผนที่และข้อมูลความบันจอกคอมพิวเตอร์ หรือพิมพ์ลงบนกระดาษ ฐานข้อมูลกราฟิกแสดงตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่ดี พร้อมด้วยเขตการปกครอง และเส้นทางคมนาคมแผนที่จังหวัดกาญจนบุรี มาตราส่วน 1:250,000 ส่วนข้อมูลลักษณะประจำชั้นจะถูกจัดเรียงตามสถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและร้านอาหาร เป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวใช้ตัดสินใจ

วัลยา ศรีสังกาน (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลหัวหินใน พ.ศ. 2529 และ พ.ศ. 2539 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการกระจายตัวของการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลหัวหินว่ามีรูปแบบและทิศทางไปแบบใด โดยนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การใช้ที่ดิน แหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้งที่พัก เป็นต้น และใช้GIS วิเคราะห์รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยใช้เทคนิคการวางแผนชั้นข้อมูล(Overlay)

จกรกฤช เตชะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาไฮคลอนต์-เซิร์ฟเวอร์ จีไอ เอส วิเวอร์สำหรับแบบจำลองระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อสร้างระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีส่วนแสดงแผนที่และสถานที่สำคัญภายในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถค้นหาตำแหน่งที่ตั้ง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง สะดวกและรวดเร็ว 2) เพื่อสร้างระบบจัดการฐานข้อมูลที่มีความสามารถปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศของสถานที่ท่องเที่ยวและ

สถานที่สำคัญในจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างถูกต้อง สะดวกและรวดเร็ว และข้อมูลมีความทันสมัยอยู่เสมอ การพัฒนาโครงเอนต์-เชิร์ฟเวอร์ จี ไอ เอส วิเวอร์สำหรับแบบจำลองของระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยฐานข้อมูล 2 ระบบ คือ ฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ โดยใช้ฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ เอสคิวเออล เชิร์ฟเวอร์ 2000 เป็นระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสนับสนุนภาษาสอบถามเชิงโครงสร้างและฐานข้อมูลเป็นแบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ ส่วนฐานข้อมูลอีกแบบที่ใช้ในระบบ คือ ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ เก็บอยู่ในรูปแฟ้มข้อมูลแบบเชฟ(Shape file) ซึ่งเตรียมจาก แฟ้มดิจิทัลที่ผ่านการดิจิไท์แนนที่ของจังหวัดเชียงใหม่ และเตรียมจากการดิจิไท์ตำแหน่งของสถานที่ท่องเที่ยว จากนั้นก่อสร้างตารางฐานข้อมูลของแต่ละชั้นแนนที่ พิรุณทั้งหมดแต่ละตำแหน่งด้วยแต่ค่าของคีย์หลักในฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะ เพื่อที่จะได้นำมาเชื่อมความสัมพันธ์กับฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ ผลจากการค้นค่าวิเคราะห์เชิงวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ได้จัดเก็บข้อมูลเชิงคุณลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,840 แห่ง ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวสามารถค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในจังหวัดเชียงใหม่ได้รวดเร็วและถูกต้องตามต้องการ ทำให้สามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนเส้นทางการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ทดลองระบบบนระบบปฏิบัติการเครื่องข่ายวินโดว์ 2000 ผลปรากฏว่า ประมวลผลได้ดี ความเร็วในการประมวลผลอยู่ในเกณฑ์ดี

อาณัติ จักรแก้ว (2545 : บทคัดย่อ) "ได้ทำการศึกษาเรื่อง ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดการฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดปะจุบคีรีชั้น" การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) ออกแบบฐานข้อมูลของระบบข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดปะจุบคีรีชั้น โดยใช้เทคโนโลยีทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ 2) จัดทำโปรแกรมประยุกต์เพื่อการนำเสนอดанны่ข้อมูลสารสนเทศทางด้านท่องเที่ยว ในลักษณะของเมนูการเรียกค้นข้อมูลทางหน้าจอภาพ และ 3) จัดทำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้วางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต การออกแบบฐานข้อมูล ในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลเชิงพื้นที่(Spatial Data) และข้อมูลลักษณะประจำ(Attribute Data) หลังจากได้ออกแบบฐานข้อมูลแล้ว ได้ทำการสร้างฐานข้อมูลโดยข้อมูลเชิงพื้นที่สร้างด้วยโปรแกรม Pc Arc/Info 3.5 และฐานข้อมูลลักษณะประจำสร้างด้วยโปรแกรม Microsoft Excel และทำการเชื่อมโยงข้อมูลทั้งสองเข้าด้วยกันด้วยค่ารหัสประจำตัวที่ได้กำหนดไว้ ด้วยโปรแกรม ArcView 3.1 และทำการสร้างโปรแกรมประยุกต์ด้วยภาษา Avenue สำหรับการจัดทำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวหลัก จำนวน 39 แหล่งในจังหวัดปะจุบคีรีชั้น ใช้ตัวแปรหลัก 14 ตัวแปร ในการจัดทำดับศักยภาพ ได้ใช้เทคนิคการถ่วงน้ำหนัก

(Weighting) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(Correlation coefficient) เพื่อจำแนกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ปานกลาง และต่ำ หลังจากผ่านวิธีการดำเนินการข้างต้น ผลของการวิจัยครั้งนี้ 1) ทำให้ได้ฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) และโปรแกรมประยุกต์ที่นำเสนอข้อมูลสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ใช้ได้สอบถามผ่านหน้าจอภาพในระบบภาษาไทย 3) ได้ค่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง 12 แหล่ง แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง 11 แหล่ง และแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ 16 แห่ง เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

กัลย์ สายวิจิต (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับแนะนำนักท่องเที่ยวด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้ข้อมูลภาพแผนที่กรุงเทพมหานคร(ขั้นใน) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่คลองสาน ราชภูมิ บึงกุ่ม บางนา ขึ้นไปจนถึงหลักสี่โดยภาพแผนที่นี้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางคมนาคม แนวแม่น้ำเจ้าพระยา ตลอดจนสถานที่สำคัญ ๆ โดยใช้ทางวิชาเรขาภาพคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้สามารถเลือกเฉพาะส่วนของภาพแผนที่ที่อยู่ในความสนใจมาแสดงเป็นส่วนได้โดยผ่านเมนูโดยสามารถเปลี่ยนแปลงขนาดเพื่อดูภาพแผนที่ที่มีความละเอียดยิ่งขึ้นหรือครอบคลุมบริเวณกว้างขึ้น สามารถเปลี่ยนบริเวณไปทางซ้าย ขวา บน หรือล่าง จากเดิมสามารถกำหนดรายละเอียดหรือองค์ประกอบของแผนที่ที่แสดงออกมากได้ตามความต้องการของผู้ใช้และสามารถให้บริการหาเส้นทางที่สั้นที่สุด สำหรับการคมนาคมระหว่างสถานที่ โดยใช้เทคนิควิธีทางกำหนดการเชิงคณิตศาสตร์ ในระบบยังເຊື້ອຄໍານວຍໃຫ້ຜູ້ນຳຄໍານາຈສາມາດປຳຈຸງຂໍ້ມູນທີ່ເກີບອູ້ໄດ້ ທັງໄດ້ການເພີ່ມເຕີມ ແກ້ໄຂຫຼື ລບ ຮັບຮວນເຊີກຂໍ້ມູນທີ່ເປັນພາບແນນທີ່ ໜີດຂອງເສັ້ນທາງคมนาคม ເສັ້ນທາງຄມນາຄມ ປະເທດຂອງສະຖານທີ່ ສະຖານທີ່ ແລະຂໍ້ອມສາມາດສະໜັບສະໜັດໄວ້ ຮັບຮວນສະຖານທີ່ທັງໝົດຈາກຈັງหวັດກົງທັງນັ້ນໄວ້

2.3 บทสรุป

ในบทที่ 2 นี้ได้มีการบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำางานวิจัยคือ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดในกลุ่มอีสาน ได้ นอกจากนี้ยังมีการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการทำงานวิจัยในเรื่อง การวิจัยโครงสร้างของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้คณะผู้วิจัยได้เห็นถึงแนวทางในการจัดทำงานวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บทที่ 4

ผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มีผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษา

- 4.1.1 ลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
- 4.1.2 ภาครัฐควรหันเน้นการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

อีสานใต้

- 4.1.3 ยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

4.2 อภิปรายผล

4.3 ข้อเสนอแนะ

4.1 ผลการศึกษา

จากการวิจัยการศึกษาการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มีผลการศึกษาแยกตามภูมิศาสตร์ของภูมิภาคคือ

4.1.1 คำถามการวิจัยข้อที่ 1 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีลักษณะอย่างไร

ในการวิจัยเพื่อให้ได้ถึงลักษณะของการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ นั้นจากการวิจัยทำให้ได้ผลการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

- 4.1.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
จากการสำรวจข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สามารถแยกประเภทของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็น 4 ประเภทดังนี้
  - 1) ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประเภทรวมชาติ จำนวน 100 แห่ง
  - 2) ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ จำนวน 120 แห่ง

3) ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประเภทคิลปวัฒนธรรมและประเพณี

จำนวน 24 แห่ง

4) ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชน์สร้างขึ้น

จำนวน 24 แห่ง

ดังแสดงรายละเอียดในภาคผนวก

ข้อมูลที่นำเข้าเพื่อจัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์จะมี 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลเชิงพื้นที่ และข้อมูลเชิงคุณลักษณะ จากข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนำมาดำเนินการเพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูลดังนี้

- 1) เก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ ด้วยตนเองผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงพื้นที่บางส่วนมาจากการแหล่งต่าง ๆ แล้ว ได้แก่ ข้อมูลขอบเขตการปกคล้อง ข้อมูลเส้นทางคมนาคม ในส่วนของ การเก็บตำแหน่งของสถานที่ท่องเที่ยวทำโดยใช้ GPS
- 2) เก็บข้อมูลเชิงคุณลักษณะซึ่งเป็นรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้แบบสำรวจและแบบสำรวจ จำนวน 24 แห่ง ดำเนินการในรูปแบบแบบสำรวจในภาคผนวก จะทำให้ได้รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

4.1.1.2 ผลการออกแบบฐานข้อมูล

ขั้นตอนของการออกแบบฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยฐานข้อมูลเชิงพื้นที่และฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะ

- 1) ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่

จากการเก็บตำแหน่งของข้อมูลเชิงพื้นที่ซึ่งจะทำให้ได้ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ของระบบ ดังนี้ ข้อมูลขอบเขตการปกคล้องระดับจังหวัด อำเภอ เส้นทางคมนาคม ทางบก ตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียดของข้อมูลเชิงพื้นที่ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 รายละเอียดฐานข้อมูลเชิงพื้นที่

ชื่อแฟ้มภาพ	คำอธิบาย	ลักษณะของข้อมูล	รหัส	คำอธิบายรหัส
Provice_Site	เส้นแนวเขตจังหวัด	Line	Prov_ID	รหัสจังหวัด
Amp_Site	ตำแหน่งอำเภอ	Point	Amp_ID	รหัสอำเภอ
Place	ตำแหน่งที่ท่องเที่ยว	Point	Place_ID	รหัสที่ท่องเที่ยว
Road	ตำแหน่งเส้นทาง	Line	Road_ID	รหัสเส้นทาง
Railroad	ตำแหน่งทางรถไฟ	Line	Rail_ID	รหัสทางรถไฟ
TransMain	ตำแหน่งถนน	Line	Trans_ID	รหัสถนน

2) ฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะ

เป็นข้อมูลที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว และนำมาจัดทำฐานข้อมูลคุณลักษณะซึ่งจะใช้ซอฟต์แวร์ Microsoft Access เป็นระบบจัดการฐานข้อมูล เนื่องจากใช้งานง่าย ซึ่งมีรายละเอียดของข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 4.2 - 4.4

ตารางที่ 4.2 รายละเอียดฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะ

ชื่อตาราง	ชื่อฟิลด์	ชนิดและขนาดข้อมูล	คำอธิบาย	คีย์
Tourist_P	Tourist_ID District_ID Tourist_Name Position ID Overview Spec Distant WalkThought	Text (4) Text (3) Text (40) Text (100) Text (2) Text (300) Text (300) Number Text (50)	รหัสแหล่งท่องเที่ยว รหัสอำเภอ ชื่อแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้ง (ตำบล อำเภอ จังหวัด) ประเภทแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ระยะทางโดยประมาณจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว	PK FK FK

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) รายละเอียดฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะ

ชื่อตาราง	ชื่อพิลํด	ชนิดและขนาดข้อมูล	คำอธิบาย	คีย์
Tourist_P	Time	Number	ระยะเวลาโดยประมาณในการเดินทาง	
	Hotel	Number	จำนวนที่พัก	
	Restaurant	Number	จำนวนร้านอาหาร	
	OTOP	Number	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก OTOP	
	Information_Tour	Number	ศูนย์บริการข้อมูล/ข่าวสารนักท่องเที่ยว	
	Activity	Text (50)	กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	
	Picture	OLE Object	ภาพสถานที่ท่องเที่ยว	

ตารางที่ 4.3 ประเภทแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อตาราง	ชื่อพิลํด	ชนิดและขนาดข้อมูล	คำอธิบาย	คีย์
Tourist_type	ID	Text (2)	รหัสประเภทแหล่งท่องเที่ยว	PK
	Name	Text (35)	ชื่อประเภทแหล่งท่องเที่ยว	

ตารางที่ 4.4 อำเภอที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อตาราง	ชื่อพิลํด	ชนิดและขนาดข้อมูล	คำอธิบาย	คีย์
District	District_ID	Text (2)	รหัสอำเภอ	PK
	District_Name	Text (35)	ชื่ออำเภอ	
	Province	Text (1)	รหัสจังหวัด	

3) การเชื่อมโยงข้อมูลเชิงพื้นที่กับข้อมูลเชิงคุณลักษณะ เมื่อนำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่โดยใช้ซอฟต์แวร์คือ ArcView 3.2a แล้ว ข้อมูลคุณลักษณะจะเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงพื้นที่โดยมีคีย์หลัก (Primary Key :PK) และ คีย์รอง (Foreign Key :FK) สำหรับฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ที่เลือกใช้ ซึ่งจะทำให้ได้ฐานข้อมูลที่อยู่ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มีความสามารถในการสืบค้น เพิ่ม ลบและปรับปรุงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

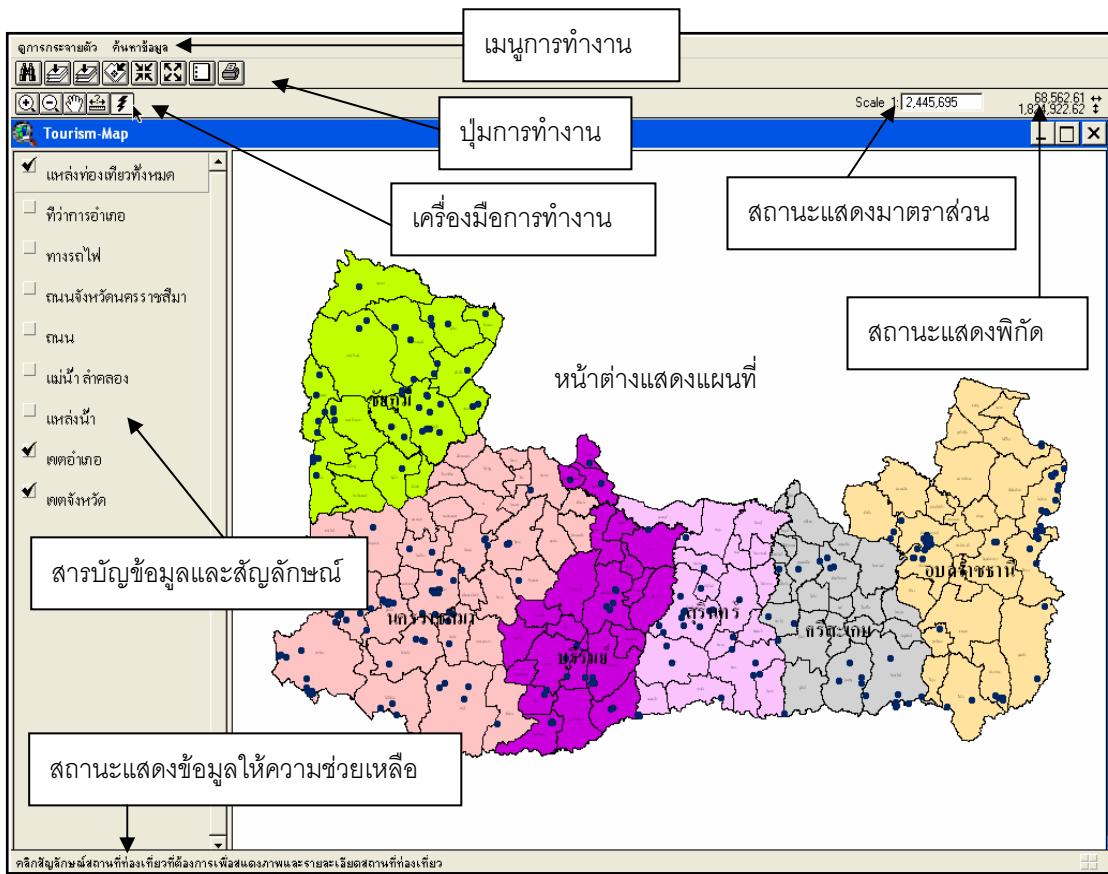
4.1.1.3 ผลการจัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

การนำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้จะเป็นลักษณะของเมนูการเรียกค้นข้อมูลทางЈօဂາພเพื่อให้ผู้ใช้ได้เลือกสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว โดยนำเสนอทั้งในรูปของแผนที่ ภูมภาค และข้อมูลเชิงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้เห็นการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งระบบประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ส่วนการแสดงผลข้อมูลแผนที่ ส่วนการแสดงข้อมูลเชิงคุณลักษณะ และส่วนการพิมพ์แผนที่

1) ส่วนการแสดงข้อมูลแผนที่ (View Window) ในส่วนนี้ระบบจะแสดงข้อมูลขอบเขตการปกคลุมและตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยว พร้อมเมนูการทำงาน ส่วนการแสดงข้อมูลแผนที่ มีส่วนประกอบหลัก ดังนี้

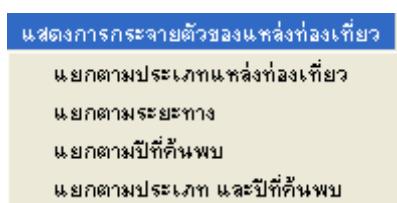
- หน้าต่างแสดงผลข้อมูลแผนที่
- เมนูการทำงาน
- ปุ่มการทำงาน
- เครื่องมือการทำงาน
- สารบัญข้อมูลและสัญญาลักษณ์
- สถานะแสดงมาตรฐานส่วน
- สถานะแสดงข้อมูลให้ความช่วยเหลือ
- สถานะแสดงพิกัด

ดังแสดงรายละเอียดในภาพที่ 4.1

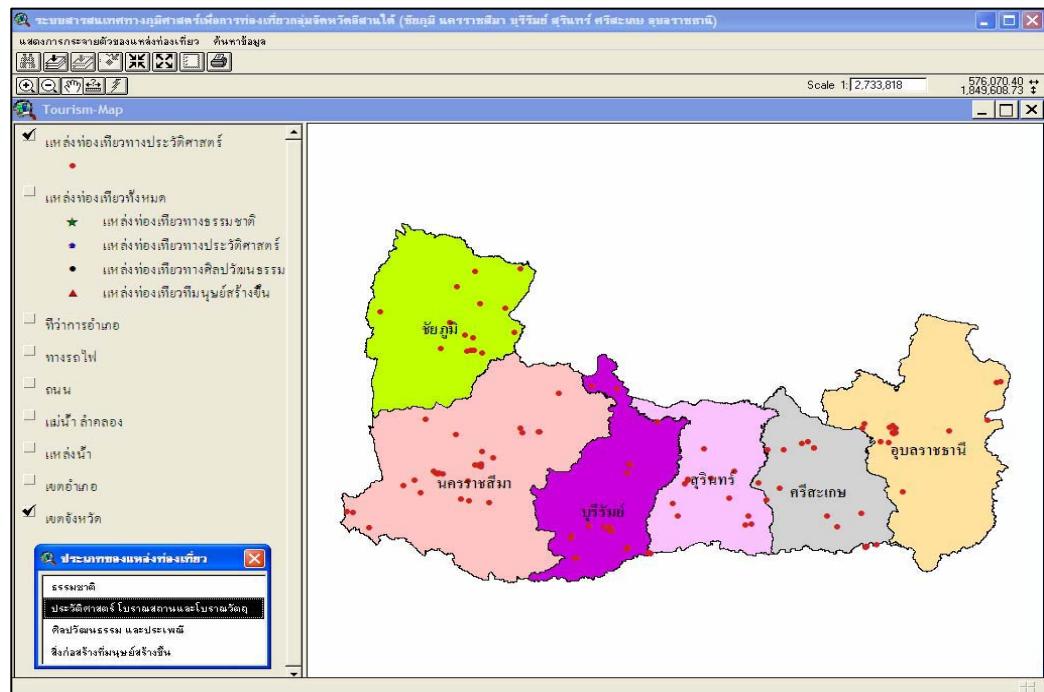
ภาพที่ 4.1 แสดงส่วนประกอบของส่วนการแสดงข้อมูลแผนที่

โดยในเมนูการทำงานจะมีการทำงานหลัก 2 ส่วนคือ แสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะแสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว 4 ลักษณะ คือ แสดงการกระจายตัวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว แสดงการกระจายตัวแยกตามปีที่ค้นพบ แหล่งท่องเที่ยว แสดงการกระจายแยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวและปีที่ค้นพบแหล่งท่องเที่ยว และแสดงการกระจายตัวตามระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว ดังเมนูการทำงานในภาพที่ 4.2 หากต้องการแสดงข้อมูลในลักษณะใดสามารถคลิกเลือกแสดงข้อมูลได้ จะปรากฏหน้าต่างแสดงข้อมูลตามภาพที่ 4.3

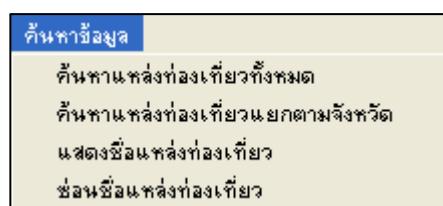
ภาพที่ 4.2 เมนูการทำงาน

เมื่อเลือกเมนูการทำางานแสดงการกระจายตัวแหล่งท่องเที่ยวจะ¹
ปรากฏหน้าต่างแสดงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว จากภาพแสดงการกระจายของแหล่ง²
ท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ

ภาพที่ 4.3 หน้าต่างแสดงการกระจายของแหล่งท่องเที่ยว

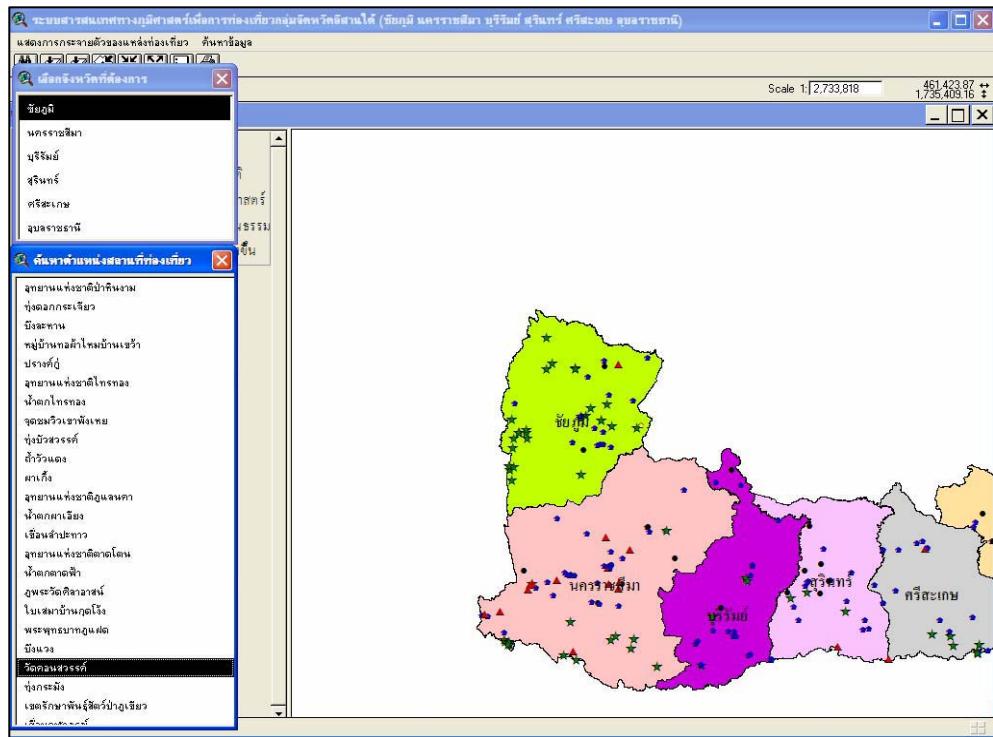
เมื่อต้องการค้นหาข้อมูล เมื่อต้องการค้นหาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว
ที่ต้องการในรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยว สามารถค้นหาได้ใน 4 ลักษณะ คือ ค้นหา
แหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด ค้นหาแหล่งท่องเที่ยวแยกตามจังหวัด แสดงชื่อแหล่งท่องเที่ยวและการ
ซ่อนชื่อแหล่งท่องเที่ยว ดังแสดงในภาพที่ 4.4 และ 4.5

ภาพที่ 4.4 เมนูการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

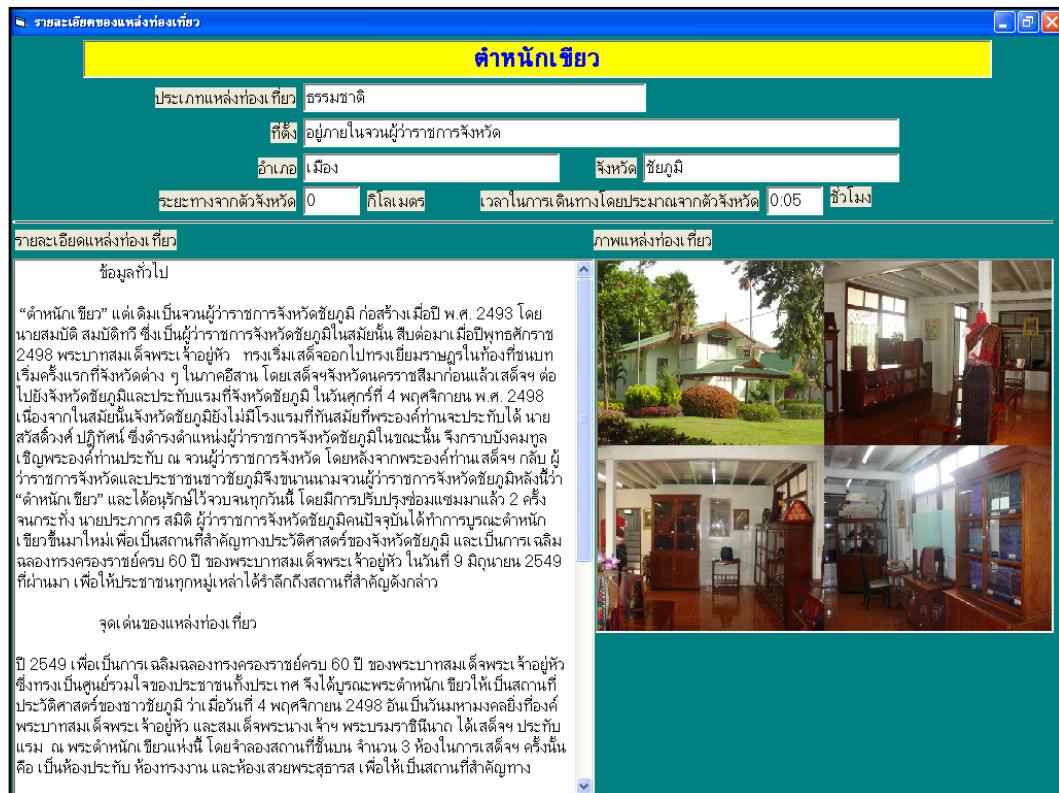
เมื่อเลือกเมนูค้นหาข้อมูล และเลือกรายการของค้นหาจะ³
แสดงหน้าต่างแสดงการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ตัวอย่างแสดงการค้นหาแหล่งท่องเที่ยวแยก
ตามจังหวัด คือจังหวัดชัยภูมิ หน้าต่างจะแสดงสถานที่ท่องเที่ยวทั้งหมดของจังหวัดชัยภูมิให้เลือก

ค้นหา เมื่อเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ในแผนที่จะปรากฏตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวโดยขึ้นเป็นสัญลักษณ์เหลือง

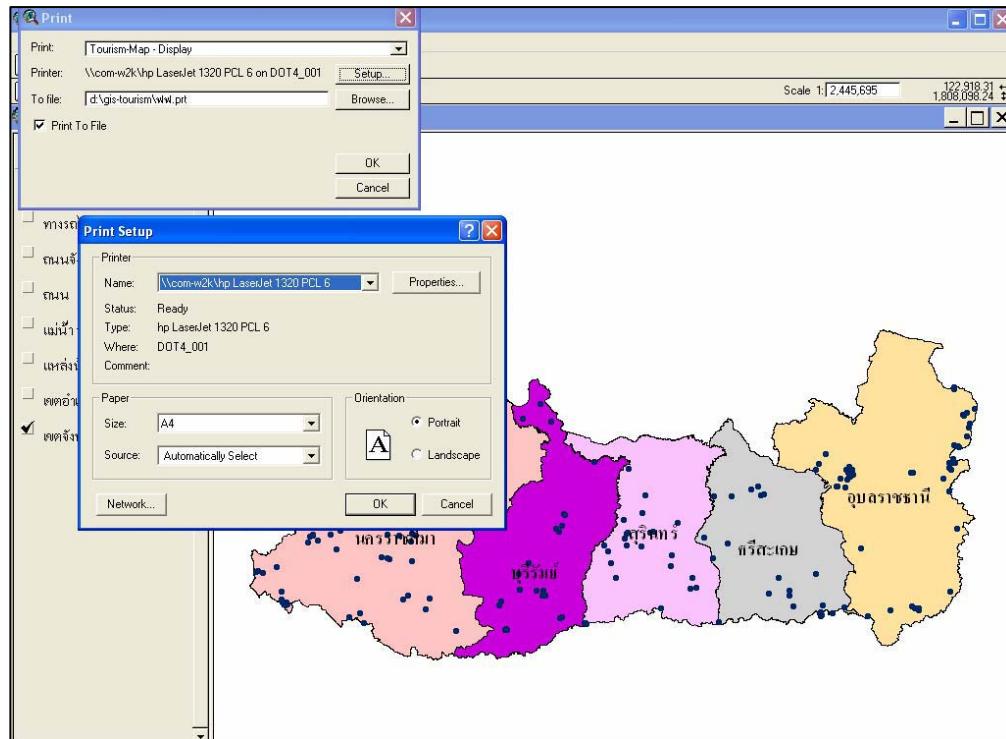
ภาพที่ 4.5 หน้าต่างแสดงการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

2) ส่วนการแสดงข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (Table Window) ในส่วนนี้ เป็นการแสดงผลข้อมูลคุณลักษณะซึ่งเป็นรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยว คือ ประเภทแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้ง ระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว เวลาในการเดินทางโดยประมาณ ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว ลิ้งคำนวณความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว รูปภาพสถานที่ท่องเที่ยว โดยจะนำเสนอเป็นหน้าต่างแสดงข้อมูลซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยว ดังแสดงในภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 หน้าต่างส่วนการแสดงข้อมูลเชิงคุณลักษณะ

3) ส่วนการพิมพ์ແນ່ນທີ່ (Layout Window) ສ່ວນນີ້ເປົ້າມາໃນ Microsoft Word ໂດຍທີ່ໂປຣແກຣມຈະຈັດຕຳແໜ່ນທີ່ເໝາະສົມ ດູ້ຕ້ວຍໆຢ່າງກ່ອນພິມພື້ນໂປຣແກຣມ Microsoft Word ໂດຍທີ່ໂປຣແກຣມຈະຈັດຕຳແໜ່ນທີ່ເໝາະສົມ ສໍາທັບການພິມພື້ນໄວ້ແລ້ວ ຊື່ງປະກອບໄປດ້ວຍ ແນທີ່ ຂຶ້ວແນນທີ່ ສ້າງລັກຜະນົງ ທີ່ສົມ ມາຕາຮາສ່ວນປວກທັດ ແລະ ກາບແນນທີ່ ດັ່ງແສດງໃນກາພທີ່ 4.7

ภาพที่ 4.7 ส่วนการพิมพ์แผนที่

โดยสรุปในส่วนของการสร้างระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวนอกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โปรแกรมจะทำงานบนระบบบินโดร์(Window) ที่มีเมนูการทำงานเป็นภาษาไทย ส่วนแสดงผลสามารถแสดงผลได้ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่ ข้อมูลคุณลักษณะ และรูปภาพ มีการสร้างทางเลือกสำหรับผู้ใช้ในการเลือกแสดงข้อมูล และค้นหาข้อมูลได้หลายทางสำหรับความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย การปรับปรุงเปลี่ยนข้อมูลสามารถทำได้โดยง่ายหากมีการค้นพบแหล่งท่องเที่ยวใหม่สามารถเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก

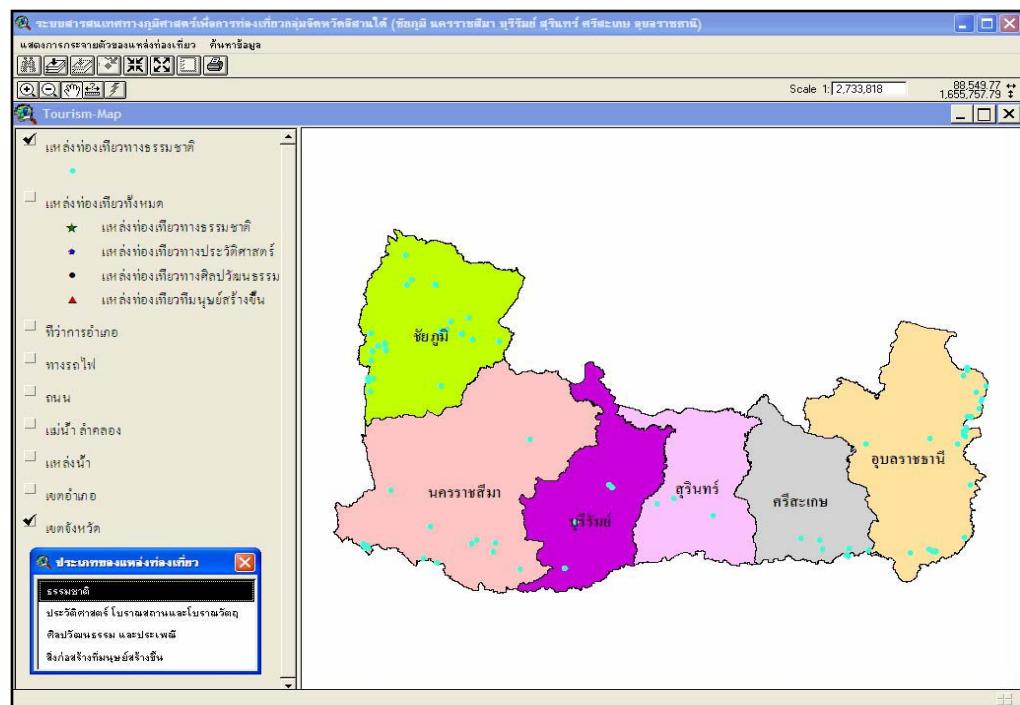
4.1.1.4 ตำแหน่งและลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้สามารถนำเสนอตำแหน่งและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่ง

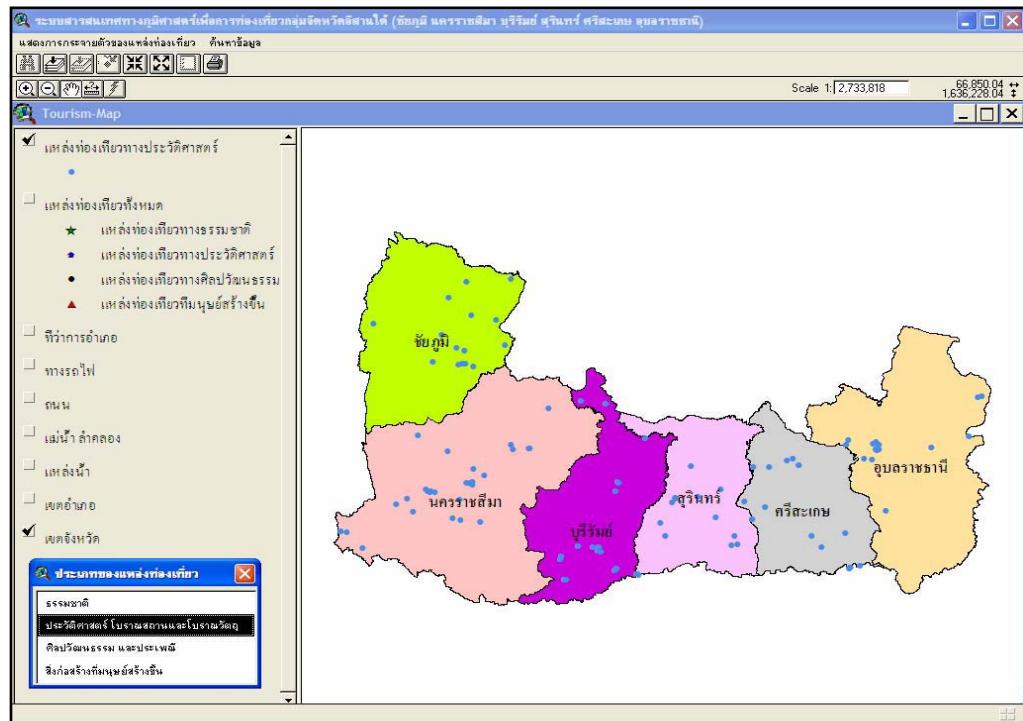
ท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภท โดยใช้หลักการวิจัย ตำแหน่งนับพื้นที่ในกรุงขอนแก่นท่องเที่ยว ซึ่งไม่ว่าจะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นกิจกรรมการลางเล่น เทศกาลต่างๆ คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์

โบราณสถานและโบราณวัตถุ แหล่งท่องเที่ยวประเกทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวประเกทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชย์สร้างขึ้น สามารถนำเสนอลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเกทในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ และมีข้อมูลที่สามารถแสดง ที่ว่าการอำเภอทั่วไป ถนน เมือง ลำคลอง แหล่งน้ำ และเขตจังหวัด ให้เลือก ดังภาพที่ 4.8 – 4.11

ภาพที่ 4.8 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเกทรวมชาติในกลุ่มจังหวัดอีสานได้

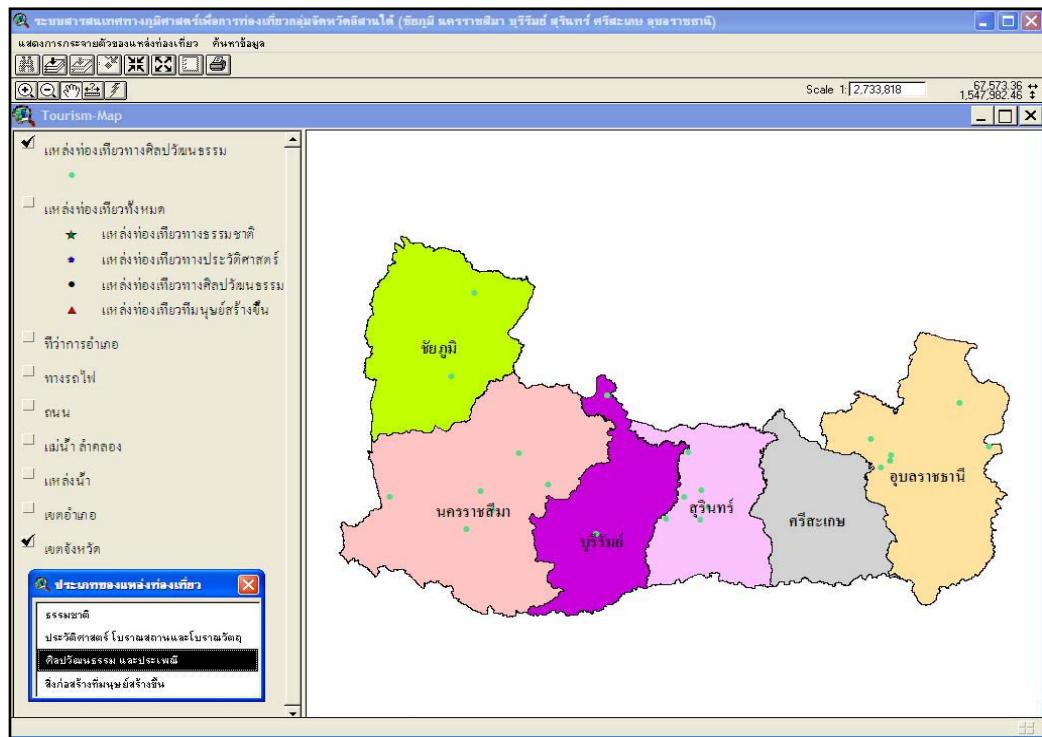
ภาพที่ 4.8 แสดงลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ จะมีการกระจายตัวหนาแน่นในจังหวัดชัยภูมิและอุบลราชธานี ซึ่งขึ้นกับลักษณะภูมิ ประเทศของจังหวัดทั้งสองที่มีลักษณะเป็นภูเขา ส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ศรีวินท์ มีความหนาแน่นของ แหล่งท่องเที่ยวประเกทรวมชาติน้อย ลักษณะของการกระจายตัวไม่มีทิศทางที่แน่นอน ส่วน จังหวัดศรีสะเกษมีการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบนอกห่างจากตัวจังหวัด ซึ่งมี ลักษณะของพื้นที่เป็นภูเขา

ภาพที่ 4.9 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

ภาพที่ 4.9 แสดงลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว

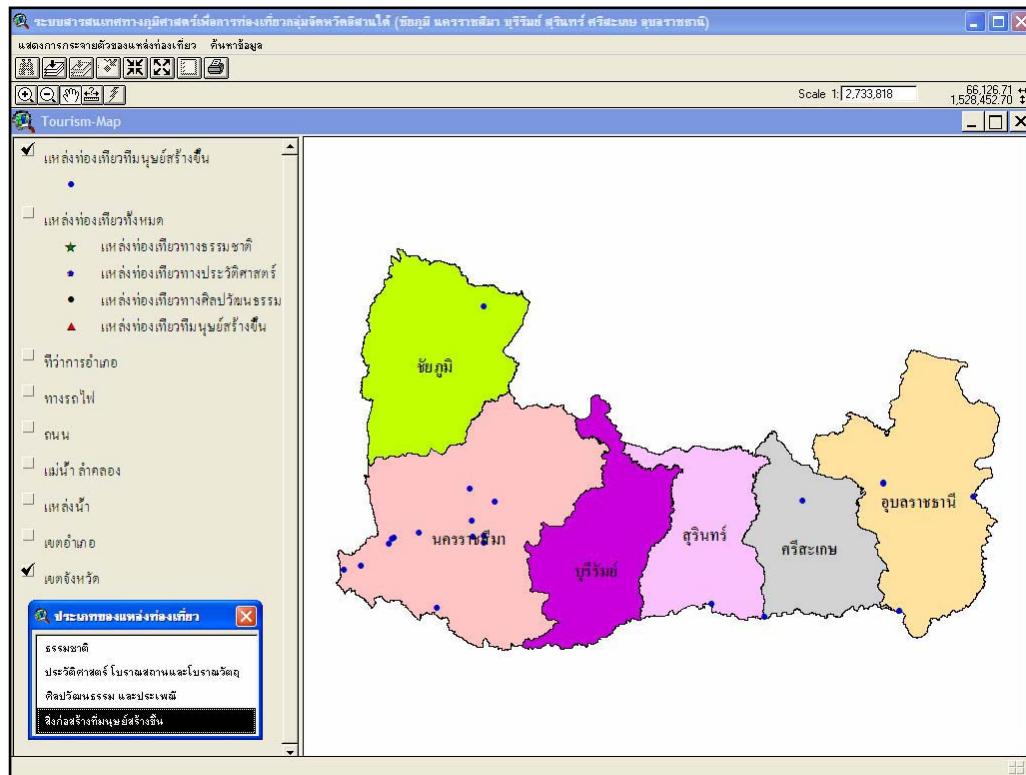
ประเภทประวัติศาสตร์ฯ กลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นดินแดนแห่งประวัติศาสตร์และอารยธรรมของจีนมาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้อยู่หนาแน่นมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในแต่ละจังหวัดไม่มีทิศทางการกระจายตัวที่แน่นอน ส่วนจังหวัดอุบลราชธานีมีการกระจายตัวหนาแน่นอยู่บริเวณตัวจังหวัดที่มีระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่เกิน 10 กม.

ภาพที่ 4.10 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมฯในกลุ่มจังหวัดอีสานได้

จากการที่ 4.10 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภท

ศิลปวัฒนธรรมฯ ยังมีความหนาแน่นน้อยกระจายตัวอยู่ทั่วไปภายในจังหวัดแต่เมื่อแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น จังหวัดที่ปรากฏแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้มากที่สุดคือจังหวัดอุบลราชธานี นครราชสีมา และสุรินทร์ ส่วนจังหวัดชัยภูมิและศรีสะเกษมีตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้น้อย

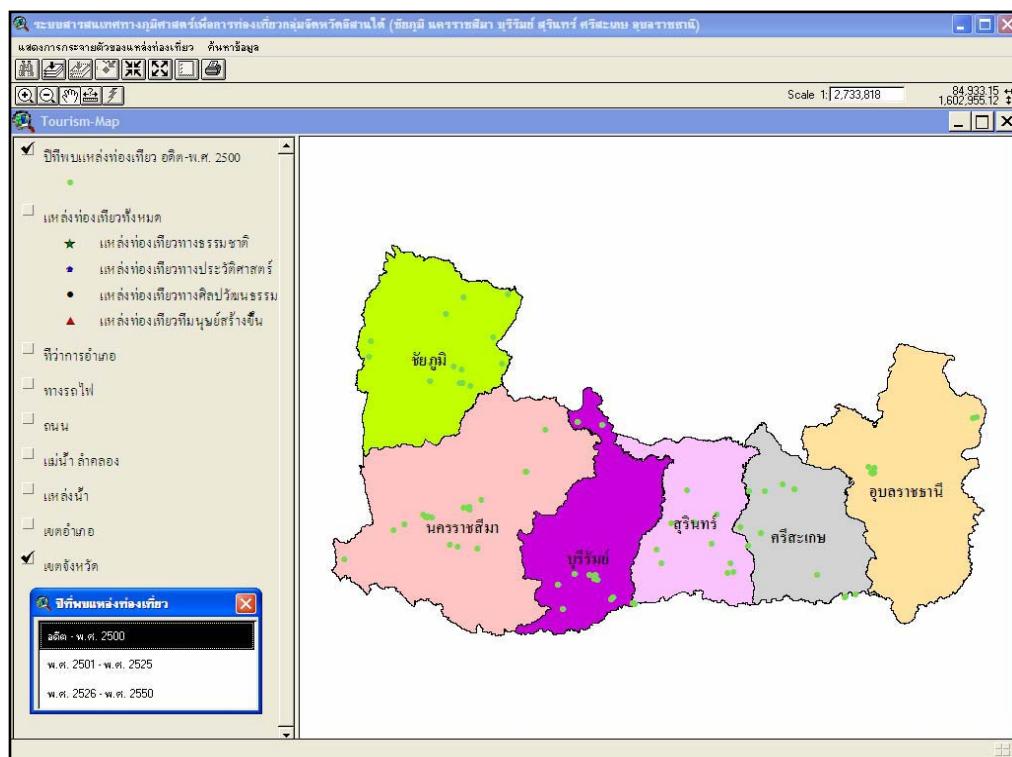

ภาพที่ 4.11 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีมนุษย์สร้างขึ้นในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

แหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างฯ จังหวัดที่มีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปคือ จังหวัดนครราชสีมา และมีแนวโน้มการกระจายตัวเพิ่มมากขึ้นตามระยะเวลาของปีที่พับและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากอดีตมาถึงปัจจุบัน จังหวัดชัยภูมิ สุรินทร์ ศรีสะเกษและอุบลราชธานี มีความหนาแน่นน้อย ส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ยังไม่พับแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีมนุษย์สร้างขึ้น

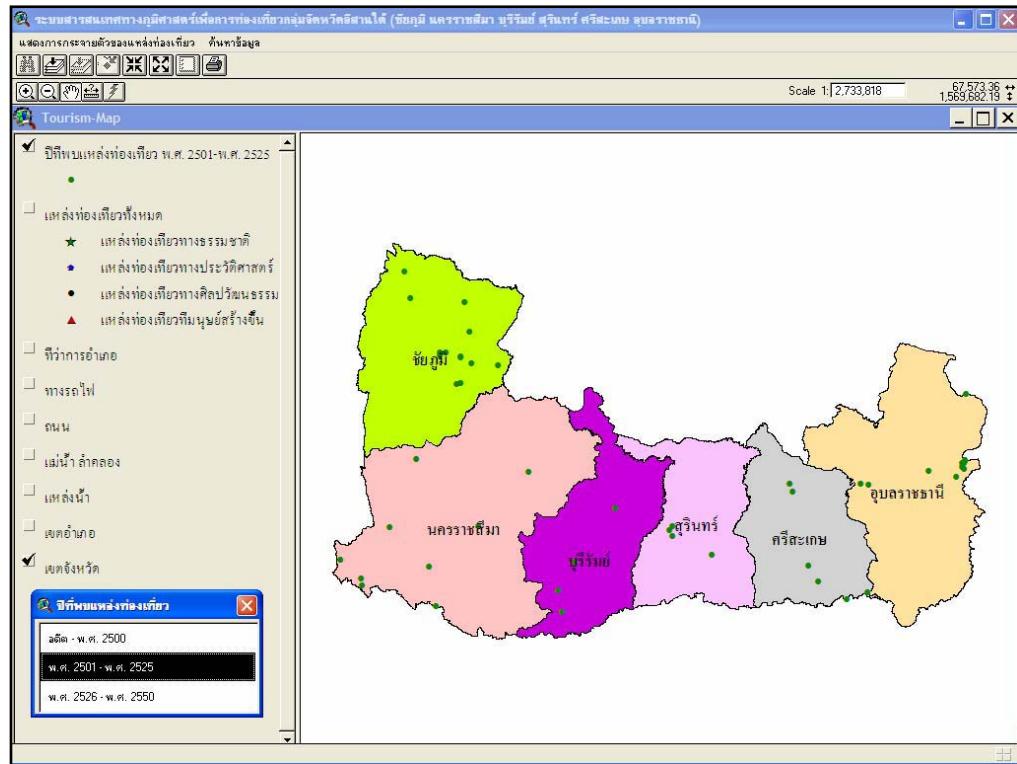
โดยสรุปการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ จำนวนมากที่สุดรองลงมาคือ ประเภทธรรมชาติ ประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเภทสิ่งก่อสร้างฯ จังหวัดที่พับแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ นครราชสีมา อุบลราชธานี ชัยภูมิ ศรีสะเกษ สุรินทร์และบุรีรัมย์ ลักษณะการกระจายตัวไม่มีทิศทางที่แน่นอน

2) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว คณผู้วิจัยได้กำหนดช่วงของปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ออกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 ช่วงพ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525 และช่วงพ.ศ. 2526 – 2550 ซึ่งจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมและบันทึกลงฐานข้อมูลสามารถนำเสนอรูปแบบการกระจายตัวโดยแยกเป็นเขตอำเภอและจังหวัด ดังภาพที่ 4.12 – 4.14

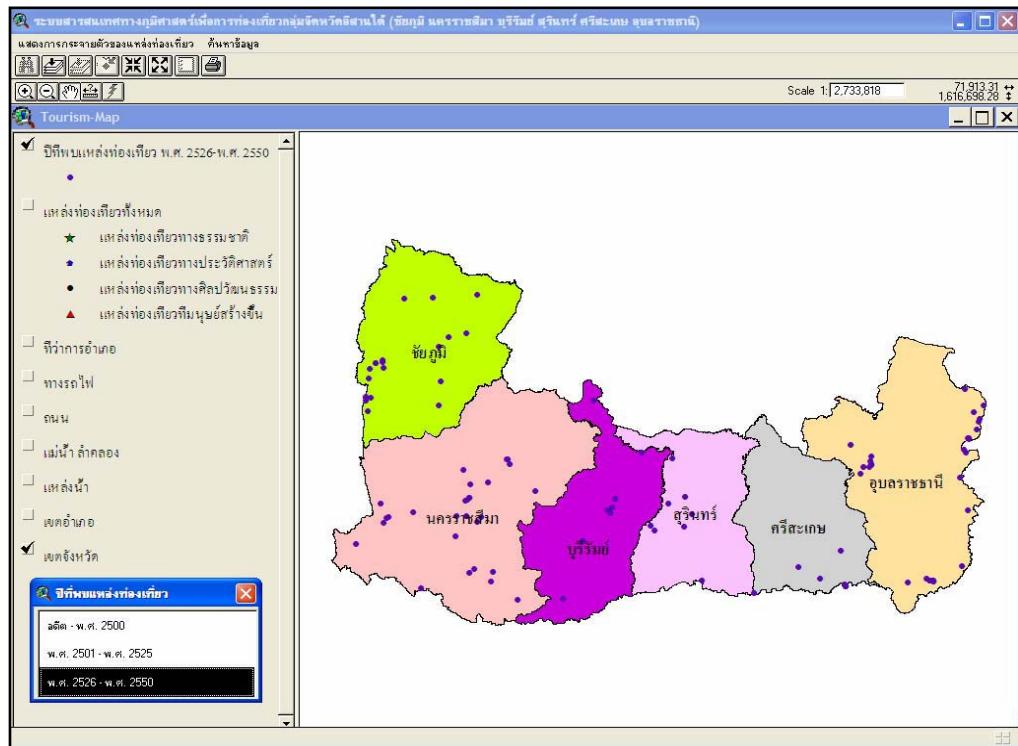
ภาพที่ 4.12 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพับและพัฒนาในช่วงเวลาอดีต – พ.ศ. 2500

ลักษณะการกระจายของแหล่งท่องเที่ยวที่พับในช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีความหนาแน่นมาก มีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในแต่ละจังหวัดไม่มีทิศทางการกระจายตัวที่มีรูปแบบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ ส่วนจังหวัดที่มีลักษณะการกระจายตัวน้อยคือจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจะมีการกระจุกตัวของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในตัวจังหวัด

ภาพที่ 4.13 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่คันพบและพัฒนาในช่วงพ.ศ.2501 – พ.ศ.2525

ลักษณะของการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในช่วงนี้จะมีความ
หนาแน่น้อยกว่าในช่วงอิดี-พ.ศ. 2500 โดยจังหวัดที่ยังคงพบแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากขึ้นคือ¹
จังหวัดชัยภูมิและจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ มี
การกระจายตัวอยู่ทั่วไปไม่หนาแน่น

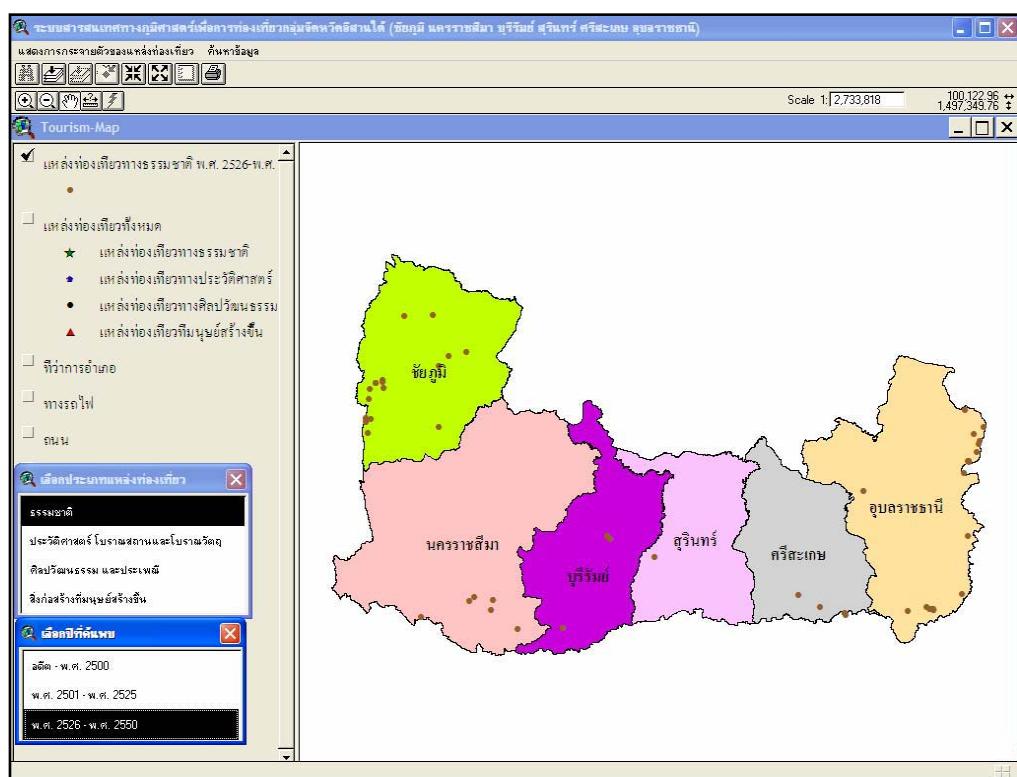

ภาพที่ 4.14 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบและพัฒนาในช่วง พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550

ลักษณะการกระจายของแหล่งท่องเที่ยวในช่วงนี้มีจำนวนของแหล่งท่องเที่ยวอย่างหนาแน่นโดยมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในทุกพื้นที่ ซึ่งมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเภทสิ่งก่อสร้างฯ ส่วนประเภทประวัติศาสตร์จะมีจำนวนน้อยลง ลักษณะการกระจายตัวไม่มีทิศทางที่แน่นอน จังหวัดอุบลราชธานีมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่กรุงศรีอยุธยาและบริเวณจังหวัดส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติจะมีระยะห่างจากตัวจังหวัดซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศของแต่ละจังหวัด เช่นเดียวกับจังหวัดชัยภูมิ

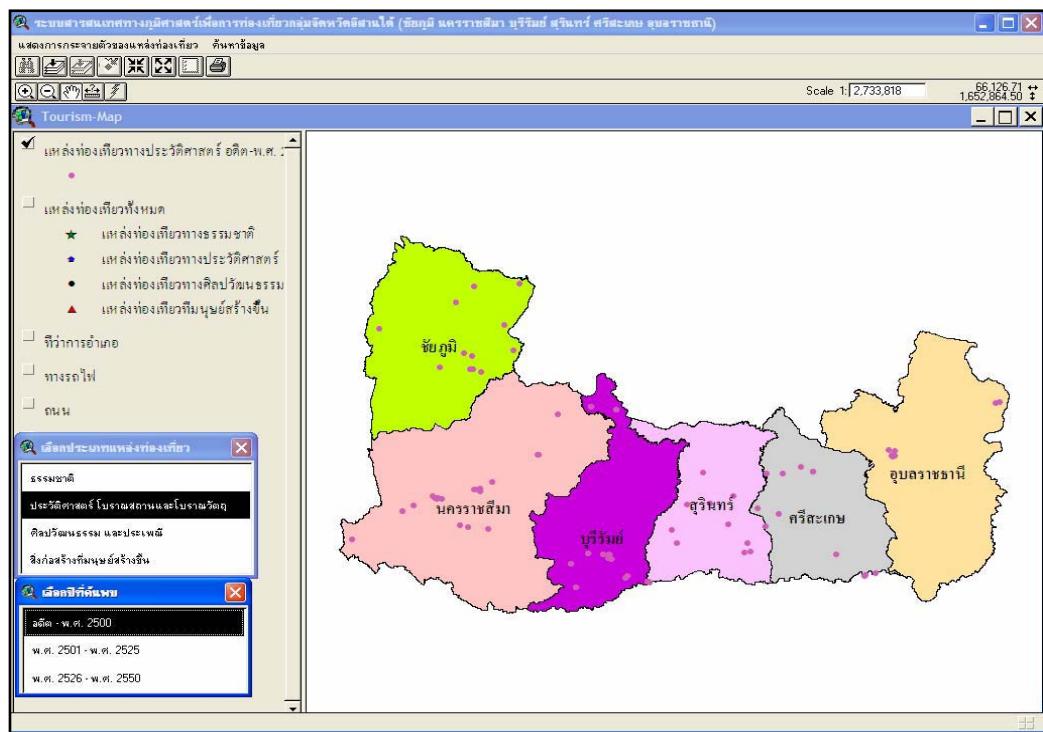
โดยสรุปการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พบและพัฒนา เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ อดีต – พ.ศ. 2500 ช่วง พ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525 และช่วง พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550 พบร้า ช่วงที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ช่วง พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550 จำนวน 119 แห่ง ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 พรจำนวนแหล่งท่องเที่ยวรองลงมาคือ 88 แห่ง ช่วง พ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525 จำนวน 60 แห่ง โดยในทุกช่วงลักษณะการกระจายจะไม่มีทิศทางที่แน่นอนกระจายตัวอยู่ทั่วไปในพื้นที่

3) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ กับปีที่พบ
และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ในการกำหนดช่วงของการแสดงการกระจายตัวของแหล่ง<sup>ท่องเที่ยวตามปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 ช่วงพ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525 และช่วงพ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550 ยังสามารถแสดงแยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว
ทั้ง 4 ประเภทได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทในแต่ละช่วงปีมีการคันபบและพัฒนามีมากน้อย
หรือมีลักษณะการกระจายตัวเป็นอย่างไร ซึ่งจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมและบันทึกลงฐานข้อมูล
สามารถนำเสนอยุปแบบการกระจายตัวโดยแยกเป็นเขตจังหวัด ดังภาพที่ 4.15 – 4.20</sup>

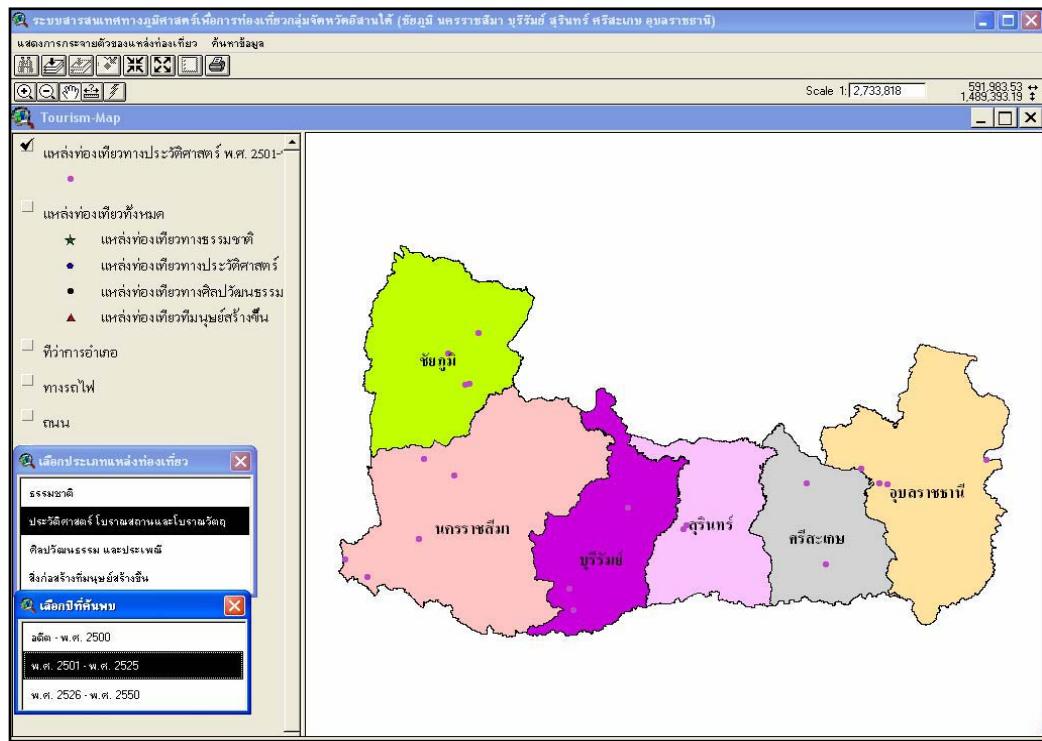
ภาพที่ 4.15 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่คันพบและพัฒนาในช่วง พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550

ลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่คันพบในช่วงนี้จังหวัดที่มีความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวมากคือ จังหวัดชัยภูมิและจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการประกาศอุทยานแห่งชาติเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550 จังหวัดมีนโยบายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มากมาย

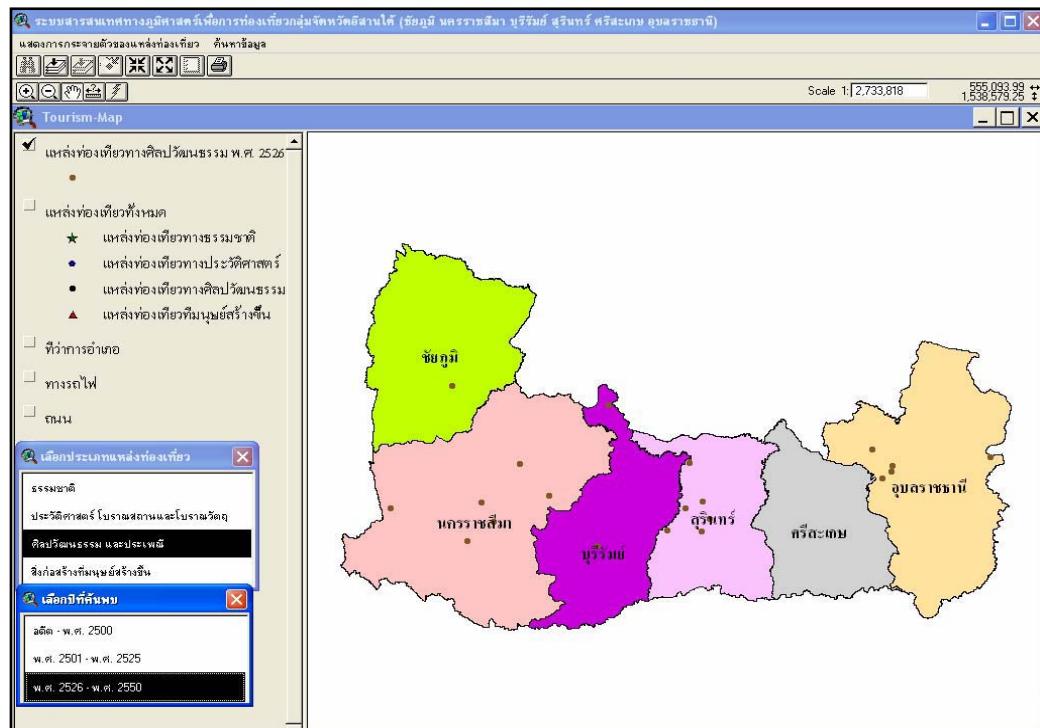
ภาพที่ 4.16 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานฯที่คั่นพับ และพัฒนาในช่วงอดีต – พ.ศ.2500

การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ ในกลุ่ม
จังหวัดอีสานใต้ ในช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 มีการกระจายตัวอย่างหนาแน่นในทุกจังหวัด

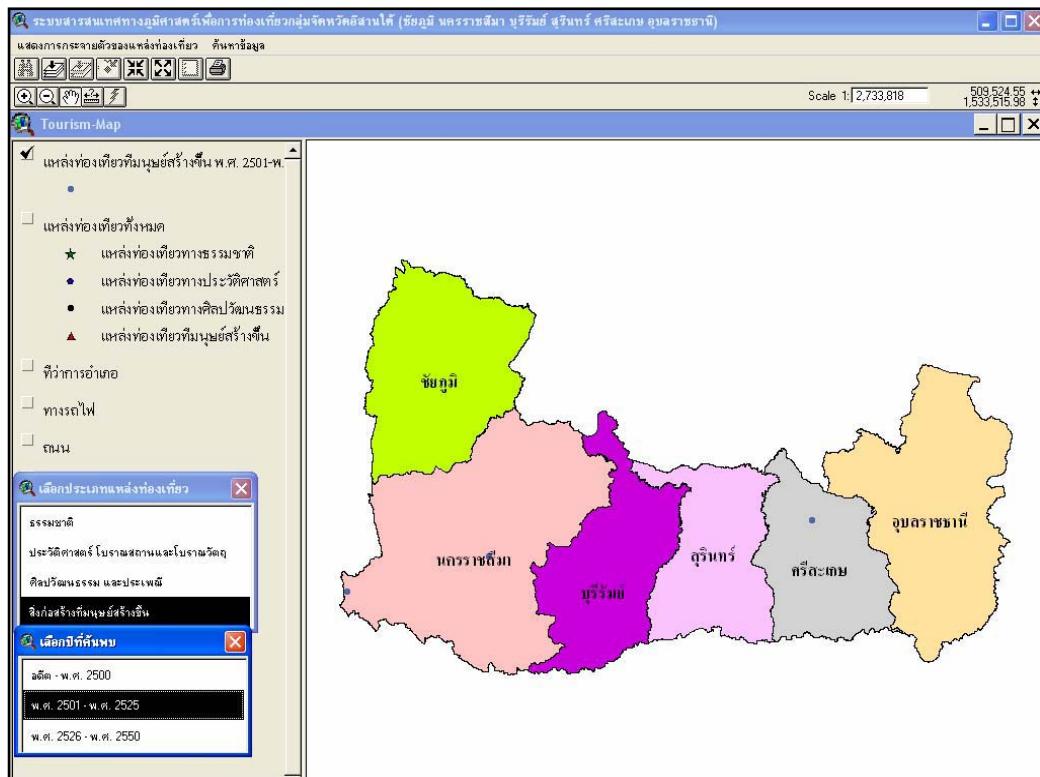
ภาพที่ 4.17 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถานฯที่ค้นพบ และพัฒนาในช่วงพ.ศ.2501 – พ.ศ.2525

การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ฯ ที่พัฒนาในช่วงเวลาอีก 5 ปี ไม่มากนักเมื่อเทียบกับช่วงเวลาที่ผ่านมาสถานที่ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติม

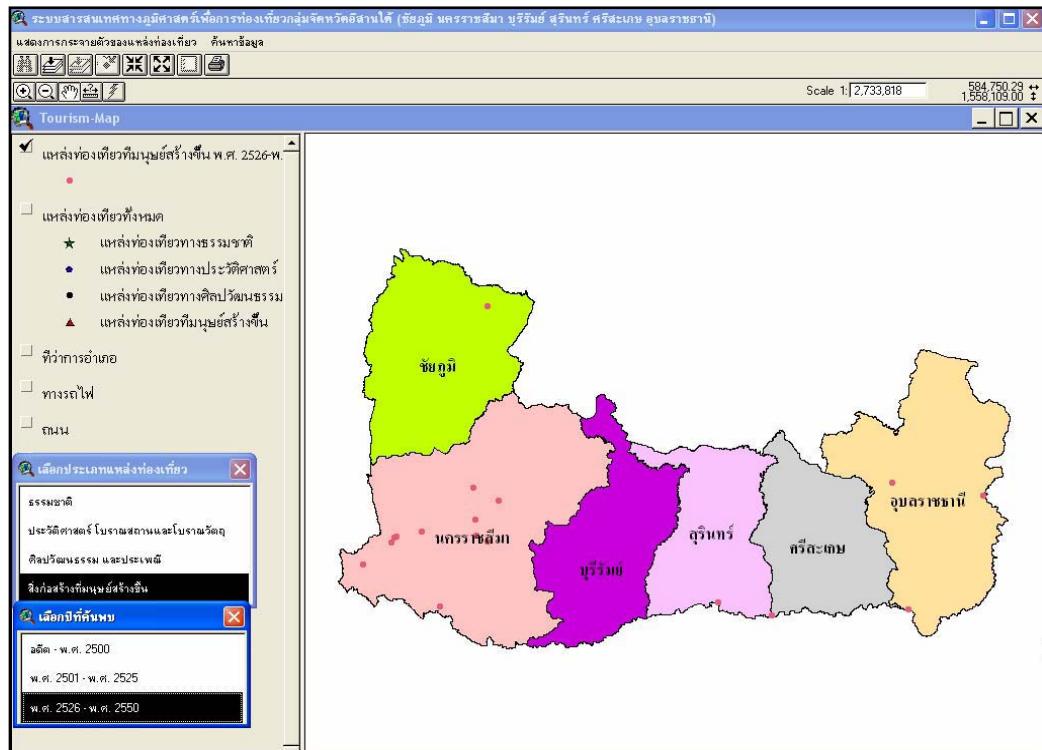
ภาพที่ 4.18 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ ที่ค้นพบและพัฒนา ในช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ.2550

การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้มีจำนวนไม่มากนักมีการกระจายตัวอยู่ห่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่

ภาพที่ 4.19 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชร์สร้างขึ้นที่คันพบและพัฒนา พ.ศ. 2501 – พ.ศ.2525

การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างฯ ในช่วงเวลา
นี้ มีจำนวนน้อยมากเพียง 3 แห่ง ในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 2 แห่ง จังหวัดศรีสะเกษจำนวน 1 แห่ง ส่วนจังหวัดอื่นในช่วง พ.ศ.2501 – พ.ศ.2525 ยังไม่พบแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างฯ

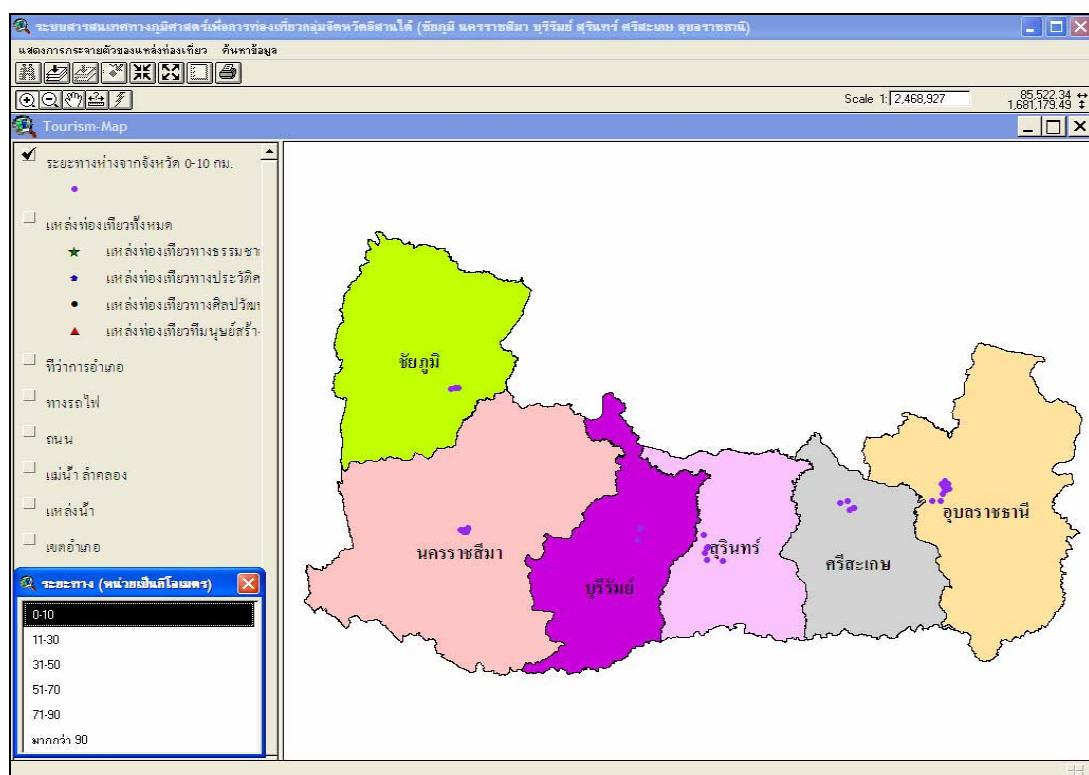

ภาพที่ 4.20 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีมนุษย์สร้างขึ้นที่ค้นพบและพัฒนาในพ.ศ.2526 – พ.ศ.2550

จากการที่ 4.20 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีมนุษย์สร้างขึ้นที่ค้นพบและพัฒนาในช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ.2550 มีจำนวนของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยพบการกระจายตัวเป็นจุดในจังหวัดชัยภูมิ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นกว่าจังหวัดอื่นโดยพบในเขตเมือง โดยสรุปการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวกับปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 มีการพบแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 88 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ มากที่สุด รองลงมาคือประเภทธรรมชาติและประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ ไม่มีการสร้างแหล่งท่องเที่ยวประเภทลิ่งก่อสร้างฯ ในช่วงนี้ จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นที่สุดคือ นครราชสีมา ช่วงพ.ศ. 2501 – พ.ศ.2525 มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 60 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาคือประเภทประวัติศาสตร์ฯ ประเภทสิ่งก่อสร้างฯ และประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ นครราชสีมา ช่วงพ.ศ.2526 – พ.ศ. 2550 เป็นช่วงที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ 119 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาคือ

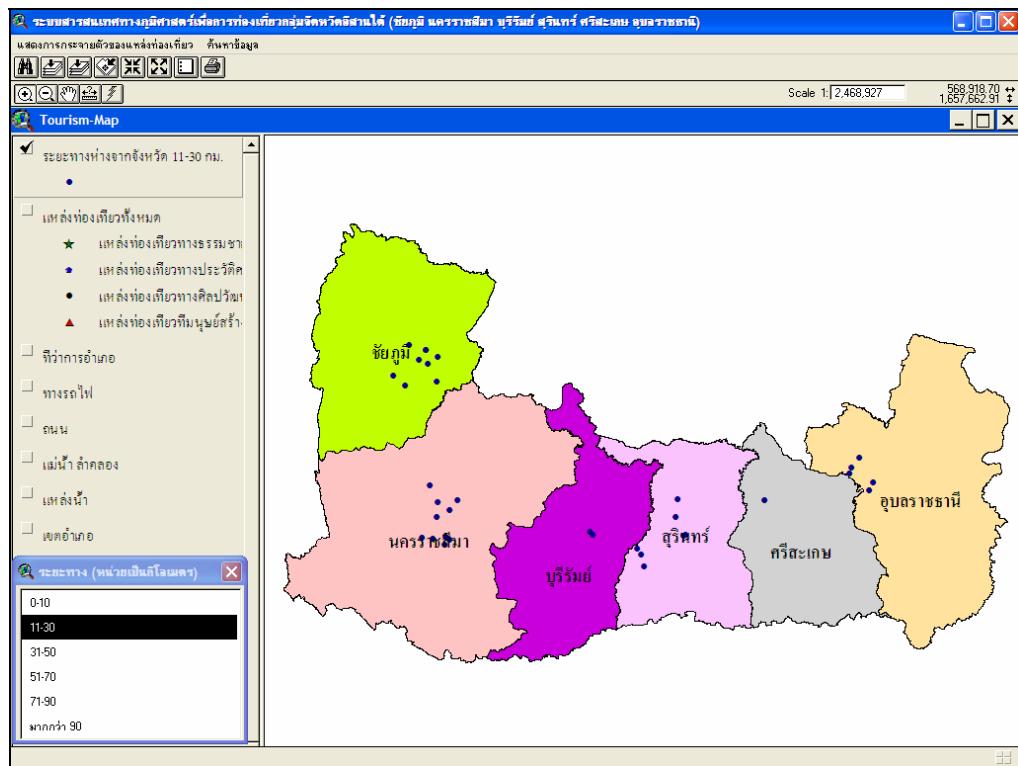
ประเภทคิลป์ัฒนธรรมฯ ประเภทสิ่งก่อสร้างฯ และประเภทประวัติศาสตร์ จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นที่สุดคือ อุบลราชธานี

4) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้มีการกำหนดระยะทางออกเป็นช่วงดังนี้ ระยะทาง 0-10 กิโลเมตร ระยะทาง 11-30 กิโลเมตร ระยะทาง 31-50 กิโลเมตร ระยะทาง 51-70 กิโลเมตร ระยะทาง 71-90 กิโลเมตร และระยะทางมากกว่า 90 กิโลเมตร ซึ่งจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมและบันทึกลงฐานข้อมูลสามารถนำเสนออุปแบบการกระจายตัวโดยแยกเป็นเขตอำเภอและจังหวัด ดังภาพที่ 4.21 – 4.26

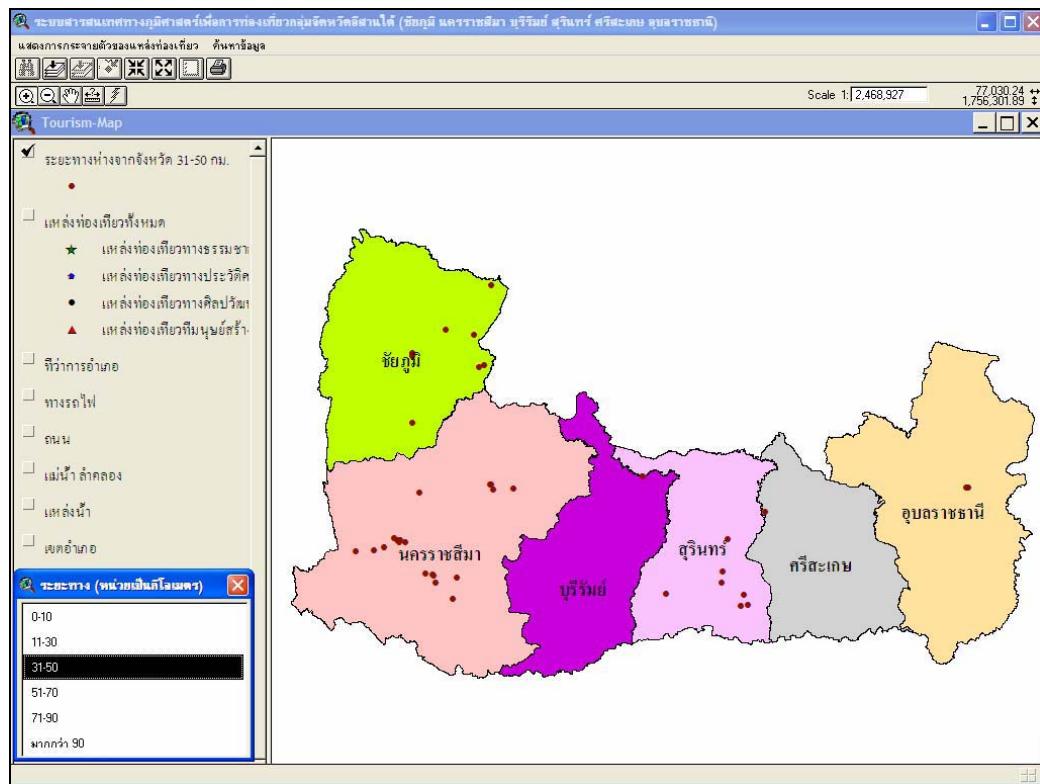
ภาพที่ 4.21 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ระยะทาง 0-10 กม.

จากภาพที่ 4.21 แสดงแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว 0-10 กม. โดยนับจากศala กลางจังหวัด โดยจังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นคือ จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดสุรินทร์

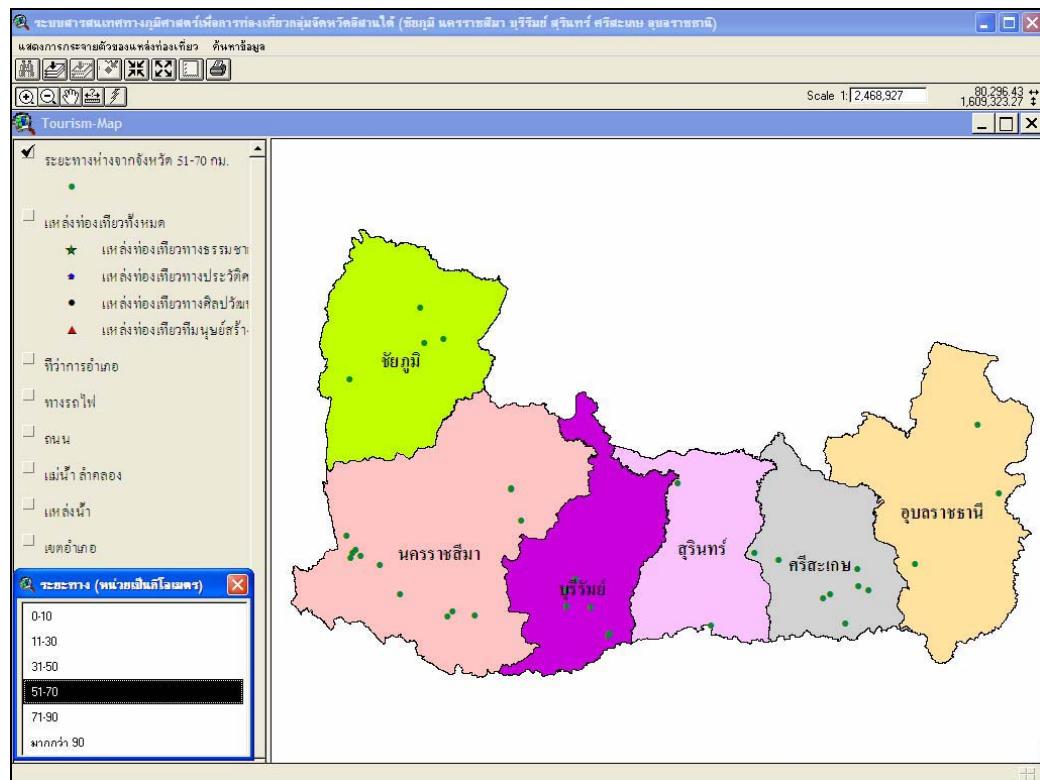
ภาพที่ 4.22 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ระยะทาง 11-30 กม.

จากการที่ 4.22 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ระยะทาง 11-30 กม. พบว่าจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวกระจายอยู่หนาแน่นคือ จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา และสุรินทร์

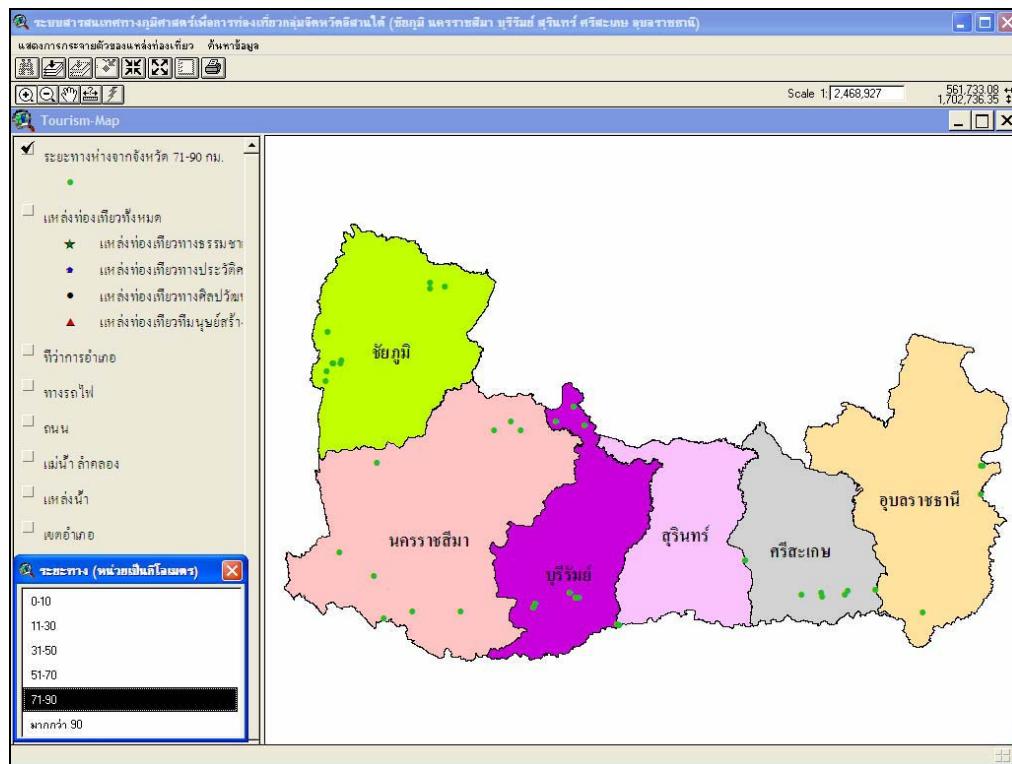
ภาพที่ 4.23 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี ให้ระยะทาง 31-50 กม.

จากการที่ 4.23 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ระยะทาง 31-50 กม. พบว่า จังหวัดที่มีความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะมีการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นสุดที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งไม่อยู่ห่างไกลกัน ส่วนจังหวัดชัยภูมิและสุรินทร์แหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะกระจายอยู่ในบริเวณกว้าง

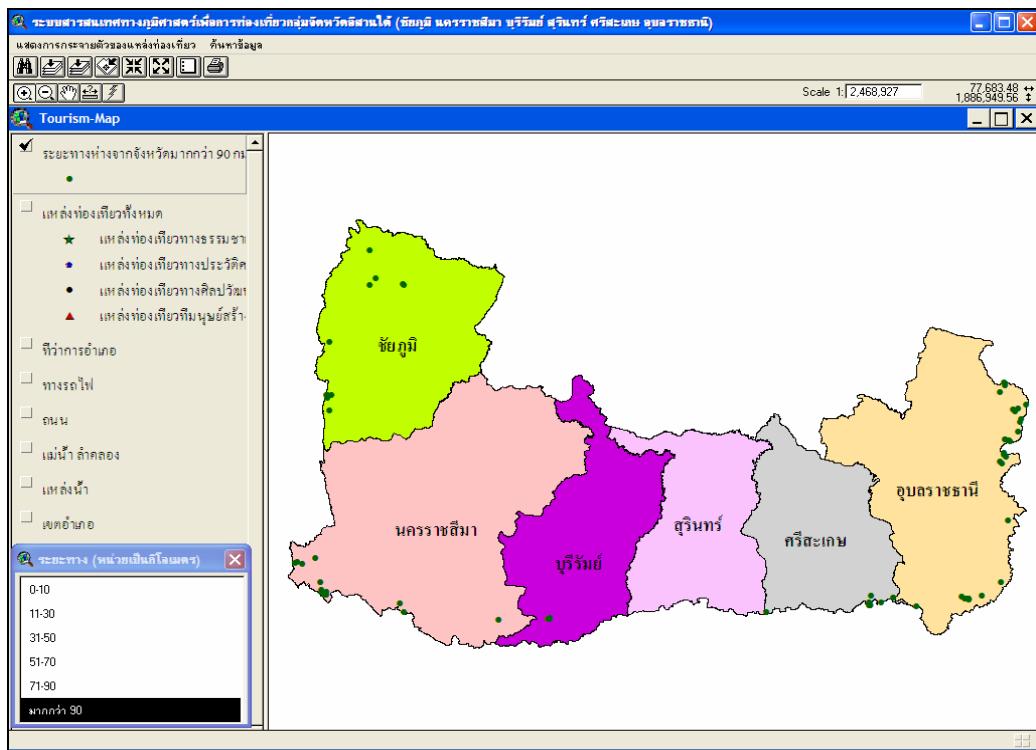
ภาพที่ 4.24 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้ที่ระยะทาง 51-70 กม.

จากการที่ 4.24 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ระยะทาง 51-70 กม. จากตัวจังหวัด พบร่วมกับต่าง ๆ มีการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะทั่วไปไม่มีรูปแบบการกระจายตัวที่แน่นอนจังหวัดที่มีความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวมากคือจังหวัดนครราชสีมา และศรีสะเกษ หากมองในภาพรวมทั้ง 6 จังหวัด พบร่วมแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้มีระยะห่างกันไม่เต็ลและแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.25 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ระยะทาง 71-90 กม.

จากการที่ 4.25 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ระยะทาง 71-90 กม. พบว่า จังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวห่างจากตัวจังหวัดในระยะนี้หนาแน่นคือ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ ส่วนจังหวัดสุรินทร์จะไม่พบแหล่งท่องเที่ยวในระยะทางช่วงนี้

ภาพที่ 4.26 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ระยะทางมากกว่า 90 กม.

จากการที่ 4.26 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่ระยะทางมากกว่า 90 กม. จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นที่สุดคือ จังหวัดอุบลราชธานี โดยแหล่งท่องเที่ยวจะอยู่ในแนวเดียวกันนักท่องเที่ยวสามารถกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวไปได้ตลอดระยะทางตามแนวซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นส่วนของแนวเขตโดยว่า

โดยสรุปการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งช่วงของระยะทางออกเป็น 6 ช่วง คือ ระยะทาง 0 – 10 กม. ระยะทาง 11 – 30 กม. ระยะทาง 31-50 กม. ระยะทาง 51-70 กม. ระยะทาง 71-90 กม. และระยะทางมากกว่า 90 กม. พบว่า ระยะทางที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ระยะทางมากกว่า 90 กม. จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ อุบลราชธานี ระยะทางที่พบรองลงมาคือ 0-10 กม. จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ จังหวัดอุบลราชธานี ระยะทาง 51-70 กม. จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ จังหวัดนนทบุรี ระยะทาง 31-50 กม. จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ จังหวัดนนทบุรี ระยะทาง 11-30 กม. จังหวัดที่พบมากที่สุดคือ จังหวัดนนทบุรี และระยะทางที่พบแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุดคือ 71-90 กม. จังหวัดที่พบมากที่สุดคือ ชัยภูมิ

4.1.2 คำถ้ามากกวิจัยข้อที่ 2 แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ความมิทิศทางไปในทางใด

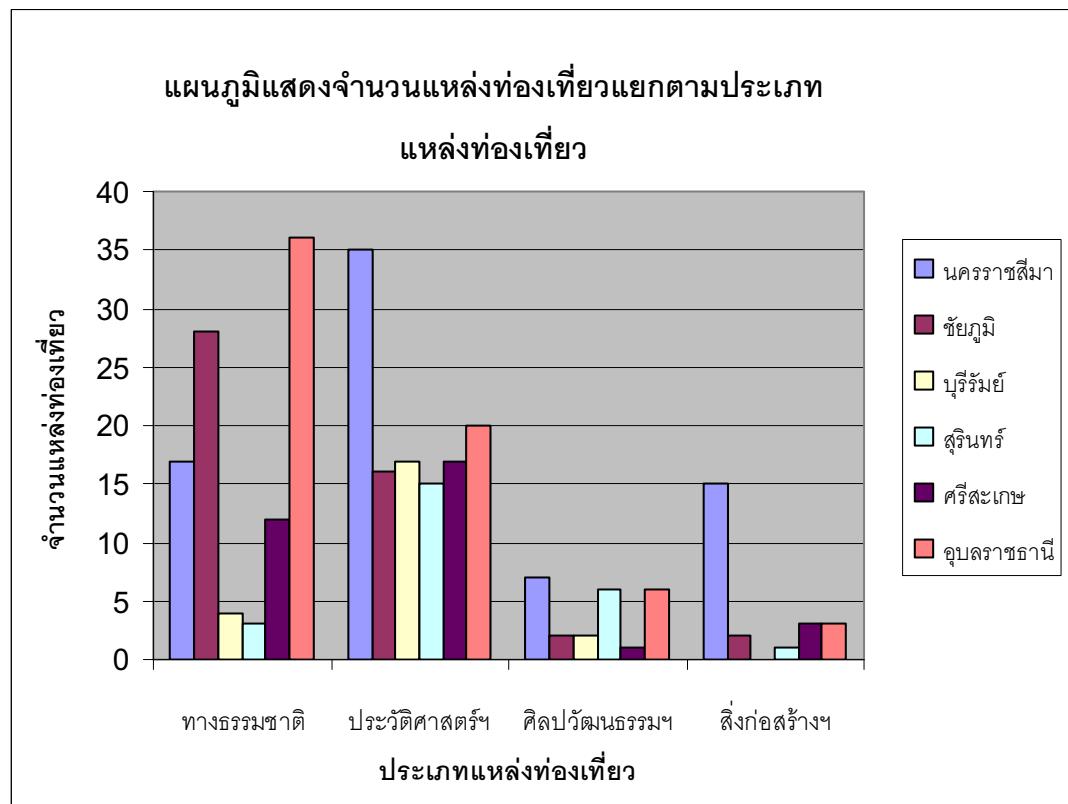
จากตำแหน่งและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่นำเสนอสามารถแสดงแนวโน้มของการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ได้ 4 ลักษณะดังนี้

1) แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว จากลักษณะการกระจายตัวที่นำเสนอในหัวข้อ 4.1.1 ลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว จากระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการกระจายตัวเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 ประเภท ดังนำเสนอในตารางที่ 4.5 เป็นการนำเสนอข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจังหวัดแยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเป็นลักษณะของตัวเลขประกอบการพิจารณา ดังตารางที่ 4.5

ຕາງ່າງທີ 4.5 ແສດຈຳນວນແລ້ວທົດທີ່ຍາແຍກຕາມປະເທດອອນເລື່ອນທີ່ຢາໃນກຸ່ມຈຳທັງໝົດອີສານີຕີ

ຈຳງາວັດ	ຈຳນວນແທນ່າງ	ຫ້ອງເຫັນ	ປະເທດແຫລ່ງທ່ອງເທິງ							
			ທາງອອນຫຼາດ	ຫ້ອຍລະ	ປະເວົດຕີຫາສົດຮົາ	ຫ້ອຍລະ	ຕິລາປັບຜົນຮຽມາ	ຫ້ອຍລະ	ສິ່ງອອສັກ່າ	ຫ້ອຍລະ
ນຸ້ມຈົງກາສົມາ	74	27.61	17	17.00	35	29.17	7	27.17	15	65.50
ຫຼັກຝົມ	48	17.91	28	28.00	16	13.33	2	8.33	2	8.33
ຫຼັກຝົມຢ່າງ	23	8.58	4	4.00	17	14.17	2	8.33	0	0
ຫຼົງທັກ	25	9.33	3	3.00	15	12.50	6	25.00	1	4.17
ຫຼົງສະກາຂ	33	12.31	12	12.00	17	14.17	1	4.17	3	12.50
ຫຼັກສາຫຼັກ	65	24.25	36	36.00	20	16.67	6	25.00	3	12.50
ຫວຸມທັງໝົດ	268	100.00	100	37.31	120	44.77	24	8.96	24	8.96

จากตารางที่ 4.5 แสดงแหล่งท่องเที่ยวแยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 268 แห่ง แยกเป็นจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 74 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.82 ของจำนวนแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด รองลงมาคือ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 65 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.25 จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 48 แหล่ง คิดเป็นร้อยละ 17.91 จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 33 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.31 จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.33 และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 23 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.58 เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ จะมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ มากที่สุด คือ จำนวน 120 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 44.78 รองลงมาคือ ประเภทรวมชาติ จำนวน 100 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.31 ประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ และประเภทลิ้งก่อสร้างฯ ประเภทละ 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.96 จากข้อมูลในตารางที่ 4.5 สามารถนำเสนอด้วยใช้แผนภูมิแห่งได้ดังภาพที่ 4.27

ภาพที่ 4.27 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว

จากภาพที่ 4.27 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสรุปได้ คือ กลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯมากที่สุดรองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งก่อสร้างฯ จากกราฟพบว่า

จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวประเพณีรวมชาติมากที่สุดคือ อุบลราชธานี ชัยภูมิ นครราชสีมา ศรีสะเกษ บุรีรัมย์และสุรินทร์

จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวประเพณีประวัติศาสตร์ฯ มากที่สุด คือ นครราชสีมา อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ชัยภูมิ และสุรินทร์

จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวประเพณีคลปวัฒนธรรมมากที่สุดคือ นครราชสีมา สุรินทร์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ชัยภูมิและศรีสะเกษ

จังหวัดที่พบแหล่งท่องเที่ยวประเพณีสิ่งก่อสร้างมากที่สุด คือ นครราชสีมา อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และชัยภูมิ ส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ไม่พบแหล่งท่องเที่ยวประเพณี

เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณารวมกับ GIS จะทำให้เห็นถึงลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

โดยสรุปแนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ปัจจุบันกลุ่มจังหวัดอีสานได้มีแหล่งท่องเที่ยวประเพณีประวัติศาสตร์ฯกระจายตัวอยู่หนาแน่นมากที่สุด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นคือ ประเพณีรวมชาติประเพณีคลปวัฒนธรรม และประเพณีสิ่งก่อสร้างฯ

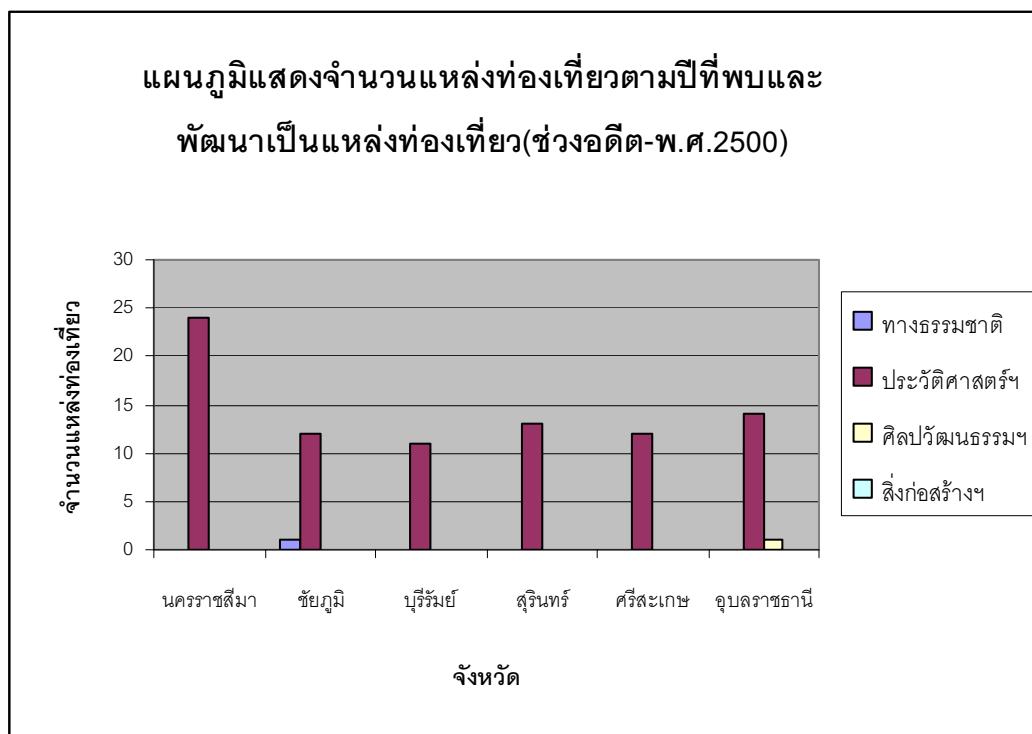
2) แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว จากระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แสดงลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 ช่วงเวลาจะพบว่าแนวโน้มของแหล่งท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น จะเห็นได้จากGISที่จัดทำขึ้นในช่วงระยะเวลาแรกมีความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวน้อยมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปมีทิศทางไม่แน่นอน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเพณีประวัติศาสตร์ฯ ในช่วงพ.ศ.2501-พ.ศ.2525 อัตราการพบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมีแนวโน้มมากขึ้นแหล่งท่องเที่ยกระยะตัวอยู่ทั่วไปมีทิศทางไม่แน่นอน โดยเฉพาะในช่วงพ.ศ.2526-พ.ศ.2550 มีการพบและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทจำนวนมากขึ้น และมีแนวโน้มการกระจายตัวอยู่ทั่วไปใน 6 จังหวัดโดยไม่มีทิศทางที่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดอุบลราชธานีมีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากอดีตจนถึงปัจจุบันและมีแนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นในทิศทางที่ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน เมื่อนำข้อมูลมา分析ดังในตารางที่ 4.6 เป็นการนำเสนอข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจังหวัดแยกตามปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นลักษณะของตัวเลขประกอบการพิจารณา

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนหนังท่องเที่ยวตามปีพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

จัวหวัด	จำนวน	ร้อยละ	ปีงบประมาณ – พ.ศ. 2500				พ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525				พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550			
			ท่องเที่ยว	ประวัติศาสตร์ฯ	ศิลปะ	สิ่งก่อสร้างฯ	ท่องเที่ยว	ประวัติศาสตร์ฯ	ศิลปะ	สิ่งก่อสร้างฯ	ท่องเที่ยว	ประวัติศาสตร์ฯ	ศิลปะ	สิ่งก่อสร้างฯ
นครราชสีมา	74	27.61	-	24	-	-	11	5	-	2	6	6	7	13
ชัยภูมิ	48	17.91	1	12	-	-	8	4	1	-	19	-	1	2
บุรีรัมย์	23	8.58	-	11	-	-	1	3	-	-	3	3	2	-
สระบุรี	25	9.33	-	13	-	-	2	2	-	-	1	-	6	1
ศรีสะเกษ	33	12.31	-	12	-	-	4	2	-	1	8	3	1	3
อุบลราชธานี	65	24.25	-	14	1	-	10	4	-	-	26	2	5	3
ชุมชนเมือง	268	100.00	1	86	1	-	36	20	1	3	63	14	22	21

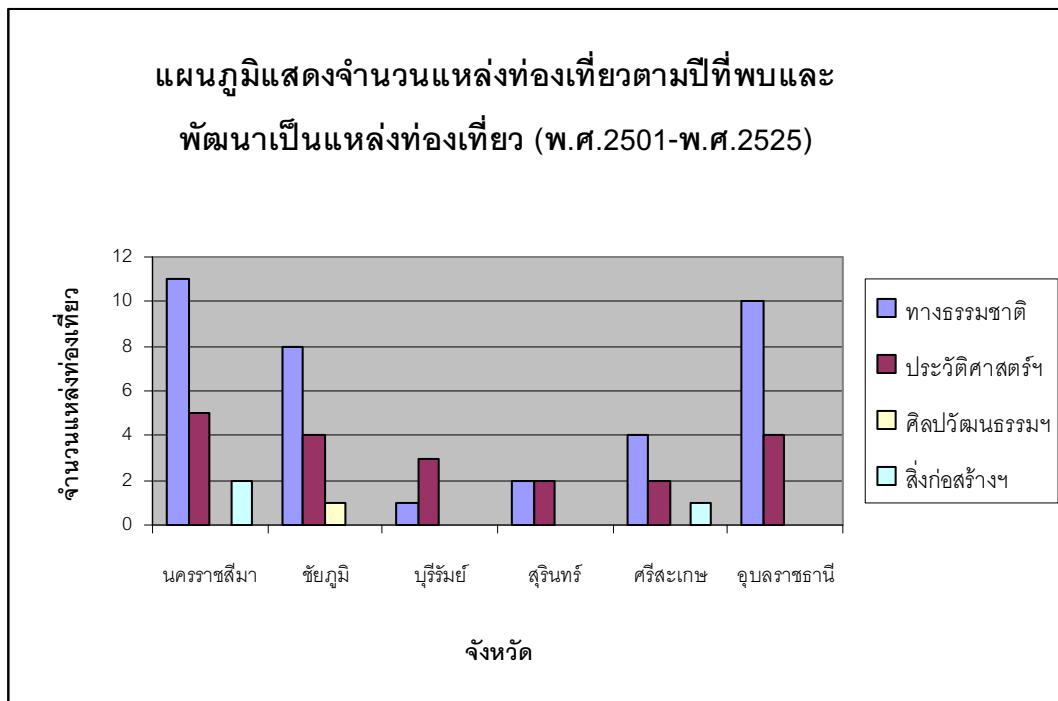
จากตารางที่ 4.6 การแสดงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ แยกตามปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในช่วงอดีต – พ.ศ. 2500 ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่พบมากที่สุดคือ ประเภทประวัติศาสตร์ จำนวน 86 แห่ง ในช่วงพ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525 ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่พบมากที่สุดคือประเภทธรรมชาติ จำนวน 36 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์ จำนวน 20 แห่ง และประเภทสิ่งก่อสร้างฯ และศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ ในช่วงปี พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550 มีการพบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ จำนวน 63 แห่ง ประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเภทสิ่งก่อสร้างฯ ประเภทละ 21 แห่ง สุดท้ายคือ ประเภทประวัติศาสตร์ จำนวน 14 แห่ง โดยจังหวัดที่มีการพบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 36 แห่ง รองลงมาคือ นครราชสีมา จำนวน 29 แห่ง และชัยภูมิ จำนวน 21 แห่ง

ซึ่งจะทำให้เห็นแนวโน้มของการกระจายตัวได้ชัดเจนขึ้น เมื่อมีการเปรียบเทียบการกระจายตัวตามช่วงเวลาดังแผนภูมิที่ 4.28 – 4.30

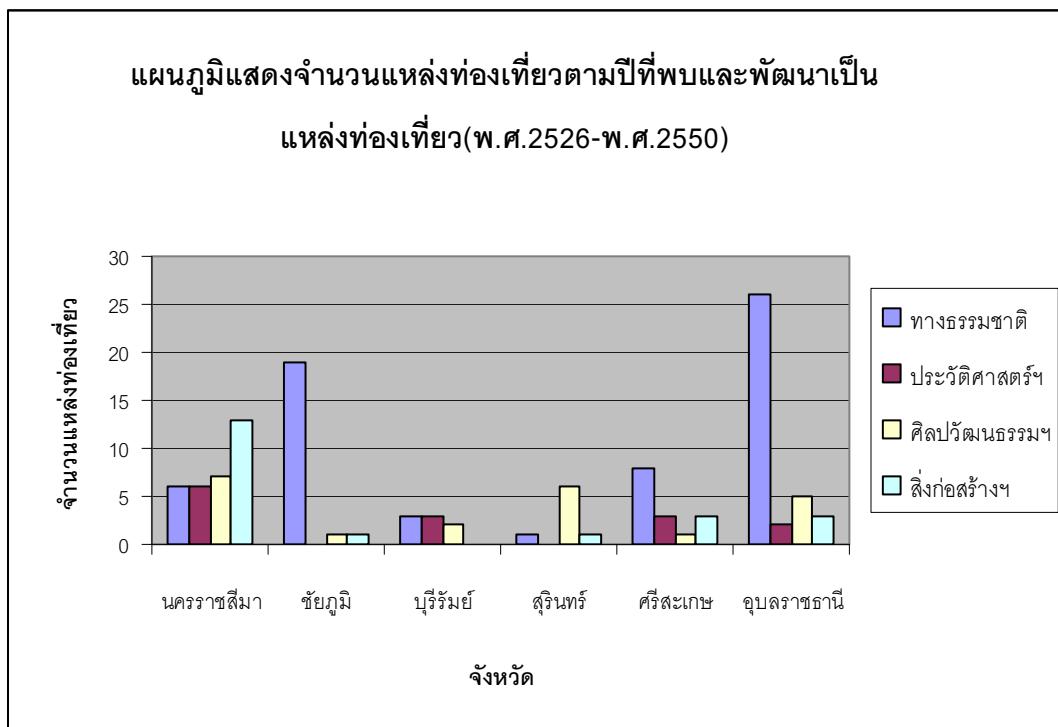
ภาพที่ 4.28 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามปีที่พบฯ ช่วงอดีต – พ.ศ. 2500

แสดงให้เห็นในแต่ละจังหวัดจะพบแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ จังหวัดที่มีแห่งกราฟสูงสุดคือ จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 4.29 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามปีที่พบฯ พ.ศ.2501 – พ.ศ. 2525

แสดงให้เห็นว่าในช่วงพ.ศ.2501-พ.ศ.2525 แหล่งท่องเที่ยวที่พบมากที่สุดคือ ประเกทธรรมชาติ ส่วนประเกทประวัติศาสตร์ก็ยังพบแต่ไม่แนวโน้มลดลง

ภาพที่ 4.30 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวแยกตามปีที่พบฯ พ.ศ.2525 – พ.ศ. 2550

ภาพที่ 4.30 จากแผนภาพจะเห็นว่ามีแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม และสิ่งก่อสร้างฯ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในแต่ละจังหวัด ส่วนจังหวัดอุบลราชธานียังคงพบแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติในอัตราที่สูง

แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ในช่วงเวลาต่อไปความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากขึ้น

3) แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ กับปีที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจะมีการพบและพัฒนามากในช่วงพ.ศ.2526-พ.ศ.2550 ซึ่งมีแนวโน้มของแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้มากขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเวลาที่ผ่านมา และเป็นการกระจายตัวระยะห่างจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีระยะทางมากกว่า 70 กม. แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์มีการพบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในช่วงอดีต – พ.ศ.2500 มาตรและมีแนวโน้มลดลงจนถึงปัจจุบันการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวไม่มีทิศทาง แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชร์สร้างขึ้น มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นและกระจายตัวทั่วไปใน 6 จังหวัด เมื่อเทียบตามระยะเวลาที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างที่มีนุชร์สร้างขึ้นทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละปี หากนำเสนอด้วยมูลตัวเลขประกอบดังตารางที่ 4.7-

4.9

ຕາງ່າງທີ 4.7 ແຜນດຳນວນແລ້ວທົ່ວໄປໃນກົດ່ານີ້ທີ່ມີພົນລົງທັງດົນ ໃຊ້ແຍກຕາມມີຂະໜາດຂອງແກ່ລົງທິພາບ ອົດືອ – ພ.ທ. 2500

ລັວໜ້ວດ		ຈຳນວນນັ່ງທີ່ມີ		ຮ້ອຍລະ		ປະເທດແນ່ງທົ່ວໄປ							
	ໜັກ	ໜັກ	ໜັກ	ໜັກ	ໜັກ	ປະວັດທີ່ສາສົກ	ຮ້ອຍລະ	ປະວັດທີ່ສາສົກ	ຮ້ອຍລະ	ຕິດປະວັດນັກຮຽນ	ຮ້ອຍລະ	ສິນກ່ອສົກງານ	ຮ້ອຍລະ
ນຸ້ມວາງສິນາ	24	27.27	-	-	-	24	27.27	-	-	-	-	-	-
ໜີ່ປົງກົມ	13	14.77	1	1.14	12	13.64	-	-	-	-	-	-	-
ປູ້ເງົ່າມໍ	11	12.50	-	-	11	12.50	-	-	-	-	-	-	-
ສົງລົມທົກ	13	14.77	-	-	13	14.77	-	-	-	-	-	-	-
ຕົກສະກົມ	12	13.64	-	-	12	13.64	-	-	-	-	-	-	-
ຄູ່ປົກກາຍງານ	15	17.05	-	-	14	15.91	1	1.14	-	-	-	-	-
ຮວມທັງໝົດ	88	100	1	1.14	86	97.73	1	1.14	-	-	-	-	-

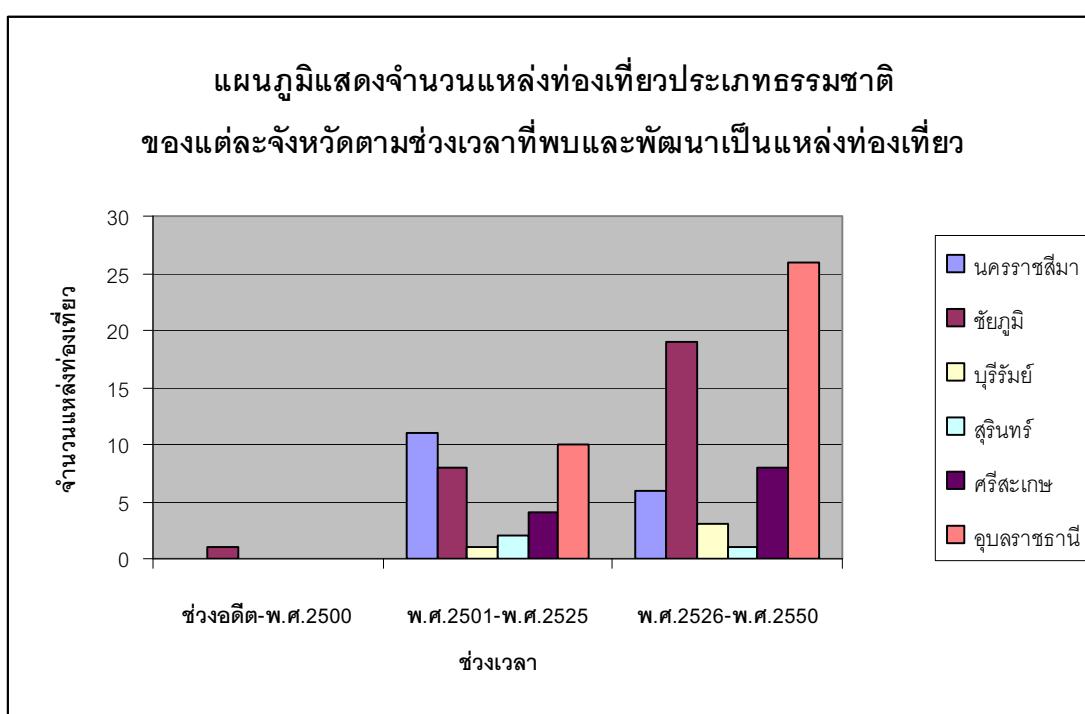
ตารางที่ 4.8 แสดงงบประมาณและจำนวนท่องเที่ยวในภูมิภาคต่างๆ ตามที่ยกมาและจำนวนผู้เดินทางท่องเที่ยวของแต่ละท้องที่ ประจำปี พ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525

ประมาณการและจำนวนท่องเที่ยว								
จังหวัด	จำนวนแหล่งท่องเที่ยว	ร้อยละ	ทางธรรมชาติ	ร้อยละ	ประวัติศาสตร์ฯ	ร้อยละ	ศิลปวัฒนธรรมฯ	ร้อยละ
นครราชสีมา	18	30.00	11	18.33	5	8.33	0	0
ชัยภูมิ	13	21.67	8	13.33	4	6.67	1	1.67
บุรีรัมย์	4	6.67	1	1.67	3	5.00	0	0
สุรินทร์	4	6.67	2	3.33	2	3.33	0	0
ศรีสะเกษ	7	11.67	4	6.67	2	3.33	0	0
อุบลราชธานี	14	23.33	10	16.67	4	6.67	0	0
รวมทั้งหมด	60	100.00	36	60.00	20	33.33	1	1.67
							3	5.00

ตารางที่ 4.9 แสดงงบประมาณและจำนวนท่องเที่ยวในภูมิภาคต่างๆ ตามจังหวัดต่อไปนี้ แยกตามประเภทของนักท่องเที่ยวตามที่ยกย่องและจัดทำขึ้นโดยสำนักงานสถิติ 2526 – พ.ศ. 2550

ประมาณการและจำนวนท่องเที่ยว						
จังหวัด	จำนวนนักท่องเที่ยว	ร้อยละ	ทางธรรมชาติ	ร้อยละ	ประวัติศาสตร์ฯ	ร้อยละ
นครราชสีมา	32	26.67	6	5.00	6	5.00
ชัยภูมิ	22	18.33	19	15.83	0	0.00
บุรีรัมย์	8	6.67	3	2.50	3	2.50
สุรินทร์	8	6.67	1	0.83	0	0.00
ศรีสะเกษ	14	11.67	8	6.67	3	2.50
อุบลราชธานี	36	30.00	26	21.67	2	1.67
รวมทั้งหมด	120	100.00	63	52.50	14	11.67
					22	18.33
					21	17.50

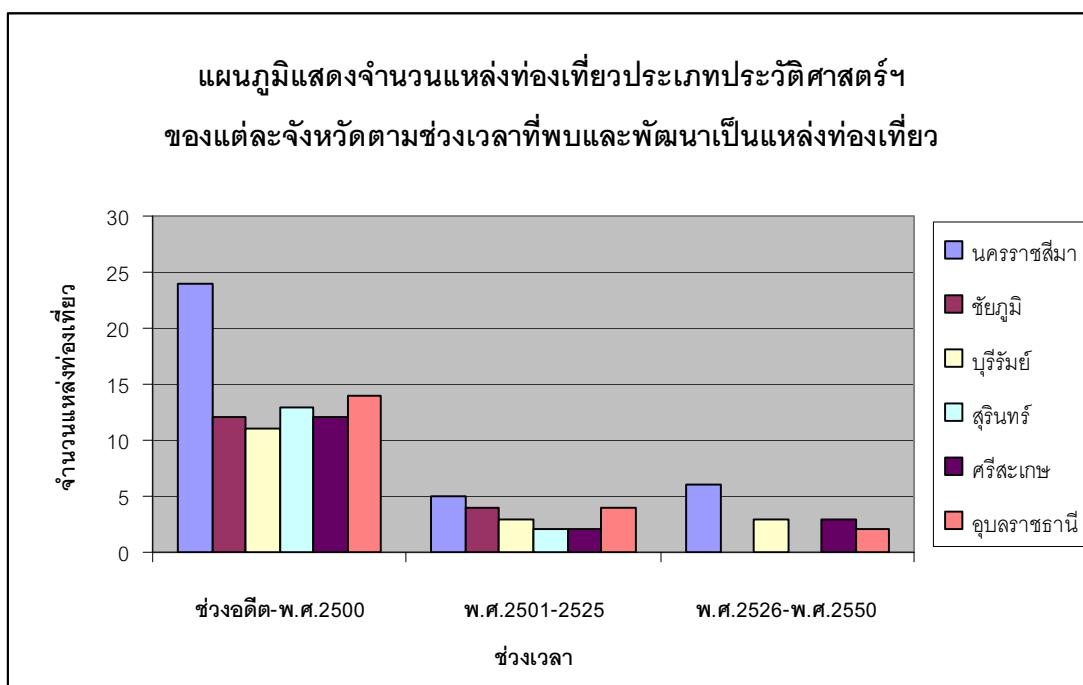
จากตารางที่ 4.7 – 4.9 แสดงจำนวนของแหล่งท่องเที่ยวที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาต่าง ๆ แยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ในช่วงเวลาอดีต – พ.ศ. 2500 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่พบมากที่สุด คือ ประเภทประวัติศาสตร์ฯ จำนวน 86 แห่ง โดยจังหวัดที่พบมากที่สุด คือ นครราชสีมา จำนวน 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.27 ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดที่พบในช่วงเวลานี้ รองลงมาคือ อุบลราชธานี จำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.91 จากข้อมูลในตารางน้ำมาทำแผนภูมิเพื่อประกอบการพิจารณาได้ดังภาพที่ 4.31

ภาพที่ 4.31 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทchroma ของแต่ละจังหวัดตามช่วงเวลาที่พบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากภาพจะเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทchroma มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในทุกจังหวัด โดยจังหวัดที่พบมากที่สุดคือ จังหวัดอุบลราชธานีและชัยภูมิ

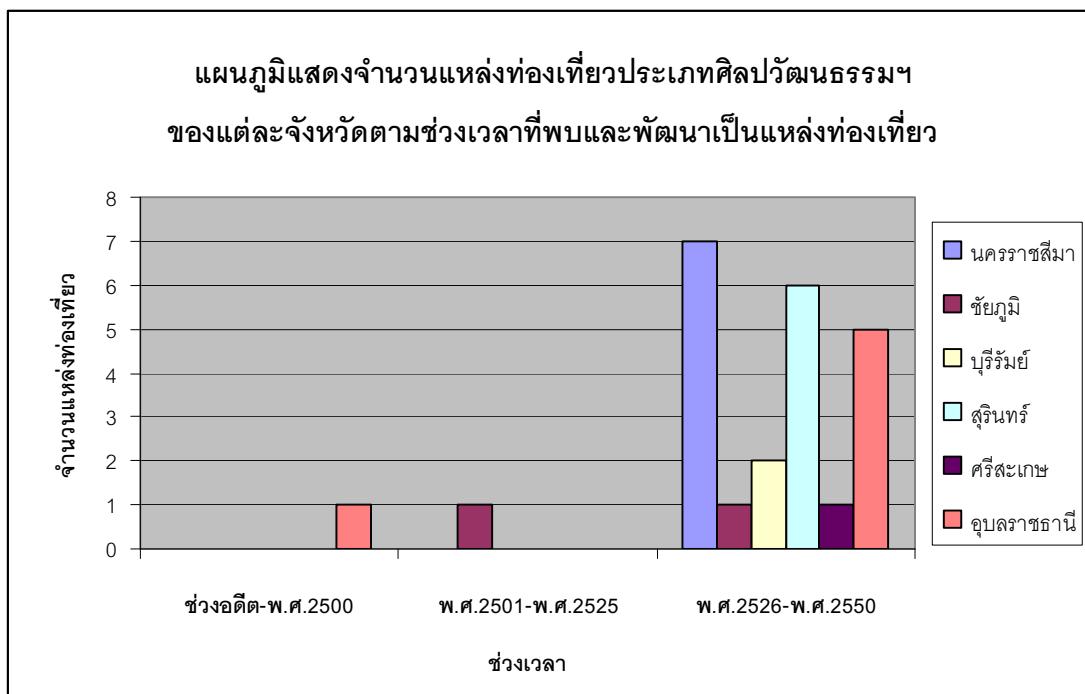
ช่วงเวลา พ.ศ. 2501 – พ.ศ. 2525 มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่พบริ่วบในช่วงนี้จำนวน 60 แห่ง ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่พบริ่วบมากที่สุดคือ ประเภทธรรมชาติ จำนวน 36 แห่ง รองลงมาคือ ประเภทประวัติศาสตร์ฯ จำนวน 20 แห่ง โดยจังหวัดที่พบริ่วบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด รองลงมาคือ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.33

ภาพที่ 4.32 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ฯ ของแต่ละจังหวัดตามช่วงเวลาที่พบริ่วบและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

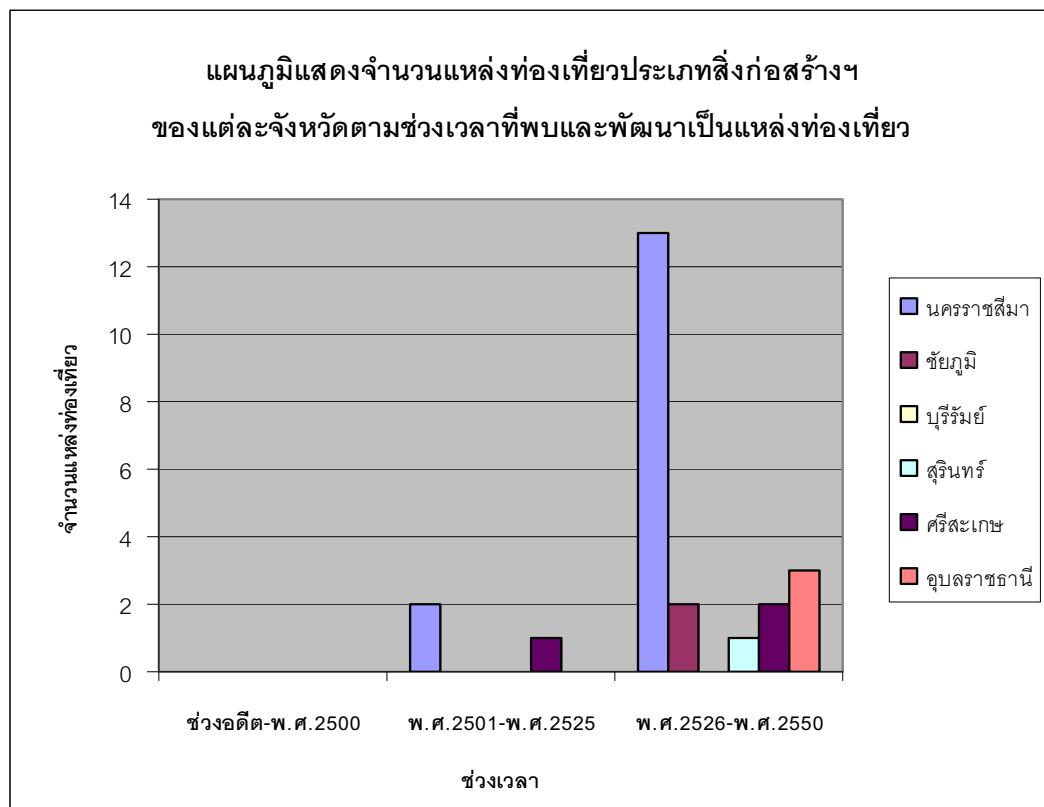
จากแผนภูมิในภาพที่ 4.32 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์มีแนวโน้มลดลงเมื่อช่วงเวลาเปลี่ยนไป

ช่วงเวลา พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550 มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่พบร่วมกันจำนวน 118 แห่ง ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่พบร่วมกันที่สุดคือ ประเภทรวมชาติ จำนวน 63 แห่ง รองลงมาคือประเภท ศิลปวัฒนธรรมฯ จำนวน 21 แห่ง ประเภทสิ่งก่อสร้างฯ จำนวน 20 แห่ง และประเภทประวัติศาสตร์ฯ จำนวน 14 แห่ง โดยจังหวัดที่พบร่วมกันที่สุด คือ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 36 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.51 ของจำนวนแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด รองลงมาคือ นครราชสีมา จำนวน 32 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.21 ชัยภูมิ จำนวน 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.80 ศรีสะเกษ จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.02 บุรีรัมย์และสุรินทร์ จังหวัดละ 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.78

ภาพที่ 4.33 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ ของแต่ละจังหวัดตามช่วงเวลาที่พบร่วมกันเป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากแผนภูมิในภาพที่ 4.33 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากช่วงแรกจนถึงช่วงสุดท้าย โดยจังหวัดที่มีการเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้สูงสุดคือ นครราชสีมา สุรินทร์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และศรีสะเกษ

ภาพที่ 4.34 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างฯของแต่ละจังหวัดตามช่วงเวลาที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากแผนภูมิแสดงจำนวนของแหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้างพบว่าในช่วงพ.ศ. 2526 – 2550 จังหวัดที่พับมากที่สุดคือ นครราชสีมา และแต่ละจังหวัดมีแนวโน้มของแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้มากขึ้น

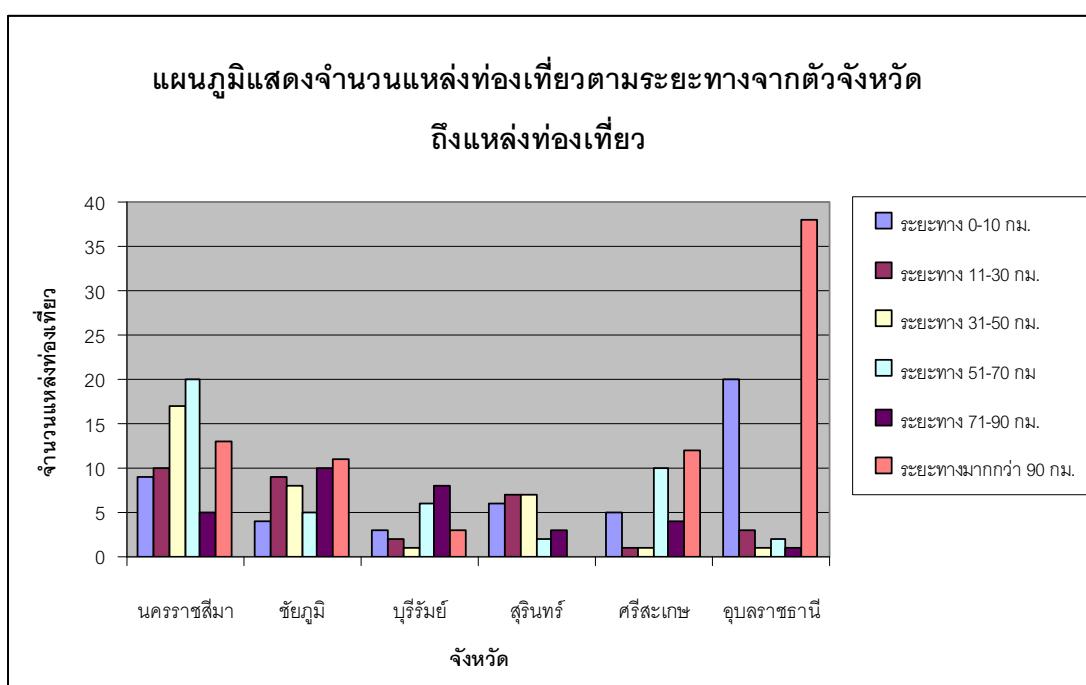
โดยสรุปแนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวกับปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พบร่วม ต่อไปในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทสิ่งก่อสร้างฯ ประเภทศิลปวัฒนธรรม จะมีความหนาแน่นมากขึ้น

4) แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดอีสานได้มีพื้นที่กว้างใหญ่แหล่งท่องเที่ยวอยู่กระจายตัวอยู่ทั่วไปภายในพื้นที่โดยมีพื้นที่ทางการกระจายตัวคือ ในตัวจังหวัดที่มีระยะทางถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่เกิน 10 กม. จะมีการกระจายตัวและจะกระจายตัวออกไปเมื่อระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยวห่าง ไกลมากขึ้นคือตั้งแต่ระยะทาง 71 กม. ขึ้นไปมีแนวโน้มของแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นซึ่งลักษณะของการกระจายตัวไม่มีพื้นที่แน่นอน

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดต่อสำนักงานท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดต่อสำนักงานท่องเที่ยว

ຮະບບະທາງຈາກຕັ້ງຈັງຫົວດົງແຫ່່ຫຍວຍໃຫຍວ (ກີໂທແມຕຸ)														
ຈົ່ງຫວັດ	ດ້ານການ ທີ່ທັງໝົດ	ວິຊາຄະນະ	ວິຊາຄະນະ	ຮະບບະທາງຈາກຕັ້ງຈັງຫົວດົງແຫ່່ຫຍວຍໃຫຍວ										
				0-10	ຫຼັກສິດະ	11-30	ຫຼັກສິດະ	31-50	ຫຼັກສິດະ					
ນະຄອນຫຼວງສິນາ	74	27.61	9	19.15	10	31.25	17	48.57	20	43.78	5	16.13	13	16.88
ຫຼັກສິດະນິ	48	17.91	4	8.51	9	28.13	8	22.86	6	13.04	10	32.26	11	14.29
ບໍລິສັດ	23	8.58	3	6.38	2	6.25	1	2.86	6	13.33	8	25.81	3	3.90
ສົກລົ້າທັງ	25	9.33	6	12.77	7	21.88	7	20.00	2	4.35	3	9.68	0	0.00
ຕະຫຼາດກະເທົ	33	12.31	5	10.64	1	3.13	1	2.86	10	21.74	4	12.90	12	15.58
ຖົປລາຮັກນີ້	65	24.25	20	42.55	3	9.38	1	2.86	2	4.35	1	3.23	38	49.35
ຈົ່ງຫວັດ	268	100.00	47	100	32	100	35	100	45	100	31	100	77	100

จากตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่แยกตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว พบร้า ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้พบแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดในระยะทางมากกว่า 90 กม. จำนวน 77 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.84 ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด รองลงมาคือระยะทาง 0-10 กม. จำนวน 77 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.29 ระยะทาง 31-50 กม. จำนวน 35 แห่ง ระยะทาง 11-30 กม. จำนวน 32 แห่ง และระยะทาง 71-90 กม. จำนวน 31 แห่ง จากข้อมูลสามารถนำเสนอโดยแผนภูมิแห่งได้ดังภาพที่ 4.35

ภาพที่ 4.35 แผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากแผนภูมิแสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงของระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว พบร้า จังหวัดนครราชสีมาในระยะทางช่วงต่าง ๆ มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกันเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ยกเว้นจังหวัด อุบลราชธานีที่จำนวนของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละระยะทางแตกต่างกันมาก

โดยสรุปแนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว พบร้า ระยะทาง 0 -50 กม. จะมีความหนาแน่นของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นโดยเน้นที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทสิ่งก่อสร้าง และประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ

4.1.3 คำถ้ามการวิจัยข้อที่ 3 ยุทธศาสตร์พิ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร

จากการจัดประชุมตัวแทนจากการท่องเที่ยวทั้ง 6 จังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนักท่องเที่ยว นายกองค์กรบริหารส่วนจังหวัดผู้อำนวยการสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง และนายกเทศมนตรี จะเห็นได้ว่าจากการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่แสดงในแผนที่ทำให้นำมาวิเคราะห์แนวโน้มและอุปสรรคของการกระจายตัวจาก GIS โดยการเปรียบเทียบจากพื้นที่ทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั้งในรายจังหวัดและภาพรวมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พบร่ว่า

ในรายจังหวัด จังหวัดขัยภูมิพบแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ อย่างหนาแน่นโดยพบในระยะที่ไม่ห่างไกลจากตัวจังหวัดมากนักการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดทำได้สะดวก เพราะไม่ต้องใช้เวลาในการเดินทางมากแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นประเภทธรรมชาติทำให้การจัดเส้นทางการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทำได้สะดวก

จังหวัดนราธิวาส มีการพับแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากที่สุดซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวจะจัดการกระจายอยู่ทั่วไปภายในจังหวัด มีแหล่งท่องเที่ยวในทุกประเภท

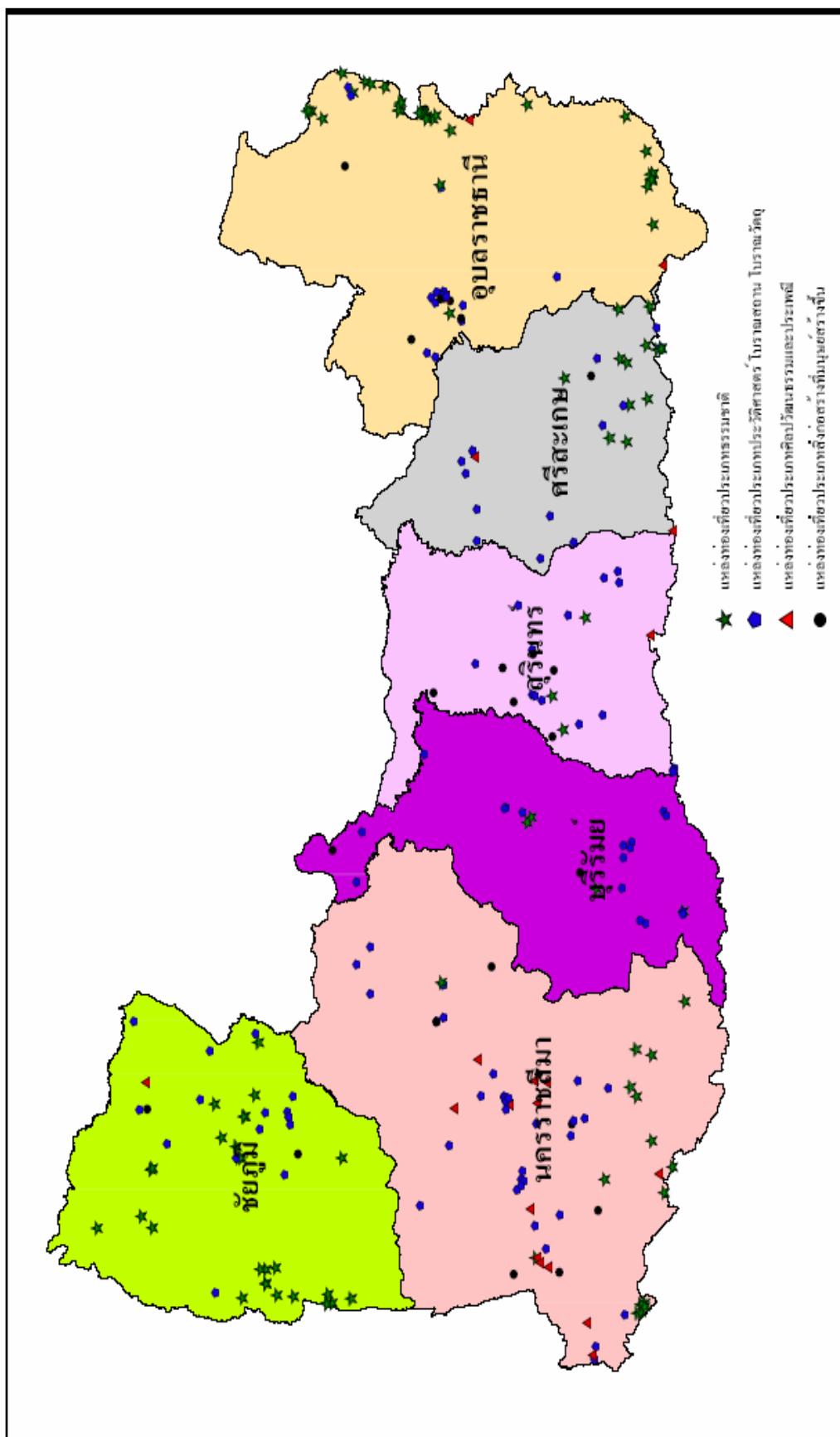
จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดไม่มากนัก ส่วนมากเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม โดยภาพรวมของจังหวัดการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวถือว่าเป็นอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยว เพราะสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ห่างไกลและขาดแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ และประเภทล่องก่อสร้างฯ

จังหวัดสุรินทร์ ลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวจะพบอยู่ภายในระยะทางที่ไม่ห่างไกลกันมากนัก

จังหวัดศรีสะเกษ พับแหล่งท่องเที่ยวจะกระจุกตัวอยู่เป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีระยะห่างกันไม่มากนัก

จังหวัดอุบลราชธานี พับแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากในทุกประเภท การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะกระจุกตัวกันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีระยะห่างไกลกัน

ดังแสดงในภาพที่ 4.36

ภาพที่ 4.36 แสดงภาพพื้นที่การก่อสร้างตัวเขื่อนและท่อระบายน้ำในส่วนของจังหวัดอีสานภาค

หากมองในภาพรวมทำให้ได้แนวทางในการบริหารจัดการและวางแผนยุทธศาสตร์ พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดอีสานใต้สู่ความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน คือ กลุ่มจังหวัดอีสานใต้พับแอล์ท่องเที่ยวประเภท ประวัติศาสตร์ฯ จำนวนมากที่สุด ควรได้รับการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นและควรมี การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังพับแอล์ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ และประเภท สิ่งก่อสร้างฯ ซึ่งอยู่ในลักษณะกระจายตัวที่ไม่ติดกันทางและมีระยะทางที่ใกล้กันในแต่ละแอล์ท่องเที่ยว หากมีการวางแผนเพื่อจัดเส้นทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสร้างสถานที่แกะพัก ระหว่างแอล์ท่องด้วยการส่งเสริมแอล์ท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชุมชนในท้องถิ่นอีสานใต้ที่เป็นจุดขายให้เป็นจุดรวมมากขึ้นจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้ดียิ่งขึ้น

4.2 อภิปรายผล

4.2.1 คำถ้ามการวิจัยข้อที่ 1 การกระจายตัวของแอล์ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีลักษณะอย่างไร

จากผลของการวิจัยที่ตอบคำถ้ามการวิจัยข้อที่ 1 นั้น คือ

1) การนิยามและจัดประเภทแอล์ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้โดยยึด หลักแอล์ท่องเที่ยวที่มีค่าพิกัดบนพื้นโลก โดยไม่รวมลิงแอล์ท่องเที่ยวที่เป็นประเภทนี้ การละเล่น เทศกาลด้วยต่าง ๆ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทธรรมชาติ จำนวน 100 แห่ง ประเภท ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี จำนวน 120 แห่ง ประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเภทนี้ จำนวน 24 แห่ง และประเภทสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น จำนวน 24 แห่ง โดยข้อมูลดังกล่าวเป็น แอล์ท่องเที่ยวที่สามารถเข้าถึงได้ และมีการระบุเป็นแอล์ท่องเที่ยวโดย ททท. ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีจำนวนที่มากกว่าในงานวิจัยแต่ด้วยเหตุใน การศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลด้านแอล์ท่องเที่ยว ยังมีหลักฐานน้อย และยังขาดการประชาสัมพันธ์หรือการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงจึงได้ข้อมูล ดังที่ปรากฏ

2) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แอล์ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สามารถนำเสนอข้อมูลเชิงพื้นที่โดยการแบ่งเป็นชั้นข้อมูลของแผนที่ (Layer) เป็น 8 ชั้นข้อมูล และ มีพังก์ชันในการแสดงการกระจายตัวของแอล์ท่องเที่ยวใน 4 ลักษณะ นอกจากนี้ยังมีพังก์ชันช่วย ในการทำงาน คือ ค้นหาแอล์ท่องเที่ยวทั้งหมด ค้นหาแอล์ท่องเที่ยวแยกตามจังหวัด แสดงชื่อ แอล์ท่องเที่ยว และการซ่อนชื่อแอล์ท่องเที่ยว เป็นระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่จัดว่ามีความ

สະດວກ การแสดงผลข้อมูลแผนที่และข้อมูลเชิงคุณลักษณะทำให้เห็นได้ทั้งตำแหน่งและรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการข้อมูลทำได้รวดเร็วเพียงการปรับเปลี่ยนข้อมูลในฐานข้อมูล ซอฟต์แวร์จะแสดงลักษณะของการกระจายตัวที่เป็นไปตามข้อมูล แต่บางครั้งอาจแสดงให้เห็นได้ไม่หมด เพราะมีการซ่อนทับของพื้นที่ต้องมีการขยายอัตราส่วนของแผนที่ เครื่องมือในการใช้งานต่าง ๆ และชั้นข้อมูลมีให้เลือกแสดงผลได้หลายลักษณะตามความต้องการสารสนเทศในการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังมีงานวิจัยของสุพรวนี ชะโลดร และคณะ ได้จัดทำกราฟวิเคราะห์ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี ที่เป็นการวิจัยแบบบูรณาการซึ่งจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนของงานวิจัย และเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหน่วยกราวิเคราะห์ ในเรื่อง ภูมิศาสตร์ภายนอก ภูมิศาสตร์สันฐาน การท่องเที่ยวและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เข้าด้วยกันซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงสถานที่ท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ภายนอกและภูมิศาสตร์สันฐานของจังหวัดราชบุรี เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ อรรถสิทธิ์ อินทรพิบูลย์ เรื่อง ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แบบได้ต่อสัมภาระการท่องเที่ยว กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จักรกฤษ เตโช เรื่อง การพัฒนา ไคลเอนต์-เซิร์ฟเวอร์ จี ไอ เอส วิเวอร์สำหรับแบบจำลองระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ และงานวิจัยของกัลย์ สายวิจิต ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับแนะนำนักท่องเที่ยวด้วยคอมพิวเตอร์ ล้วนแล้วแต่สร้างขึ้นมาเพื่อนำเสนอระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่โดยการประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เข้ามาช่วยให้การนำเสนอสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ สามารถนำเสนอข้อมูลเชิงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่สำคัญโดยคำนึงถึงลักษณะสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว (3As) คือ ชื่อแหล่งท่องเที่ยว ประเภทแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้ง ระยะทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว เวลาในการเดินทางโดยประมาณ ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางจากจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และรูปภาพแหล่งท่องเที่ยว โดยนำเสนอเป็นหน้าต่างแสดงข้อมูลเมื่อคลิกเลือกจากตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลคุณลักษณะดังกล่าวถือได้ว่ามีความสำคัญสำหรับเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวและเป็นประโยชน์ในการใช้งานแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตดังงานวิจัยของอาณัติ จักรแก้ว ที่ได้วิจัยเรื่อง ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดการฐานข้อมูล ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้นำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัด

ประจวบคีรีขันธ์เพื่อความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้บริหารเพื่อการจัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

4) ในงานวิจัยนี้ได้นำเสนอลักษณะการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เป็น 4 ลักษณะ คือ (1) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว (2) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว (3) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวกับปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และ(4) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวตามระยะทางจากตัวจังหวัดถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นเนื่องจากลักษณะดังกล่าวจะสามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะการกระจายตัวในรูปแบบต่าง ๆ ได้ครบถ้วนทิศทางในการจะทำไปในคราวนี้นั้นก็ตาม

5) การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ กับปีที่พับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจะมีการพับและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นหากมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

4.2.2 คำถามการวิจัยข้อที่ 2 แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ความทิศทางไปในทางใด

จากผลที่ได้แนวโน้มการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีการกระจายตัวอยู่ในบริเวณกว้างเนื่องจากพื้นที่มากซึ่งทำให้เป็นข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุปสรรคในการรักษาตลาดการท่องเที่ยวเดิมและการขยายตลาดการท่องเที่ยวใหม่ของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ระบบสารสนเทศนี้จึงสามารถช่วยให้ผู้บริหารได้เห็นมุมมองในภาพรวมในการนำมาร่างแผนพัฒนาและกำหนดนโยบายของผู้บริหารได้

4.2.3 คำถามการวิจัยข้อที่ 3 ยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร

กลุ่มจังหวัดอีสานใต้พับแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรมฯ จำนวนมากที่สุดควรได้รับการลงเริ่ม พัฒนา และปรับปรุงให้ดีขึ้นและควรมีการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดควรให้ทุกหน่วยงานที่มีส่วนร่วมทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลางเพื่อความเป็นเอกภาพและมีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน ดังงานวิจัยของ เสรี วงศ์เพจิตรและคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัยโครงสร้างของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ซึ่งพบปัญหาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ